

MEDELTIDA OCH TIDIGMODERN BEBYGGELSE I NYKÖPING

ARKEOLOGISK FÖRUNDERSÖKNING I KV. POLISEN

Rapporter från Arkeologikonsult 2025:3720

Arkeologisk förundersökning
Lämning L1984:6709
Fastighet Polisen 1
Nyköpings stad
Nyköpings kommun
Södermanlands län

Författare Anna Lagerstedt & Michel Carlsson

Uppdragsgivare:	Länsstyrelsen i Sörmlands län
Länsstyrelsens diarienummer:	431-8619-2023
Länsstyrelsens beslutsdatum:	2024-03-27
Uppdragsnr i KMR:	202400599
Företagare:	Nyköpings kommun
Fastighet:	Polisen 1
Berörda lämningar, KMR:	L1984:6709
Typ av undersökning:	Arkeologisk förundersökning
Utförandetid, fältarbete:	maj – juni 2024
Inmätningssystem:	RTK-GPS
Koordinatsystem:	SWEREF99 TM
Höjdssystem:	RH 2000
Projektleddare:	Michel Carlsson
Rapportansvarig:	Anna Lagerstedt
Fältpersonal:	Michel Carlsson, Anna Lagerstedt, Peter Sillén
Fyndfotografering:	Stefan Gustafsson
Planer och layout:	Ida Söderström
Keramikanalys:	Michel Carlsson, Arkeologikonsult
Arkeobotanisk analys:	Stefan Gustafsson, Arkeologikonsult
Osteologisk analys:	Sara Malmström, Arkeologikonsult
Analys läder:	Henrik Summanen, Historiska skor
Dendrokronologisk analys:	Anton Hansson & Hans Lindersson, Lunds universitet
Konservering:	Max Jahrehorn, OXIDER
Fynd:	Fynden förvaras hos Arkeologikonsult i väntan på fyndfördelning

ARKEOLOGIKONSULT

Karins väg 5, 194 61 Upplands Väsby
Tel: 08-590 840 41
www.arkeologikonsult.se

Fastighetskartan (Topografi 10 och Fastighetsindelning): ©Lantmäteriet
Drönarbild: Spridningstillstånd Lantmäteriet, ärendenummer LM2025/037247.
Omslagsbild: Detalj av träbebyggelse från 1300-talet i schakt 3 (fas 4). Norr är uppåt i bild.

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor finns tillgänglig på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

MEDELTIDA OCH TIDIGMODERN BEBYGGELSE I NYKÖPING

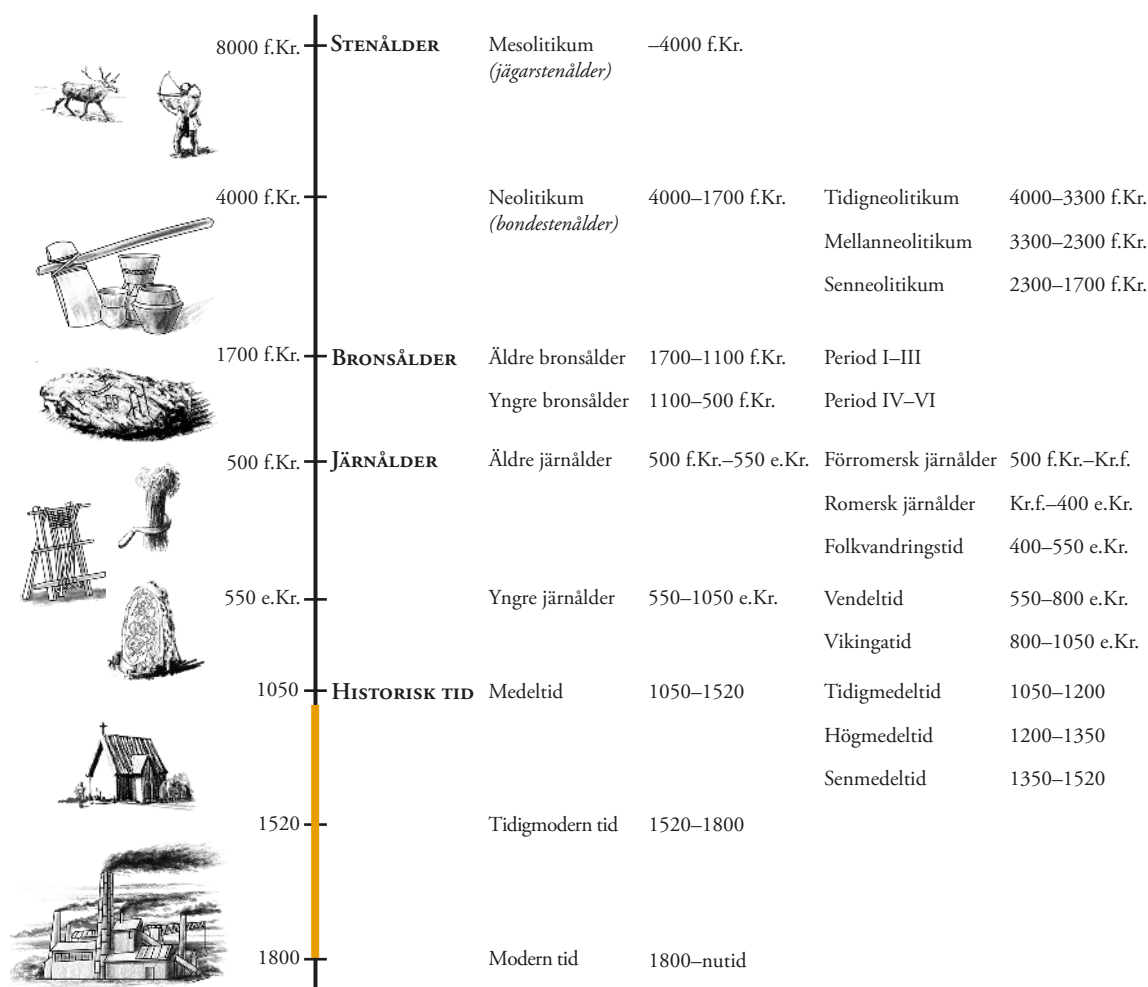
ARKEOLOGISK FÖRUNDERSÖKNING I KV. POLISEN

Rapporter från Arkeologikonsult 2025:3720

Arkeologisk förundersökning
Lämning L1984:6709
Fastighet Polisen 1
Nyköpings stad
Nyköpings kommun
Södermanlands län

Författare Anna Lagerstedt & Michel Carlsson

ANTIKVARISK BEDÖMNING

Antikvarisk bedömning anger hur man enligt kulturmiljölagen (1988:950), och till viss del även skogsvårdslagen (1979:429), bedömt lämningen och dess eventuella lagskydd vid registreringstillfället. Den slutgiltiga bedömningen görs alltid av Länsstyrelsen.

Fornlämning är en lämning som omfattas av skydd enligt kulturmiljölagen. För att en lämning ska kunna bedömas som fornlämning krävs att den tillkommit före 1850, är en lämning efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergiven. Det är förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning.

Möjlig fornlämning innebär att man vid registreringstillfället inte kunnat ta ställning till om lämningen är en fornlämning

eller inte. Lämningen måste vara bekräftad i fält. Möjlig fornlämning kan även anges för en lämning som har undersökts i samband med en arkeologisk undersökning, men där man inte fastställt lämningens utbredning.

Övrig kulturhistorisk lämning används för kulturhistoriska lämningar som har tillkommit efter 1850, men som ändå anses ha ett antikvariskt värde. Bedömningen används även för vissa lämningar som inte uppvisar fysiska spår, till exempel fyndplats eller plats med tradition.

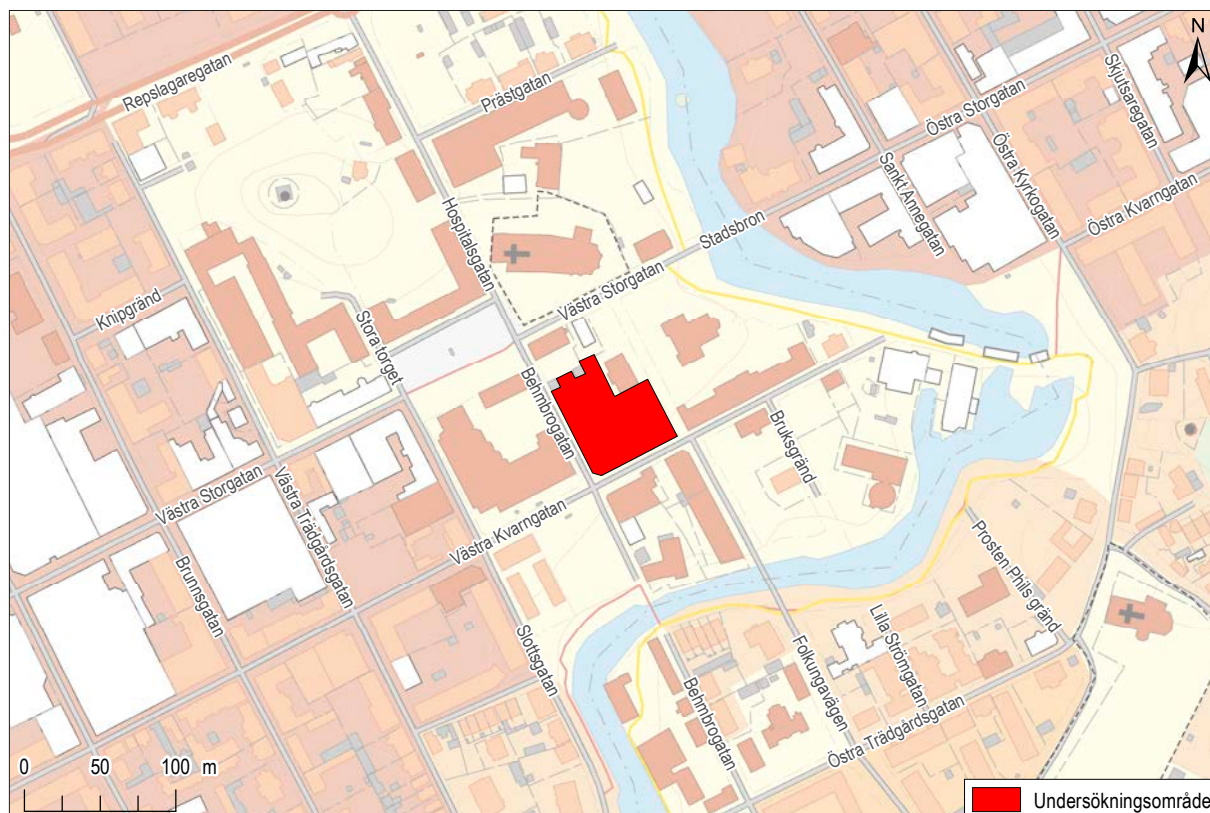
Ingen antikvarisk bedömning används för lämningar som blivit helt borttagna genom en arkeologisk undersökning eller förstörda. Inget skydd enligt kulturmiljölagen kvarstår. Lämningar som endast är kända via kartmaterial, skriftlig eller muntlig källa och inte har kunnat återfinnas i fält, kan inte heller ha en antikvarisk bedömning.

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING.....	7
INLEDNING	7
METOD OCH GENOMFÖRANDE	8
Dokumentationsmetoder	8
Fyndinsamling och provtagning.....	8
KULTURHISTORISK BAKGRUND	9
Nyköping.....	9
Kvarteret Polisen	9
Tidigare undersökningar	10
RESULTAT	12
Schakt 1	14
Schakt 2.....	17
Schakt 3.....	21
Schakt 4.....	30
FYNDEN FRÅN KVARTERET POLISEN	37
Medeltida fynd: 1100–1520	37
Tidigmoderna fynd: 1520–1800.....	39
DISKUSSION OCH TOLKNING.....	44
Omfattning och komplexitet	44
Medeltida bebyggelse och kulturlager.....	44
Medeltida gatusystem	45
Tidigmodern bebyggelse och gator.....	45
MÅLUPPFYLLELSE	46
REFERENSER	47
BILAGOR.....	49
Bilaga 1. Schakt	49
Bilaga 2. Kontexter	50
Bilaga 3. Fynd.....	58
Bilaga 4. Keramik – Michel Carlsson, Arkeologikonsult	69
Bilaga 5. Arkeobotanisk analys – Stefan Gustafsson, Arkeologikonsult.....	85
Bilaga 6. Osteologisk analys – Sara Malmström, Arkeologikonsult.....	88
Bilaga 7. Profiliritningar.....	92
Bilaga 8. Analys läder – Henrik Summanen, Historiska skor.....	96
Bilaga 9. Dendrokronologisk analys – Anton Hansson & Hans Lindersson, LU.....	98
Bilaga 10. Konservering – Max Jahrehorn, OXIDER.....	100

Figur 1. Den arkeologiska förundersökningen genomfördes i kvarteret Posten som ligger inom Nyköpings stadslager L1984:6709 (Kulturmiljöregistret). Mot bakgrund av Terrängkartan, skala 1:50 000.

Figur 2. Undersökningsområdet inom kvarteret Posten i centrala Nyköping. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:5 000.

SAMMANFATTNING

Arkeologikonsult genomförde i maj och juni 2024 en arkeologisk förundersökning inom Nyköpings stadslager (L1984:6709) i kvarteret Polisen 1, Nyköping (figur 1 och 2).

Förundersökningen utfördes genom sökschaktning och visade att området haft en lång kontinuitet av stadsbebyggelse från 1200-talet till 1700-talet, där hus och gator från olika tidsperioder identifierades. Lämningarna var komplexa där upp till sju bebyggelsefaser kunde identifieras i schakten.

Undersökningen visade att medeltida bebyggelse, bestående av trähus och en kavelbro, fanns på platsen. Husen verkar huvudsakligen ha varit knuttimrade, och riktningen på byggnaderna är likartad, vilket tyder på att de förhöll sig till ett medeltida reglerat tomtsystem.

En kavelbro i områdets södra del följde sträckningen av en gata utsatt på 1665 års karta över Nyköping. Kavelbron kan dateras till slutet av 1200-talet eller början av 1300-talet. Dessutom fanns flera stenlagdagator, anlagda under 1400- eller 1500-talet, som kunde kopplas till det äldsta kända gatunätet.

I ett av schakten påträffades spår av medeltida skomakeri. Dessa fynd ger en inblick i de hantverksaktiviteter som förekom i området under medeltiden och bidrar till att belysa områdets ekonomiska och sociala karaktär under denna period.

Bland fynden fanns även över 500 skärvor keramik daterade från 1100-talet till 1800-talet, samt medeltida föremål som olika skotyper, beslag, brynen och mynt.

INLEDNING

Arkeologikonsult har efter beslut av Länsstyrelsen i Södermanlands län (dnr 8619-2023) utfört en arkeologisk förundersökning i kvarteret Polisen 1, Nyköpings kommun, som ligger inom Nyköpings stadslager (L1984:6709; figur 1 och 2). Arbetet utfördes under maj och juni 2024.

Syftet med förundersökningen var att klargöra fornlämningens karaktär, datering, utbredning, omfattning, sammansättning, bevarandegrad och komplexitet. Målet var att förse Länsstyrelsen med ett fördjupat kunskapsunderlag inför den fortsatta hanteringen av ärendet. Förundersökningensresultaten ska därmed kunna användas som ett underlag för kommande samhällsplanering och arkeologiska undersökningar.

För att uppnå syftet formulerades ett antal frågeställningar:

- Kan den äldre bebyggelsestrukturen före stadens reglering återfinnas inom förundersökningsområdet? Vilken karaktär har den i så fall?
- Enligt den äldsta kartan löper en äldre gatusträckning rakt genom kvarteret Polisen. Går denna att återfinna? Hur gammal är denna sträckning?
- Går det att hitta spår efter hantverksaktiviteter som kan beskriva områdets karaktär över tid? Vilka hantverk rör det sig om?
- Vid tidigare undersökningarna i kvarteret Åkroken framkom lämningar av båthus från yngre järnålder. Finns det spår av aktiviteter från yngre järnålder även inom kvarteret Polisen?
- Finns det äldre betes- eller odlingsmark?

METOD OCH GENOMFÖRANDE

Förundersökningen utfördes genom sökschaktning, där schakt placerades ut inom förundersökningsområdet. Schaktens placering bestämdes utifrån en kartstudie som omfattade de äldre kartorna över kvarteret samt utifrån befintliga byggnader och ledningar under mark.

Fyra schakt som var 3–6 meter breda och 4–9 meter långa togs upp med grävmaskin. Schakten grävdes med maskinunderstöd, stratigrafiskt, lager för lager. När fasta konstruktioner påträffades rensades dessa fram för hand och dokumenterades. Även delar av kulturlager handgrävdes i syfte att samla in fynd och bedöma lagrens karaktär.

På grund av att de lämningar som påträffades var omfattande, komplexa och välbevarade grävdes bara ett av schakten (schakt 1) i sin helhet ner till orörd markyta. För de övriga schakten (schakt 2–4) halverades ytan i ett första steg, och för två av schakten (schakt 2 och 4) halverades ytan ytterligare en gång innan orörd mark nåddes. Detta skedde i samråd med Länsstyrelsen. Syftet var att upprätthålla en god nivå på dokumentationen och att bevara lämningarna så intakta som möjligt. Dessutom minskade behovet av släntning genom schakten grävdes i stegvisa nivåer. Kvarvarande bebyggelselämningar täcktes med markduk.

Sammanlagt undersöktes en schaktyta på drygt 100 m² vilket motsvarar 4,3 % av den yta som var tillgänglig med hänsyn tagen till befintlig bebyggelse inom förundersökningsområdet. Inom schakten undersöktes cirka 135 m³ kulturlager och 256 kontexter dokumenterades.

Dokumentationsmetoder

All inmätning, fotodokumentation och beskrivning av de påträffade lämningarna skedde digitalt. Översiktfotografering skedde med hjälp av drönare. Dokumentationen överfördes sedan till ett GIS-baserat analysverktyg (SiteWorks) för vidare bearbetning. Parallellt med dokumentationen av stratigrafin upprättades en fältmatris. Detta skedde löpande under fältarbetets gång som ett analysverktyg för att kunna tolka de stratigrafiska sekvenserna och kontexternas inbördes relationer över tid. I varje schakt upprättades analoga sektionsritningar (bilaga 7).

Fyndinsamling och provtagning

Fyndinsamling skedde från hangrävda lager samt i ett selektivt urval från lager grävda med maskinunderstöd. Fyndinsamlingen skedde restriktivt där endast fynd som bedömdes nödvändiga för att besvara förundersökningens syfte omhändertogs. Metalldetektering skedde kontinuerligt av framkomna kulturlager.

Jordprover för makrofossil analys samlades in från ett urval av kulturlager och anläggningar (bilaga 5).

Merparten av benmaterialet påträffades i omrörda utfyllnadslager och togs inte tillvara. För att bedöma mängden ben grävdes en provruta i ett medeltida utfyllnadslager (162) i schakt 3. En volym på 0,5 m³ handgrävdes och cirka 2 kg obränt benmaterial samlades in och analyserades (bilaga 6).

norr om kvarteret och södra delen av kyrkans bostadsmur låg inom den norra delen av kvarteret. På den äldsta kartan finns även två byggnader med benämningen "Skolan".

I den geometriska avritningen från 1674, efter regleringen av gatunätet, finns flera tomtägare nämnda inom kvarteret, bland andra handelsmannen Anders Arffvedson, en bokbindare och en barberare. De två äldsta byggnaderna inom dagens kvarter, Westerlingska gården och Mårtensgården, uppfördes troligen på 1720-talet (Gillbrand 2021, s. 6).

Tidigare undersökningar

De centrala delarna av Nyköping har vid flera tillfällen varit föremål för arkeologiska insatser i samband med exploatering i olika former. Trots omfattande urschaktning finns det flera kvarter där kulturlagren mer eller mindre bedöms som intakta, bland annat kvarteret Polisen (Hasselmo 2007, s. 9ff). Några större undersökningar har genomförts i nära anslutning till undersökningsområdet. I kvarteret Åkroken, direkt sydväst om Polisen, har en tät stadsgårdsbebyggelse undersökts, som uppkommit runt sekelskiftet 1100. Undersökningen visade även att en järnåldersbebyggelse föregick den urbana fasen på platsen. I kvarteren Stallbacken och Rådhuset, direkt väster om Polisen, har det dokumenterats cirka två meter tjocka kulturlager med en välbevarad träbebyggelse i upp till sju faser, från 1100-tal till 1600-tal. I fyndmaterialet förekom stora mängder hantverksspill efter läder-, horn- och benhantverk (Petersson & Norberg 2008).

Kvarteret Polisen

Inom kvarteret Polisen har bara enstaka mindre arkeologiska insatser utförts, framför allt i norra delen av kvarteret (se figur 4 på nästa sida). Vid en schaktkontroll 1955 (SR45) påträffades ett kulturlager i flera skikt. Det var minst 1,5 meter tjockt men grävdes inte i botten. Ett sigill i silver från 1500-talet hittades i den nedre delen av lagret och i den övre delen fanns en stenlagd gata (Sjösvärd 1983, s. 4); ATA 4127/55, 903/56). 1981 grävdes ett schakt (SR68c) cirka tio meter norr om schaktet från 1955. Här på-

träffades ett 2,4 meter tjockt kulturlager i flera skikt som innehöll träbebyggelse, flera kavelbroar, en stenlagd gata och en knuttimrad brunn (Sjösvärd 1983).

Förutom de medeltida lämningarna har det påträffats flera lämningar från tidigmodern tid i den norra delen av kvarteret Polisen. Kulturlager från nyare tider hittades vid en undersökning 1994 (SR190a/b; Flodin 1996). 2016 hittades rester efter en 1600-talsbyggnad som sannolikt förstördes i samband med stadsbranden 1719 (SR340; Norberg 2017). 2020 undersöktes en stenlagd gårdsplan, en husgrund och kulturlager från tidigmodern tid fram till 1719 (Gillbrand 2021).

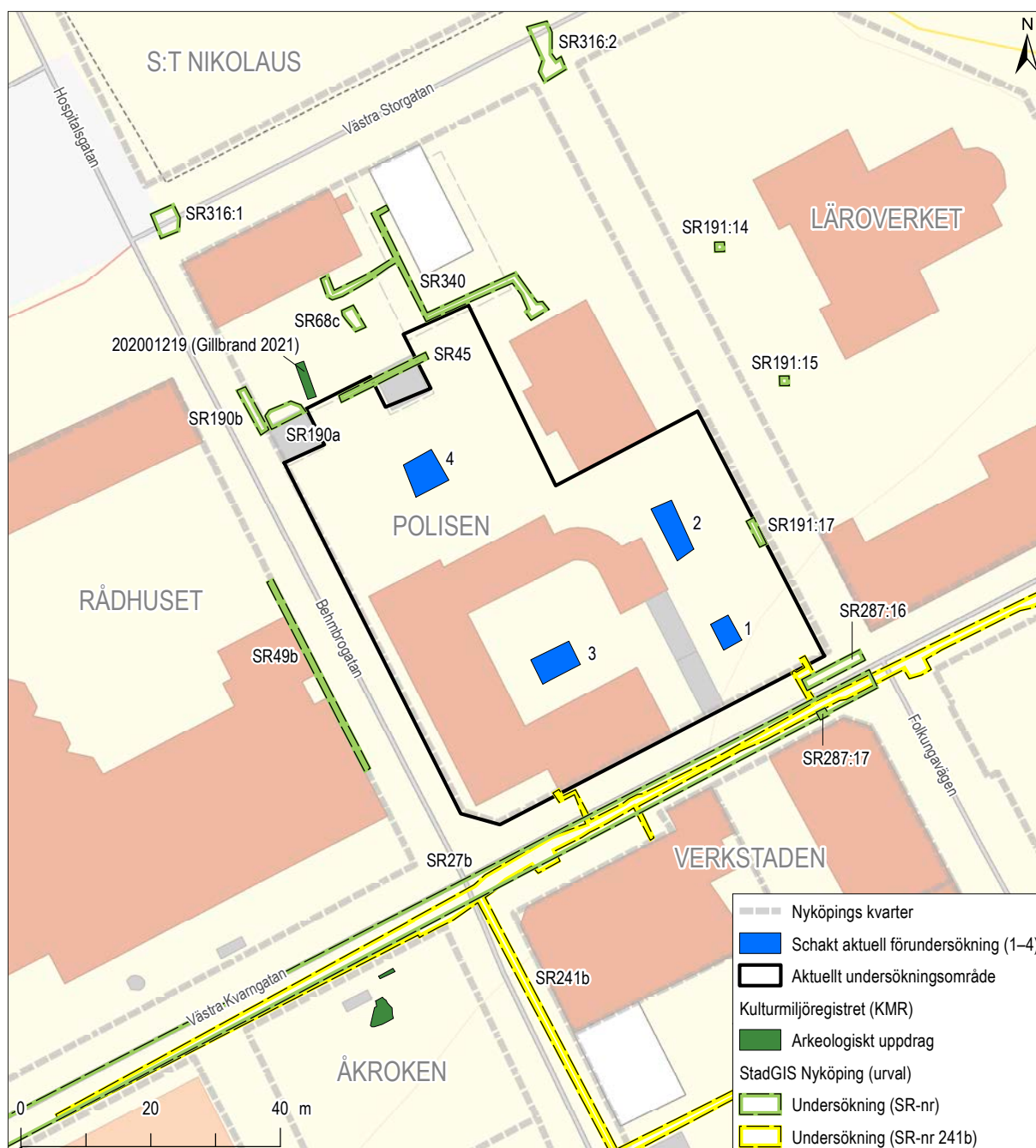
2001 undersöktes en mindre yta i kvarterets sydöstra del (SR 191:17). Här återfanns brandlager och stenar som möjligen ska sättas i samband med de stenläggningar som observerades i två närliggande schakt och kopplades till 1665 års gatusystem (SR 191:14–15; Hermelin 2002, s. 4).

Storgatan

Även norr om kvarteret Polisen har bevarade kulturlager påträffats. 2013 genomfördes en förundersökning i form av schaktningsövervakning längs Västra och Östra Storgatan i Nyköping (Klange 2014). I ett av schakten (SR 316:1), nordväst om kvarteret Polisen, påträffades trähusbebyggelse, stenläggning och 1,7 meter tjocka kulturlager från 1100-talet till 1400-talet. En bit längre österut (SR 316:2) påträffades ett 40-tal fragmentariska gravar rakt söder om Sankt Nicolai kyrka, daterade från 1400-talet fram till stadsregleringen 1719.

Västra Kvarngatan

Längs Västra Kvarngatan, direkt söder om kvarteret Polisen, har flera undersökningar genomförts. I samband med en ledningsdragning 1924 undersöktes träbebyggelse, en kavelbro och ett 2,5 meter tjockt medeltida kulturlager (SR27b; SM Arkiv). 1984 genomfördes ytterligare schaktningar längs Västra Kvarngatan då träbebyggelse, "träläggningar" och ett 1,1 meter tjockt kulturlager framkom (SR241b). Lämningarna daterades från 1300-tal fram till nyare tid (Flodin 1996).

Figur 4. Tidigare arkeologiska undersökningar inom och i anslutning till kvarteret Polisen (i urval). Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:1 000.

2013 genomfördes schaktningsövervakningar i korsningen Folkungagatan/Västra Kvarngatan, sydost om kvarteret Polisen. Då dokumenterades 1,3 meter tjocka medeltida kulturlager med rester av en kavelbro och en träränna (SR287:16–17; Pettersson 2013).

Kvarteret Rådhuset

1964 genomfördes, som nämns ovan, omfattande undersökningar av medeltida bebyggelse inom kvarteret Rådhuset väster om Polisen. Ett schakt undersöktes i östra delen av kvarteret (49b), närmast kvarteret Polisen.

RESULTAT

Undersökningsområdet var 3 500 m² stort och utgjorde större delen av kvarteret Polisen (figur 5–7), med undantag för den nordvästra delen. Området angränsade i öster till Nicolaiskolans och norra delen låg Solparken och Westerlingska gården.

Fyra schakt placerades inom ytan vilka beskrivs nedan samt i bilaga 1. Schakten innehöll mellan 1,2–2,5 meter tjocka kulturlager från medeltid och tidigmodern tid. De tjockaste kulturlagren återfanns i områdets västra del.

I schakten påträffades bebyggelselämningar i form av hus och gator. Totalt framkom lämningar efter elva medeltida hus, fem hus från tidigmodern tid, en medeltida kavelbro och fyra kullerstensgator från tidigmodern tid.

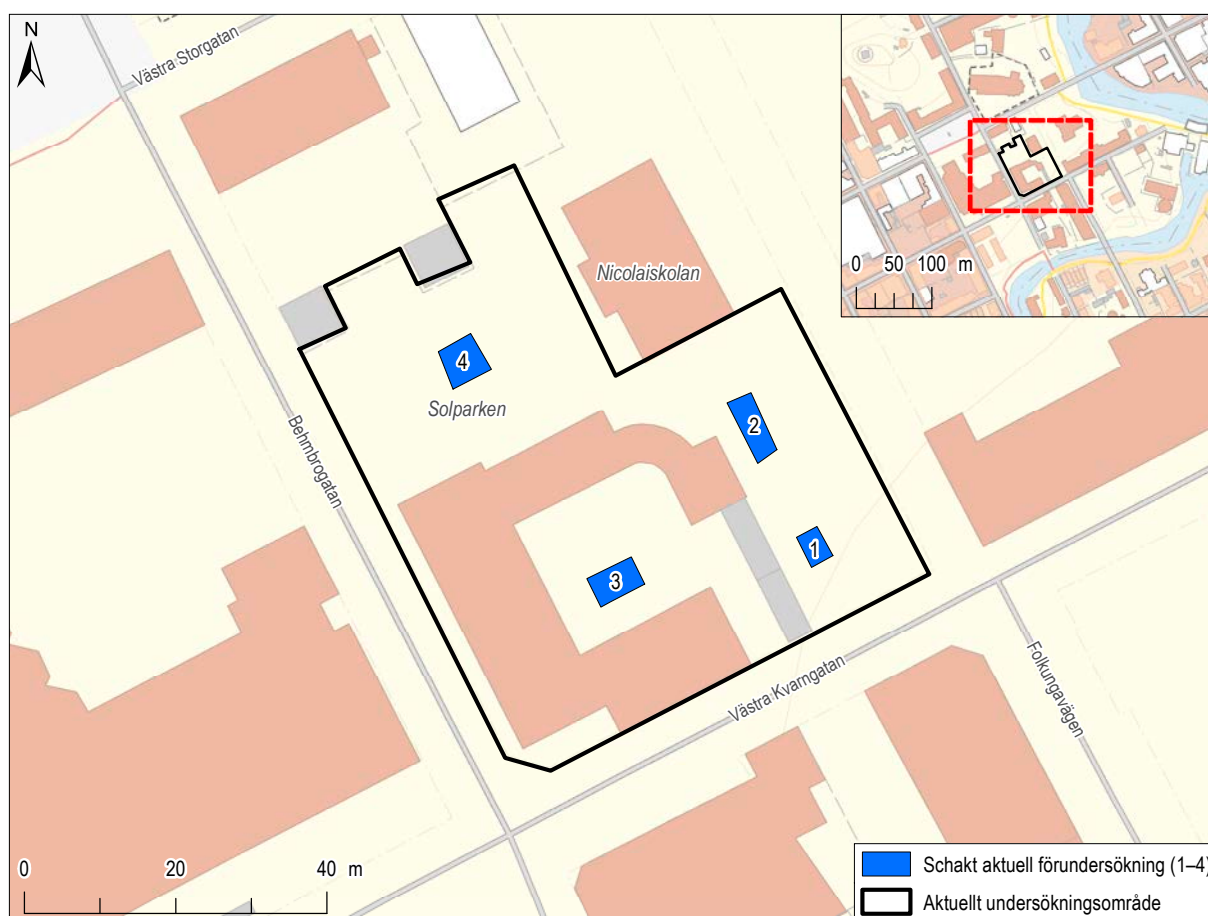
Den stratigrafiska sekvensen inom schakten utgjordes av väl definierade faser som skildes åt av större händelser, exempelvis raserade byggnadsmassor eller påförda utfyllnadslager. Mellan fyra och sju bebyggelsefaser kunde beläggas i de olika schakten med en datering från slutet av 1100-talet eller början av 1200-talet fram till 1700-talets slut.

Figur 5. Schaktningen har påbörjats för schakt 1. I bakgrunden syns Nicolaiskolan. Foto från sydväst.

Figur 6. Översikt över undersökningsområdet inom kvarteret Polisen. I bildens nedre kant syns schakt 2. Norr är till vänster i bild.

Figur 7. Schaktens placering inom undersökningsområdet. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:1 000. Översikt i skala 1:10 000.

Schakt 1

Kontext-grupp	Schakt	Fas i schakt	Byggnad/konstruktion	Byggnads-material	Lämningar	Datering
1	1	3	Hus	Trä	Rustbädd/underliggare, stolpar, störar, trägolv	Medeltid
2	1	4	Hus	Sten	Stensyll	Tidigmodern tid

Figur 8. Kontextgrupper i schakt 1.

Schaktet grävdes i kvarterets sydöstra del, utanför den befintliga bebyggelsen i väster. Schaktet innehöll 1,2 meter tjocka kulturlager, varav 1,0 meter utgjordes av medeltida kulturlager. I schaktet framkom otydliga lämningar efter träkonstruktioner, sannolikt husgrunder, samt hörnet på en stenbyggnad (figur 8). Lämningarna kan dateras till en period som sträcker sig från medeltiden till 1800-talets början.

Bebyggelsefas 1: Okänd datering

I botten av schaktet fanns några enstaka träpålar och stolphål samt en större grop (figur 10). En makrofossilanalys visade att innehållet i gropen huvudsakligen bestod av träflis och spån, vilka tolkas som sekundärt utfyllnadsmaterial (bilaga 5). Träavfallet härrör från olika aktiviteter; huggspån från arbete med yxor och andra verktyg tyder på byggnationer i furu och gran, medan mindre spån av björk, ask, al och en indikerar hantverksverksamhet.

Frömaterialen dominerades av ogräsfrön samt frön från ängs- och våtmarksväxter. Ogräsen växte på välgödslad åkermark men även i stadsmiljöer på jordar med högt näringsinnehåll från organiskt avfall så-

som djurgödsel och sopor. Ängsväxterna härrörde sannolikt från översilningsängar och våtmarker, områden som främst nyttjades för djurfoder.

Anläggningarna bildade inte någon tydlig struktur och kan vara spår av äldre aktiviteter som föregått den högmedeltida bebyggelsen i området.

Bebyggelsefas 2: Före 1290

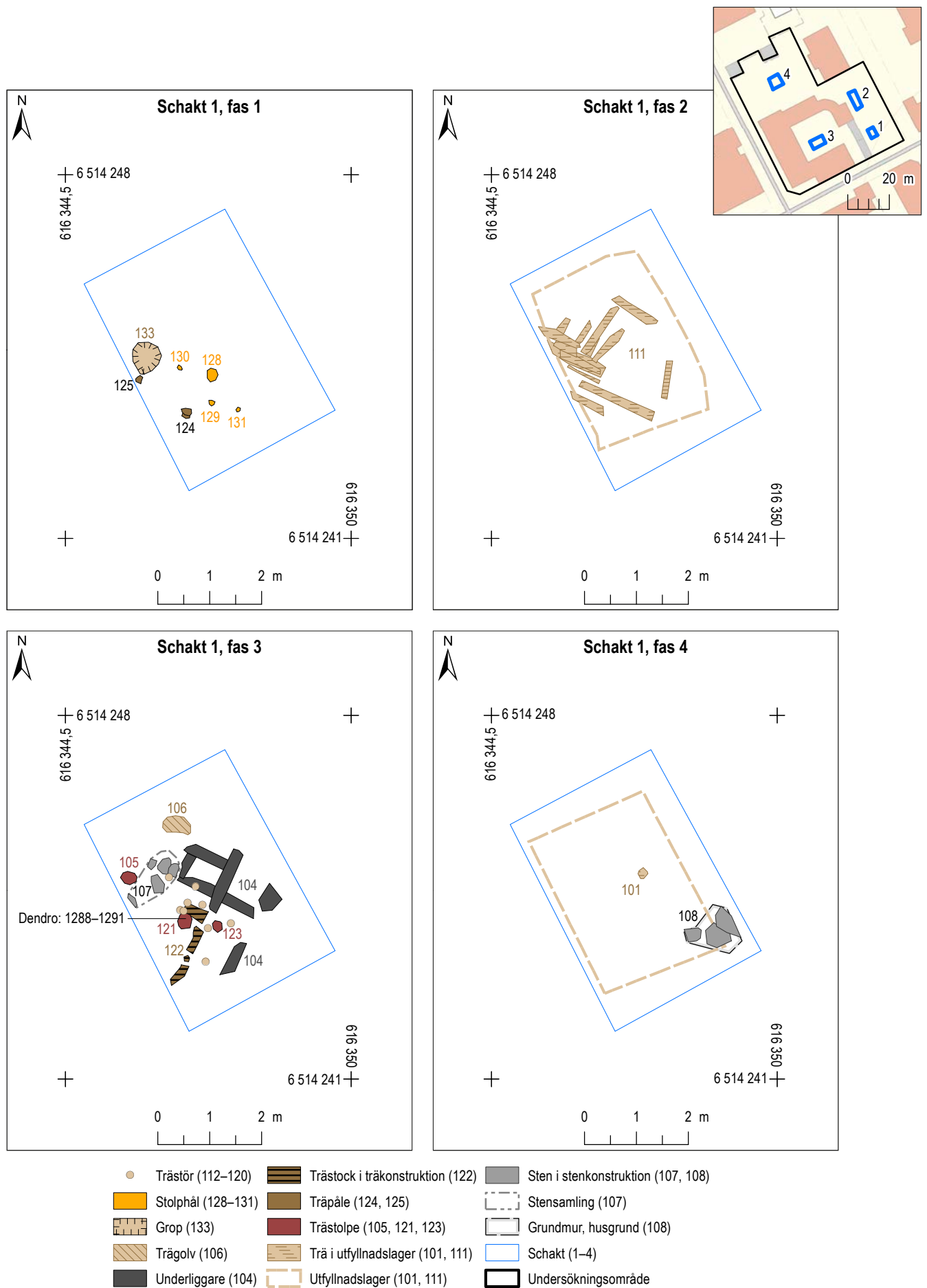
De äldsta anläggningarna i schaktet täcktes av ett 0,9 meter tjockt utfyllnadslager (111) som innehöll rikligt med träflis, djurben, enstaka smidesslagger och träskäftet till ett redskap (F111:135:1). I lagret framkom ett flertal avbrutna stockar, stående pålar och trästölar (figur 10). Stockarna var lagda vinkelrätt mot varandra och kan möjligen vara en rustbädd under en byggnad.

Bebyggelsefas 3: Efter 1290

I nästa fas påträffades tydligare bebyggelselämningar i form av olika slags träkonstruktioner, sannolikt lämningar efter en (eller möjligen flera) byggnader (hus 1; figur 9 och 10). Fyra stockar bildade en rektangulär

Figur 9. Underliggare (104) till ett golv alternativt en rustbädd till hus 1 (schakt 1, fas 3). Foto från sydväst.

Figur 10. Kontexter i schakt 1, skala 1:100. Översikten med samtliga schakt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:2500.

konstruktion (104) som var 2,1x1,2 meter stor. Stockarna var kraftigt förmultnade och komprimerade. En gles samling stenar (107) låg i direkt anslutning till träkonstruktionen.

Ytterligare en träkonstruktion fanns söder om träkonstruktion 104 och utgjordes av liggande stockar i vinkel (122; figur 11). Innanför stockarna fanns en stensködd stolpe med bevarat trä (121). Denna trästolpe är daterad med dendrokronologisk analys till 1288–1291 (bilaga 9). I anslutning till ovan nämnda konstruktioner påträffades också flera stolpar och störar med bevarade trärester samt spår av ett mycket fragmenterat trägolv (106).

Figur 11. Träkonstruktion 122 med stolpe 121 i schakt 1, fas 3. Foto från öster.

Bebyggelsefas 4: 1700–1800

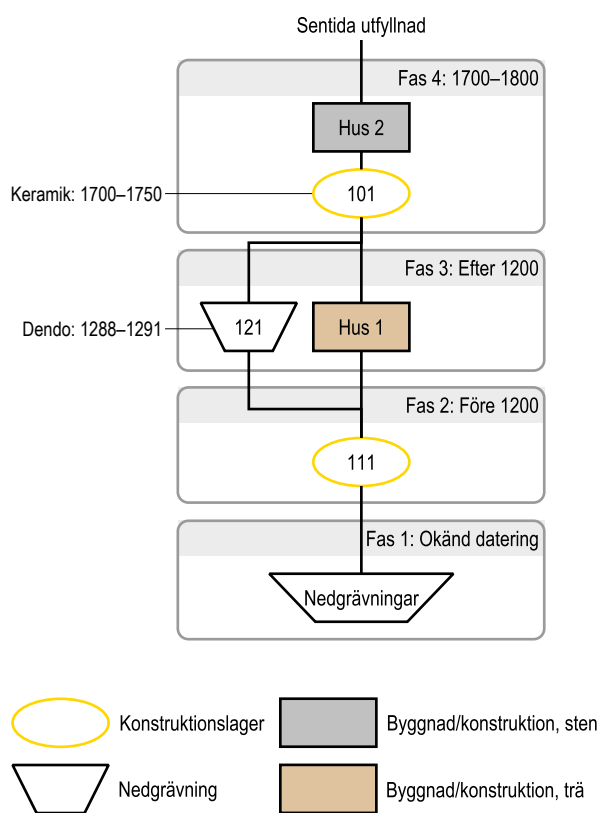
Bebyggelselämningarna i den föregående fasen täcktes av ett 0,15 meter tjockt utfyllnadslager (101) som innehöll djurben och keramik med en uppskattad datering till 1700–1750 (bilaga 4). Den yngsta lämningen på platsen utgjordes av några grundstenar (108) till en byggnad (hus 2) som stack fram ur schaktets sydöstra hörn (figur 10; se även bilaga 7).

Avslutande aktiviteter

De översta skikten i schaktet bestod av makadam, bärlager och sentida utfyllnadslager (bilaga 7).

Summering schakt 1

På platsen fanns fragmentariska och nedbrutna rester av en träbebyggelse från slutet av 1200-talet (figur 12). Det fanns dessutom medeltida kulturlager med innehåll av träavfall från byggnationer och hantverk samt näringsrik jord med innehåll av hushållsavfall och gödsel. Hörnet av en stengrund från tiden efter 1700 påträffades också i schaktet.

Figur 12. Förenklad matris med dateringar över kontexter i schakt 1.

Schakt 2

Kontext-grupp	Schakt	Fas i schakt	Byggnad/konstruktion	Byggnads-material	Lämningar	Datering
3	3	1	Hus	Trä	Träsyllar, underliggare (?)	1287–1296 (dendro)
4	3	2	Gata	Sten	Kullerstengata	1620–1640 (keramik)
5	3	3	Gata	Sten	Kullerstengata	Tidigmodern tid

Figur 13. Kontextgrupper i schakt 2

Schaktet placerades 11 meter norr om schakt 1 utanför den befintliga bebyggelsen i väster. Schaktet innehöll kulturlager som var 2 meter tjocka, varav 0,9 meter utgjordes av medeltida kulturlager. I schaktet framkom lämningar efter gator och träbebyggelse från mitten av 1200-talet fram till 1700-talets början (figur 13).

Bebyggelsefas 1: 1290–1330

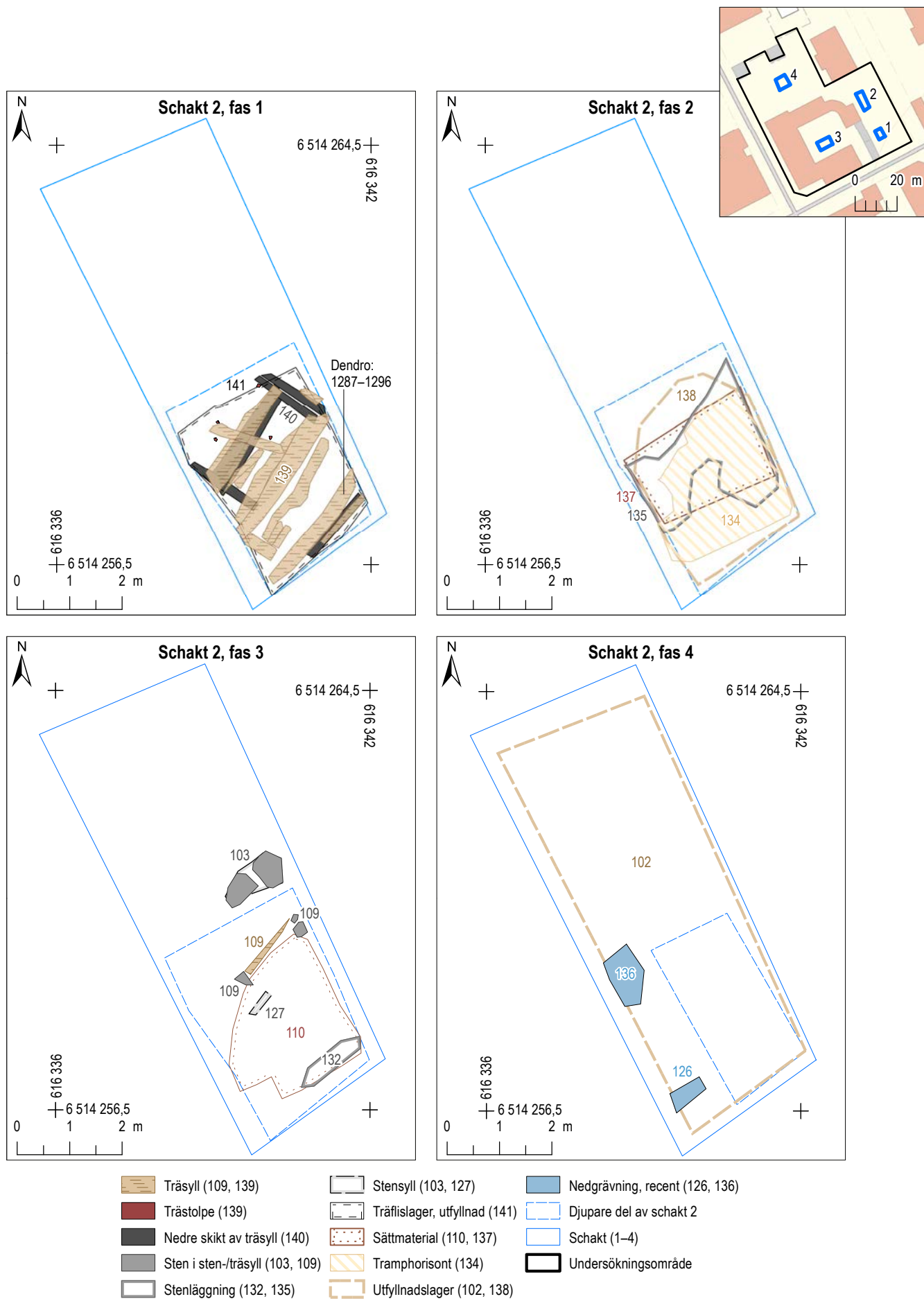
I botten av schaktet fanns ett 0,35 meter tjockt träflis-lager (141) som innehöll kvistar, träflis och huggspån. Fynd av keramik i lagret ger en uppskattad datering till 1250–1330 (bilaga 4). I lagret hittades även ett bryne av sandsten (F141:628:1). En makrofossilanalys av lagret visar att det främst bestod av träspån, tolkade som sekundärt avfall från byggnationer och hantverk (bilaga 5). Det arkeobotaniska materialet i analysen utgjordes av ogräs, ängsväxter och rikligt med halm, vilket tyder på att avfall från fähus och stall bidrog till utfyllnaden.

Ett mer ovanligt fynd var rester av linknippen, inklusive stjälkfragment, kapslar och linfrö. Dessa indikerar att materialet härrör från bråkning av lin, vilket tyder på textilproduktion, antingen för hushållsbruk eller inom stadens organiserade verksamheter.

De äldsta bebyggelselämningarna i schaktet utgjordes av den nedre delen av ett timmerhus (hus 3) i form av en träkonstruktion i två skikt (se figur 15 på nästa sida). Det övre skiktet (139) bestod av ett flertal plankor och stockar i sydvästlig – nordostlig riktning samt två plankor i rät vinkel mot övrigt trä (figur 14). Det nedre skiktet (140) bestod av träsyllar i form av huggna stockar i SV–NO-riktning och även stockar i rät vinkel mot dessa. Syllarna bildade en rektangulär struktur, 2,3x3,3 meter stor. En stock (139) har daterats med dendrokronologi till 1287–1296 (bilaga 9).

Figur 14. Stockar och plankor (139) tillhörande hus 3 i schakt 2, fas 1. Norr är till vänster i bild.

Figur 15. Kontexter i schakt 2, skala 1:100. Översikten med samtliga schakt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:2 500.

En del av en kanna i äldre rödgods (F140:607:1), som låg ovanpå det nedre konstruktionsskiktet, kan dateras till 1160–1330. Lämningarna låg cirka 8,7 meter över havet, vilket är på samma nivå som bebyggelselämningarna i schakt 1, fas 3.

Bebyggelsefas 2: 1500–1650

Den äldre träbebyggelsen överlagrades av ett 0,4 meter tjockt utfyllnadslager (138) som innehöll rikligt med träflis, läderspill och enstaka djurben (figur 18). Lagret innehöll även keramik med en uppskattad datering till 1200–1330 (bilaga 4). Cirka en liter läderspill samlades dessutom in från lagret. Det utgör typiska restprodukter från ett medeltida skomakeri (bilaga 8). Ett läderfragment kommer från en låg remsko (F138:401:1) med datering till cirka 1250–1330. Ett annat fynd var en pärla i lera (F138:399:1). Fyndmaterialet kan sannolikt kopplas till den underliggande träbebyggelsen (hus 3).

Ovanpå utfyllnadslagret låg en kullerstensgata (gata 4) med en stenläggning av mindre stenar och underliggande sättsand. Gatan var drygt två meter bred och vällagd i sina bevarade partier (figur 16). I andra partier var stenläggningen bortplockad. Några större

stenar fanns i stenläggningens yttre kanter. En tramphorisont (134) fanns ovanpå stenläggningen. Fynd av keramik i detta lager ger en uppskattad datering av lagret till 1620–1640 (bilaga 4).

Gatans riktning stämmer väl överens med en gata som finns utsatt på 1665 års karta över Nyköping, vilken visar det äldre gatunätet före den reglering som skedde efter stadsbranden 1665.

Bebyggelsefas 3: 1650–1665

Ovanför den äldre kullerstensgatan fanns ett upp till 0,25 meter tjockt sättsandslager (110) där ett fåtal stenar fanns kvar från en borttagen stenläggning i schaktets södra del (gata 5). I sättsandens norra utbredning fanns dessutom tre flata, närmast kvadratiska, stenar. Möjligen kan det röra sig om kantstenar till gatan.

Direkt norr om gatans utbredning fanns rester efter en möjlig syll i form av en kraftigt förmultnad plank eller stock samt några syllstenar. Ytterligare en möjlig syll fanns en meter norr om den första, bestående av två stora kantiga stenblock (103). Sannolikt rör det sig om mycket fragmentariska bebyggelserester.

Figur 16. Stenläggning 135 utgjorde en kullerstensgata (4). Norr är till höger i bild.

Bebyggelsefas 4: 1665–

Den äldre gatusträckningen överlagrades av ett kraftigt utfyllnadslager (102) som innehöll keramik, tegel, kritpipor, glas med mera. Fynd av keramik i lagret ger en uppskattad datering till 1650–1700 (bilaga 4). Sannolikt har det bildats efter stadsbranden 1665 då det äldre gatunätet lades om. Ett mynt (F102:106:1) med datering 1592 hittades dessutom i utfyllnadslagret.

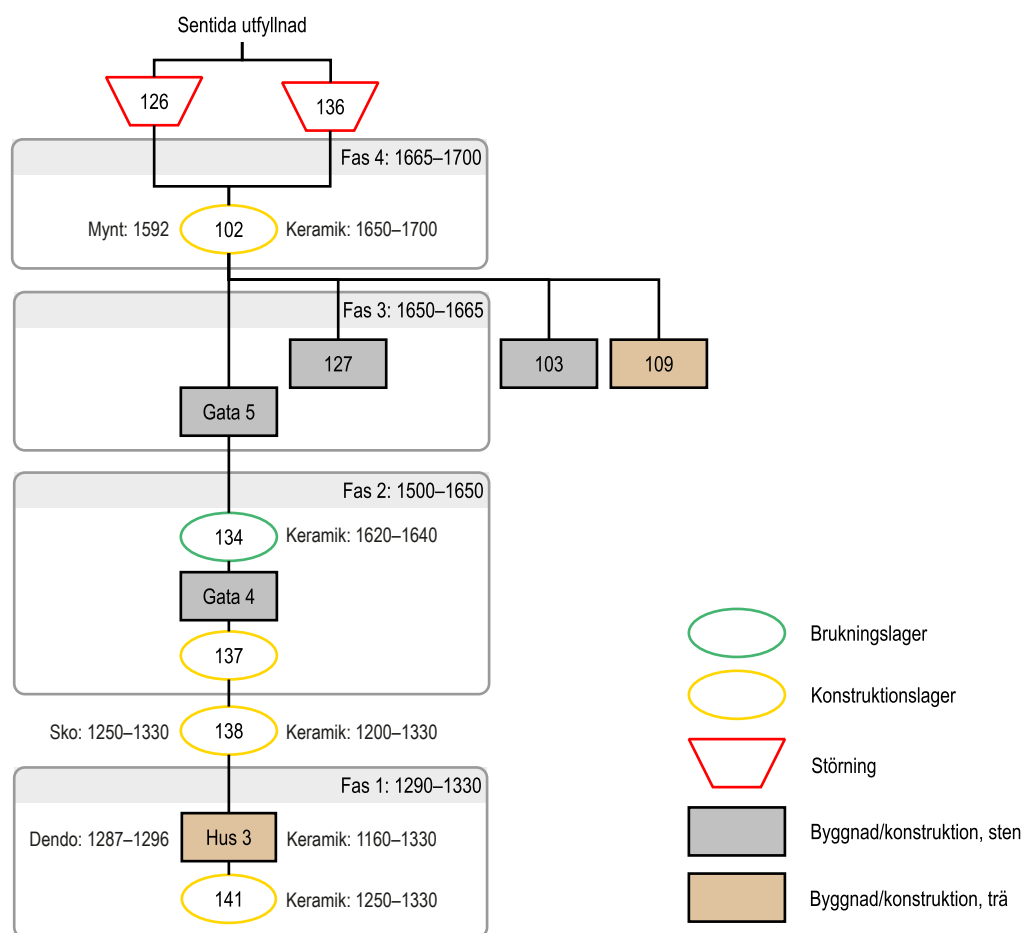
Avslutande aktiviteter

De översta skikten i schaktet utgjordes av makadam (grus), bärlager och sentida utfyllnadslager (bilaga 7).

Summering schakt 2

På platsen fanns medeltida bebyggelseämningar med trähus från andra hälften av 1200-talet fram till andra hälften av 1300-talet (figur 17). Därefter upphörde den medeltida träbebyggelsen på platsen, och en kullerstensgata anlades. Gatan övergavs senast 1665 i samband med den stora stadsbranden och den nya gaturegleringen i Nyköping.

Medeltida kulturlager i schaktet innehöll träspån från byggnationer och hantverk samt växtmaterial från fähus och stall. Fynd av linknippen tyder på textilproduktion.

Figur 17. Förenklad matris med dateringar över kontexter i schakt 2.

Schakt 3

Kontext-grupp	Schakt	Fas i schakt	Byggnad/konstruktion	Byggnads-material	Lämningar	Datering
6	3	1	Hus	Trä	Träsyllar, timmervägg, ränna (?)	Medeltid
7	3	2	Hus	Trä	Plankgol	Medeltid
8	3	3	Gata	Trä	Kavelbro	Medeltid
9	3	4	Hus	Trä, tegel, sten	Plankgol, träsyllar, väggar, underliggare, spis, plint	Medeltid
10	3	4	Hus	Trä, lera	Träsyllar, lergolv, väggar	1270–1400 (keramik)
11	3	5	Gata	Sten	Kullerstengata	1400-/1500-tal?
12	3	6	Hus	Trä, sten	Trägol, stenfundament, stensyll	1550–1580 (keramik)
13	3	7	Hus	Trä, sten	Trägol, stensyll	Tidigmodern tid

Figur 18. Kontextgrupper i schakt 3

Schaktet grävdes på innergården till fastigheten i kvarterets sydvästra del. Schaktet innehöll 2,3 meter tjocka kulturlager, varav 1,6 meter utgjordes av medeltida kulturlager. I schaktet framkom lämningar efter gator och bebyggelse från slutet av 1100-talet eller början av 1200-talet till början av 1800-talet (figur 18). Ingen bebyggelse fanns på platsen vid slutet av 1800-talet enligt en karta från 1888.

Bebyggelsefas 1: 1180–1260

I botten av schaktet fanns ett 0,2 meter tjockt utfyllnadslager (259) som innehöll träflis och fynd av läder (se figur 20 på nästa sida). Delar av ett ovanläder och sulan till en sko (F259:4487:1) kommer troligen från en stövel med datering mellan 1180–1260 (bilaga 8).

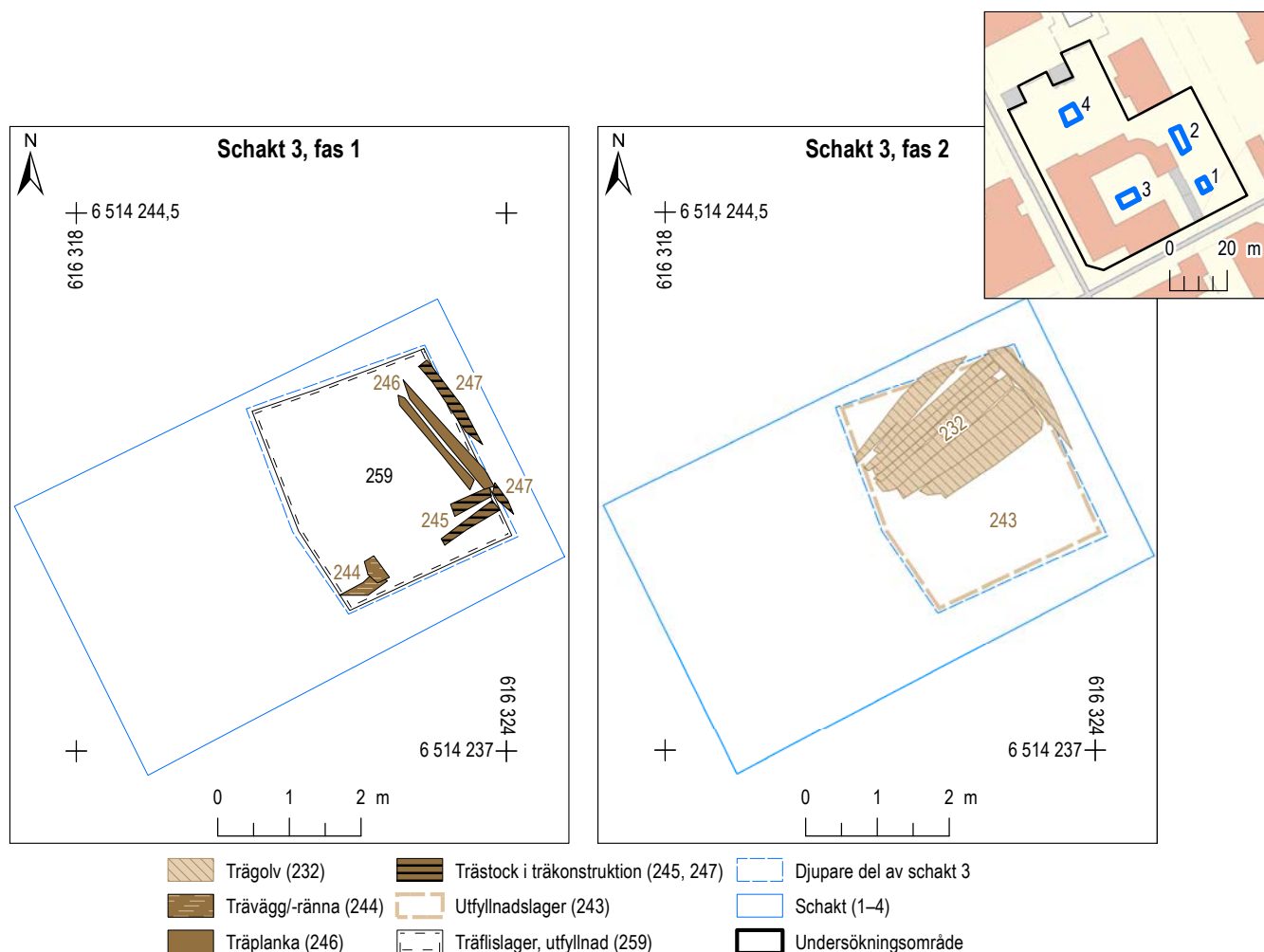
En makrofossilanalys av lagret (259; bilaga 5) visar ett liknande resultat som för den avfallsgrop (133) som påträffades i schakt 1. Innehållet domineras av träflis och spån, vilka tolkas som sekundärt utfyllnadsmaterial från byggnationer och hantverksverksamhet. Frömaterialet består främst av ogräsfrön samt frön från ängs- och våtmarksväxter, vilket indikerar en stadsmiljö med näringsrik mark med innehåll av gödsel och hushållsavfall. Förekomsten av ängsväxter tyder på att våtmarker kring staden användes för djurfoder.

Ovanför detta lager (259) återfanns delar av en träkonstruktion i schaktets östra del bestående av några stockar och plankor. Ytterligare plankor och stockar låg vinkelrätt mot dessa i söder. I schaktets nord-

Figur 19. I den norra schaktväggen i schakt 3 (fas 1) framkom delar av en husvägg av liggande timmer. Se nr 12 i profilritningen för schakt 3 i bilaga 7. Foto från sydost.

östra profilvägg framkom på samma nivå som träkonstruktionen i plan, en 0,7 meter hög vägg av liggande timmer (figur 19; bilaga 7). Sannolikt hör väggen och träkonstruktionen till samma byggnad (hus 6).

Figur 20. Kontexter i schakt 3 i fas 1 och 2, skala 1:100. Översikten med samtliga schakt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:2500.

Bebyggelsefas 2: 1280–1300

Den äldre träbebyggelsen överlagrades av ett 0,6 meter tjockt utfyllnadslager (243) som innehöll rikligt med träflis och stora djurben (figur 20). I detta lager hittades även en sidsnörsko med

ornament (F243:4496:7). Typen kan dateras mellan 1280–1325 (bilaga 8). Ovanpå detta lager låg ett trägol från hus 7 (figur 21). En plank var tvärgående utmed träläggningens östra begränsning.

Figur 21. Plankgol 232 i schakt 3, fas 2. Norr är till vänster i bild.

Bebyggelsefas 3: 1300–1330

Trägolvet 232 överlagrades av ett 0,2 meter tjockt utfyllnadslager (231) som innehöll träflis och djurben. En del av ett ovanläder till en sko (F231:3965:2) från detta lager har en datering mellan 1250 och 1330 (bilaga 8). I detta lager fanns även keramik av stengods med datering till cirka 1270–1400.

I denna bebyggelsefas fanns en kavelbro (gata 8; figur 22). Den var cirka 2,8 meter bred och sträckte sig i norväst – sydöst (figur 23). Träläggningen utgjordes av runda smala stockar, cirka 0,1 meter tjocka. Vissa av stockarna var tydligt snedhuggna i änden. I kavelbrons södra del saknades några stockar. I konstruktionen ingick också underliggande stockar. Kavelbrons riktning överensstämmer med riktningen på en gata på 1665 års karta.

Figur 22. Trä från en kavelbro (gata 8, kontext 206 och 230). Foto från nordväst.

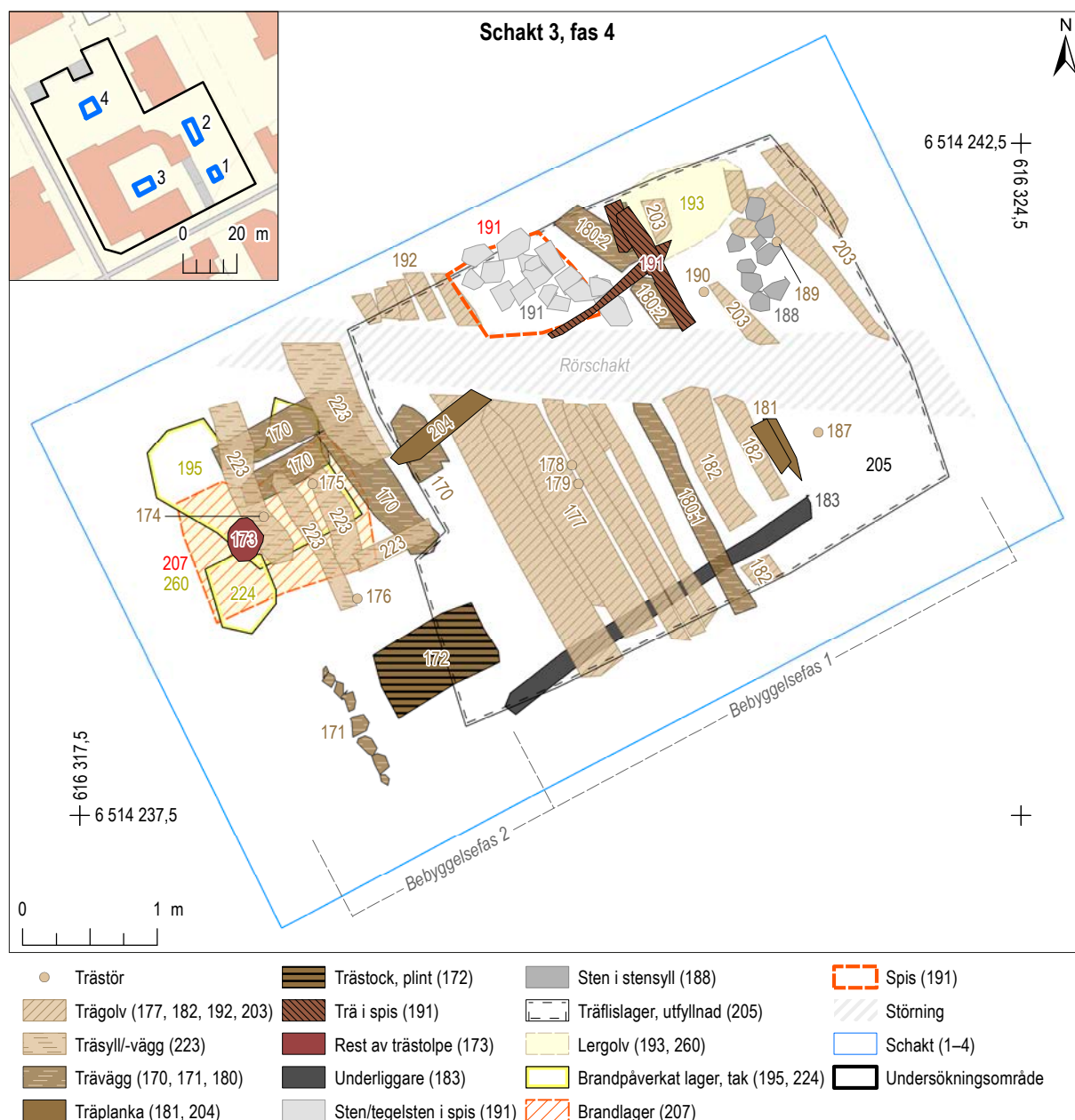
Figur 23. Kontexter i schakt 3 i fas 3, skala 1:50. Översikten med samtliga schakt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:2500.

Bebyggelsefas 4: 1330–1400

Mellan kavelbron (gata 8) och nästa bebyggelsefas fanns ett 0,1 meter tjockt utfyllnadslager (205) med träflis (figur 24). I detta lager påträffades en del av en slejfsko (F205:3176:1) av en typ som kan dateras till cirka 1250–1330 (bilaga 8). Andra fynd var ett nätflöte (F205:3118:1) och ett äggformat slipat föremål av sandsten (F205:3118:2). Nästkommande bebyggelsefas utgjordes av en träbebyggelse med golv och väggar (hus 9; se figur 25 på nästa sida). Merparten

av trävirket var orienterat i nordväst – sydost. Lämningsarna beskrivs nedan från väster till öster.

I schaktets sydvästra del fanns en kortare vägg (171) av stående smala kluvna stockar med den rundade sidan mot insidan av huset (se figur 26 på nästa sida). 1,5 meter öster om denna vägg var ett trägolv (177) bestående av plankor eller kluvor. Trägolvet skars i norr av ett rörschakt och motsvarades på andra sidan av ytterligare plankor eller stockar (192).

Figur 24. Kontexter i schakt 3 i fas 4, skala 1:50. Översikten med samtliga schakt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:2500.

Figur 25. En översikt över den träbebyggelse som framkom i schaktet (hus 9 och hus 10). Norr är uppåt i bild.

Figur 26. Vägg 171 i hus 9. Foto från öster.

Trägolvet 177 sträckte sig fram till ytterligare en vägg (180:1) i form av en planka på högkant. Plankan skars i norr av ett rörschakt och fortsatte på andra sidan (180:2), plankan hade här fallit ur läge åt öster. Ytterligare rester av ett trägolv (182) fanns på andra sidan vägg 180:1 bestående av en bearbetad planka och en rundstock. Under trägolven (177, 182) och väggplankan (180:1) låg en stock (183).

I samma fas som ovan nämna träkonstruktioner fanns i schaktets nordöstra hörn en möjlig stensyll

med dubbla rader stenar (188) samt ett lergolv (193). Under lergolvet fanns ett möjligt äldre trägolv (203) där virket låg i en avvikande vinkel gentemot hus 9.

I schaktets nordöstra profilvägg framkom på samma nivå som stensyllen en 1,4 meter lång stenläggning som inte var synlig i plan (se nr 8 i profilritningen för schakt 3 i bilaga 7). Det rör sig möjligen om en kullerstensgata eller stenlagd gränd i anslutning till hus 9.

Ytterligare en huslämning (hus 10) fanns i schaktets nordvästra del. Lämningarna utgjordes av ett lergolv (260), trävirke från väggar (170, 223) och brandlager (207). Spår fanns även efter ett möjligt bränt torvtak (195, 224). Huset är enbart delundersökt och de äldsta strukturerna ligger kvar i schaktet. En skärva tidigt stengods som dateras till 1270–1400 (F207:3174:1) påträffades i brandlagret (207).

En makrofossilanalys av brandlagret (207) visade att det innehöll flera klumpar av förkolnade skalkornskärnor, vilka identifierades som malt (bilaga 5). Det rör sig antingen om avsilningsrester från öltillverkning eller malt avsett för bryggning.

Bebyggelsefas 5: 1400–1550

Träbebyggelsen i den föregående fasen överlagrades av ett 0,5 meter tjockt utfyllnadslager (162) som innehöll rikligt med träflis, djurben, ris, kvistar och tegel (se figur 29 på nästa sida). Fynd av keramik ger en uppskattad datering av laget till 1300–1350 (bilaga 4). Fynd av medeltida skodelar (F162:2099:1–15, F162:1830:1) i samma lager har en datering till 1350–1500 (bilaga 8). En möjlig ströning eller hänge i kopparlegering (F162:2094:1) hittades även här.

Någon gång under 1400- eller 1500-talet anläggs en kullerstensgata (145, gata 11; figur 27) genom området. Stenläggningen bestod huvudsakligen av rundade stenar. Under kullerstenen fanns ett sättsandslager.

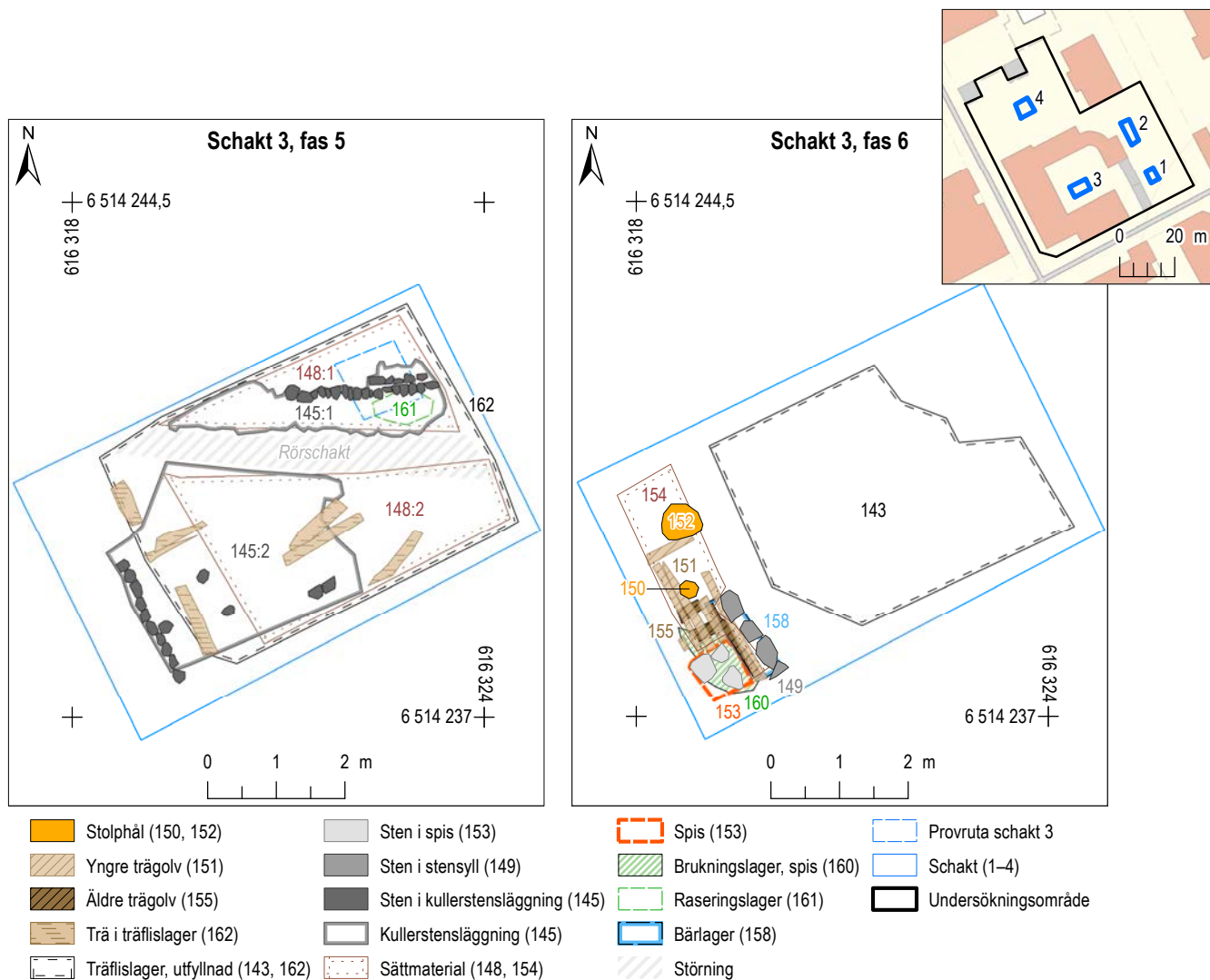
Kullerstensbeläggningen (145) utgjorde en del av en korsande gata. I dess västra del avslutades stenläggningen av större kantstenar som sträckte sig i nordväst – sydost. I dess östra del fanns en rännal som sträcker sig i V–O (figur 28). En motsvarande korsning återfinns på 1665 års karta över Nyköping.

Figur 28. Detalj av en rännal i stenläggningen 145 (gata 11).

Figur 27. Lodfoton över kullerstensläggning 145 (gata 11). Den övre bilden visar den östra delen av gatan (145:1–2) och bilden till höger den sydvästra delen (145:2). Norr är uppåt i bild.

Figur 29. Kontexter i schakt 3 i fas 5 och 6, skala 1:100. Översikten med samtliga schakt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:2500.

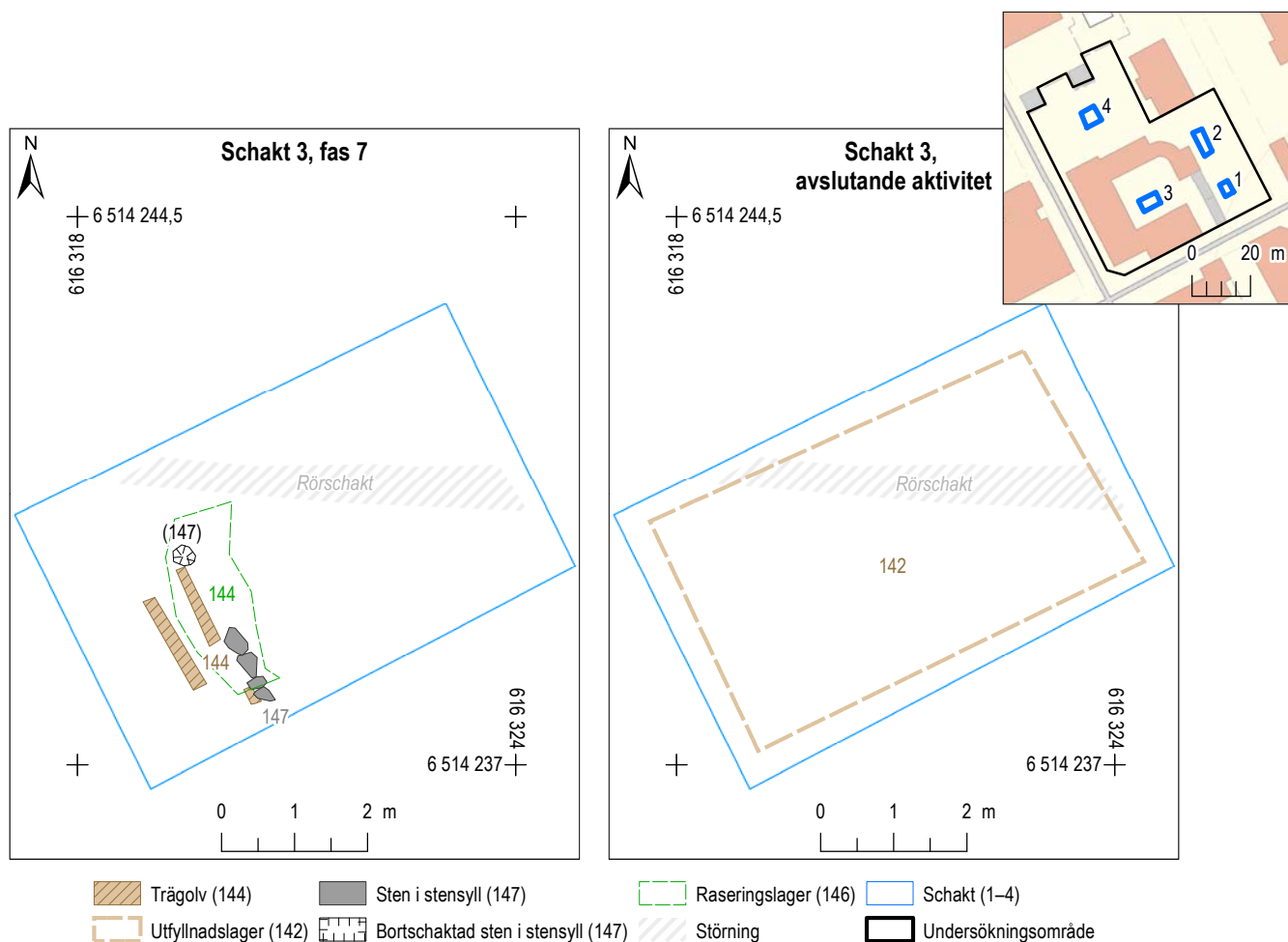
Bebyggelsefas 6: 1550–1700

Lämningar efter eftermedeltida bebyggelse i form av ett hus med spis (hus 12) låg i schaktets västra del (figur 29). Huset överlagrade den västra delen av kullerstensgatan från fas 5 (gata 11).

Lämningarna utgjordes av en spis (153), syllstenar (149; figur 30) och två nivåer trägolv (151, 155). I ett sättsandlager (154) mellan två av trägolven hittades keramik med en uppskattad datering till 1550–1580 (bilaga 4). I lagret fanns också ett mynt (F154:1336:1) med otydlig prägling. Under spisen fanns ett kulturlager där ytterligare ett mynt hittades (F160:1353:1). Bestämningen av det andra myntet är något osäker men det är antagligen 1 Ferding (1/4 mark) slagen under Erik XIV mellan 1560–1568.

Figur 30. Stensyll 149 i schakt 3, fas 6. Foto från nordost.

Figur 31. Kontexter i schakt 3 i fas 7 och den avslutande aktiviteten, skala 1:100. Översikten med samtliga schakt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:2 500.

Bebyggelsefas 7: 1700–1750

Ett raseringslager (146) som överlagrade hus 12 innehöll rikligt med tegelkross, järnspik, brända ben, trärester, keramik och enstaka mynt (figur 31). Keramiken har en uppskattad datering till 1700–1750 (bilaga 4). Ytterligare en huslämning (hus 13) fanns ovanpå det äldre huset och bestod av syllstenar och träggolv av fragmentariska plankor.

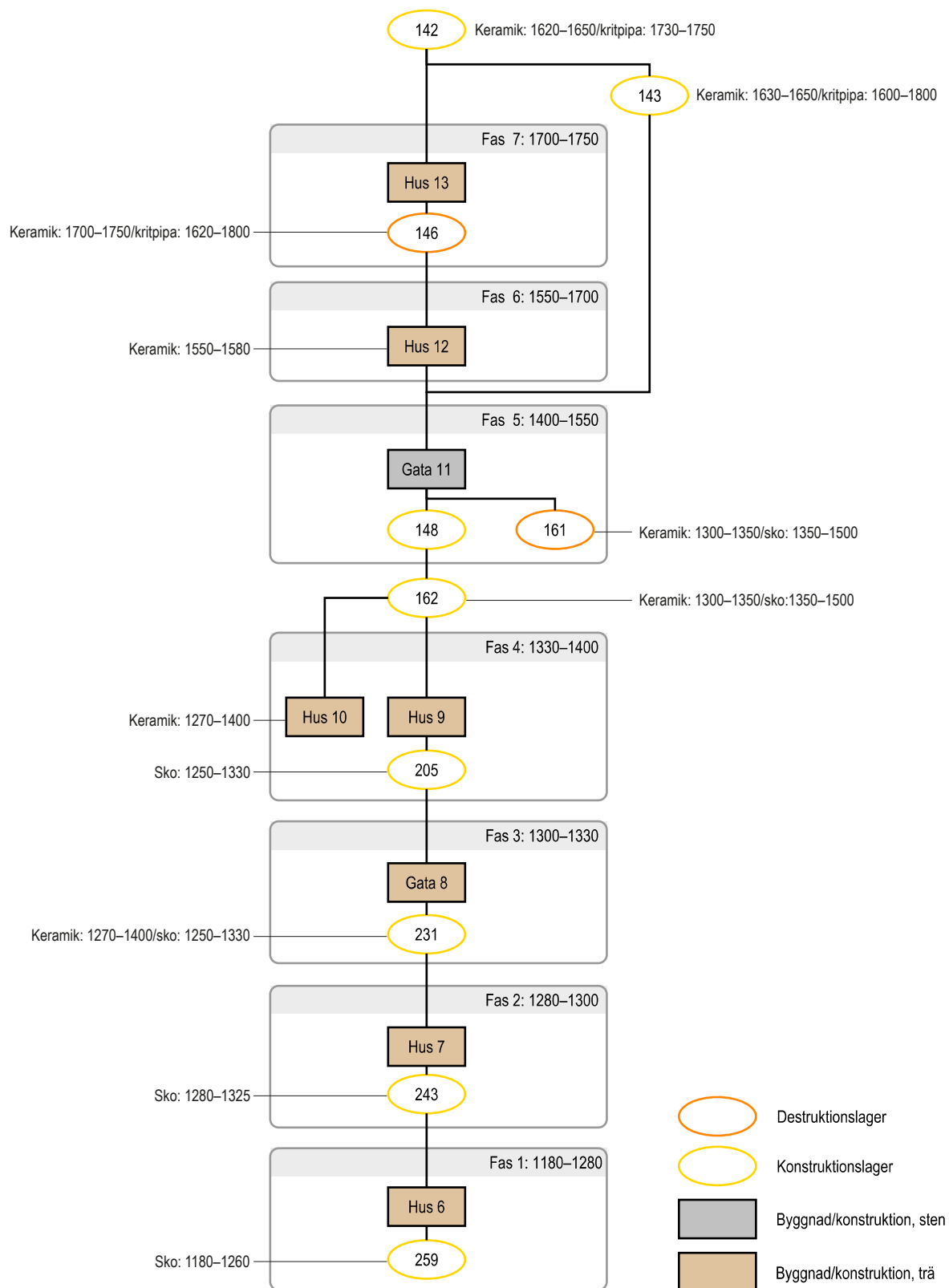
Avslutande aktiviteter

Avslutningsvis fanns ett utfyllnadslager i hela schaktet (142) med raseringsmassor, bland annat krossat tegel (figur 31). Fynd av keramik ger en ungefärlig datering av lagret till 1620–1650. De översta skikten i schaktet utgjordes av moderna bärlager och asfalt.

Summering schakt 3

På platsen fanns medeltida bebyggelselämningar med flera hus och en kavelbro i stratigrafiskt åtskilda faser daterade från början av 1200-talet till första hälften av 1300-talet (se figur 32 på nästa sida). Därefter upphörde den medeltida träbebyggelsen på platsen och en stenlagd gatukorsning anlades någon gång efter 1350. Kullerstengatan togs tidigast ur bruk 1620, möjligen skedde det efter någon av stadsbränderna 1632 respektive 1665. Därefter sker en reglering av stadsplanen och ett nytt gatunät läggs ut.

I schaktet fanns dessutom medeltida kulturlager med innehåll av träavfall från byggnationer och hantverk samt näringsrik jord med innehåll av hushållsavfall och gödsel. Även förkolnade skalkornskärnor i form av malt påträffades, vilket tyder på öltillverkning skett i området under högmedeltiden.

Figur 32. Förenklad matris med dateringar över kontexter i schakt 3.

Schakt 4

Kontextgrupp	Schakt	Fas i schakt	Byggnad/konstruktion	Byggnads-material	Lämningar	Datering
14	4	1	Hus	Trä	Trägol, underliggare, plintar	Medeltid
15	4	2	Hus	Trä	Plankgol, underliggare	1246/1247 (dendro)
16	4	3	Hus	Trä, lera	Träsyllar, golv, underliggare, stensyll, lergolv	1266–1271 (dendro)
17	4	4	Hus	Trä	Träsyllar, underliggare/rustbädd, plintar, vägg	1236–1260 (dendro)
18	4	4	Hus	Trä	Träsyll, underliggare	Medeltid
19	4	5	Hus	Trä	Underliggare	Tidigmodern tid
20	4	6	Gata	Sten	Kullerstengata	Tidigmodern tid
21	4	6	Hus	Trä, sten	Trägol, stensyll	1625–1650 (keramik)

Figur 33. Kontextgrupper i schakt 4.

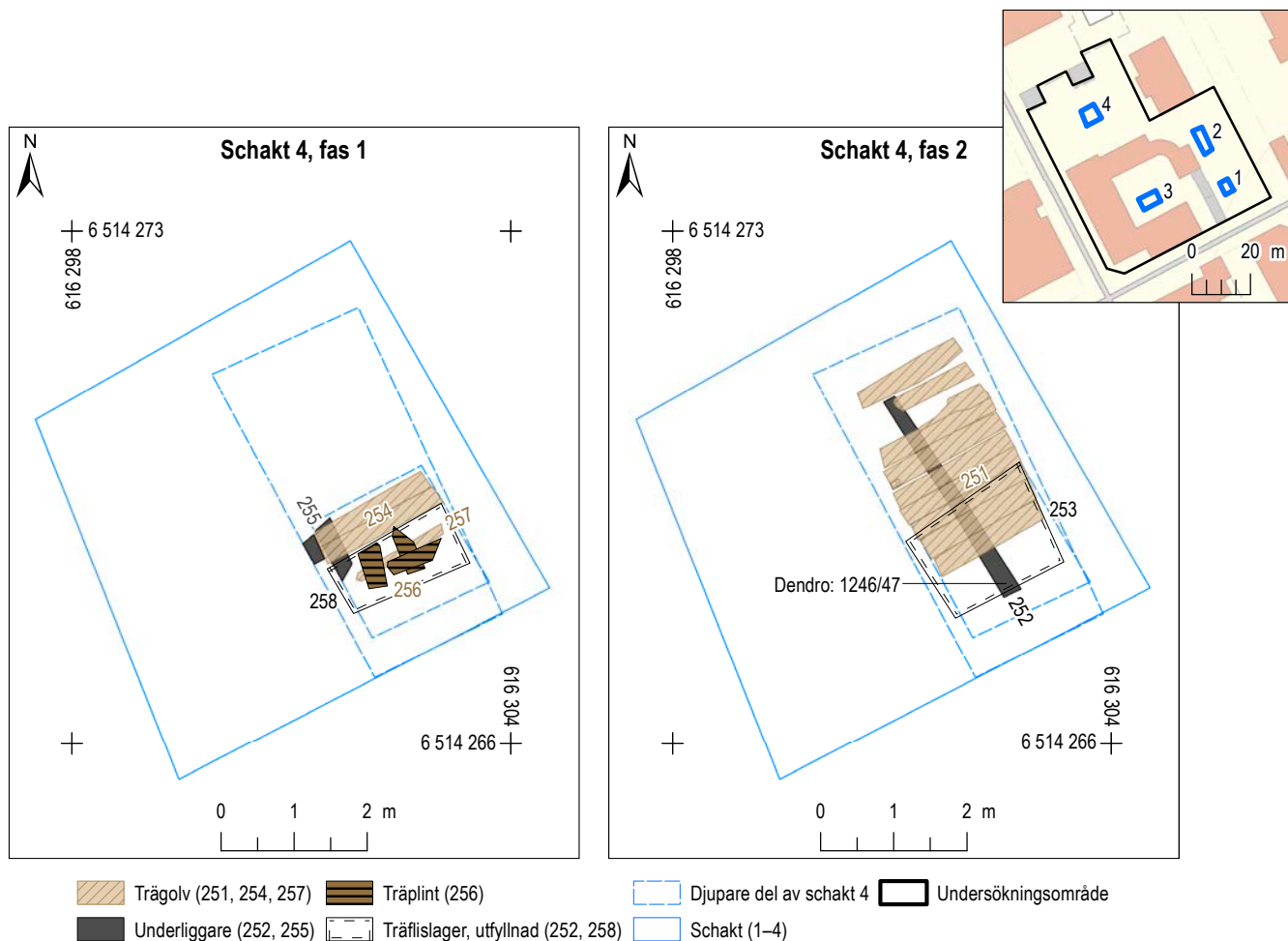
Schaktet grävdes inom en parkyta, Solparken, i kvarterets norra del (figur 34). Schaktet innehöll 2,5 meter tjocka kulturlager, varav 0,9 meter utgjordes av medeltida kulturlager. I schaktet framkom lämningar efter en kullerstengata och flera skikt med träbebyggelse (figur 33). Bebyggelsen kan dateras från 1200-talets början till 1600-talets mitt.

Bebyggelsefas 1: Före 1246

I botten av schaktet framkom ett 0,25 meter tjockt utfyllnadslager (258) som innehöll träflis. Ovanpå detta lager fanns en huslämning (hus 14) med delar av ett trägol (254, 257), underliggare (255) och tre plintar (256; se figur 35 på nästa sida).

Figur 34. Parkytan för Solparken där schakt 4 ska komma att grävas. Foto från söder.

Figur 35. Kontexter i schakt 4 i fas 1–4, skala 1:100. Översikten med samtliga schakt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:2 500.

Bebyggelsefas 2: 1246–1266

Mellan bebyggelsefas 1 och 2 fanns ett 0,15 meter tjockt utfyllnadslager (253) som innehöll träflis (figur 35). Ovanpå detta lager fanns ytterligare en byggnad (hus 15) med ett trägolv (figur 36). Golvet var lagt av kluvna stockar. En underliggare (252) till

golvet har daterats med dendrokronologisk analys till 1246/47 (bilaga 9). Ovanpå trägolvet hittades en keramiskärva från en gryta i yngre svartgods (F251:4385:1) med datering till perioden 1200–1225.

Figur 36. En yngre golvnivå (251; till höger i bild) tillhörande hus 15 låg ovanpå ett äldre golv (254; till vänster i bild) tillhörande hus 4:1. Foto från sydöst.

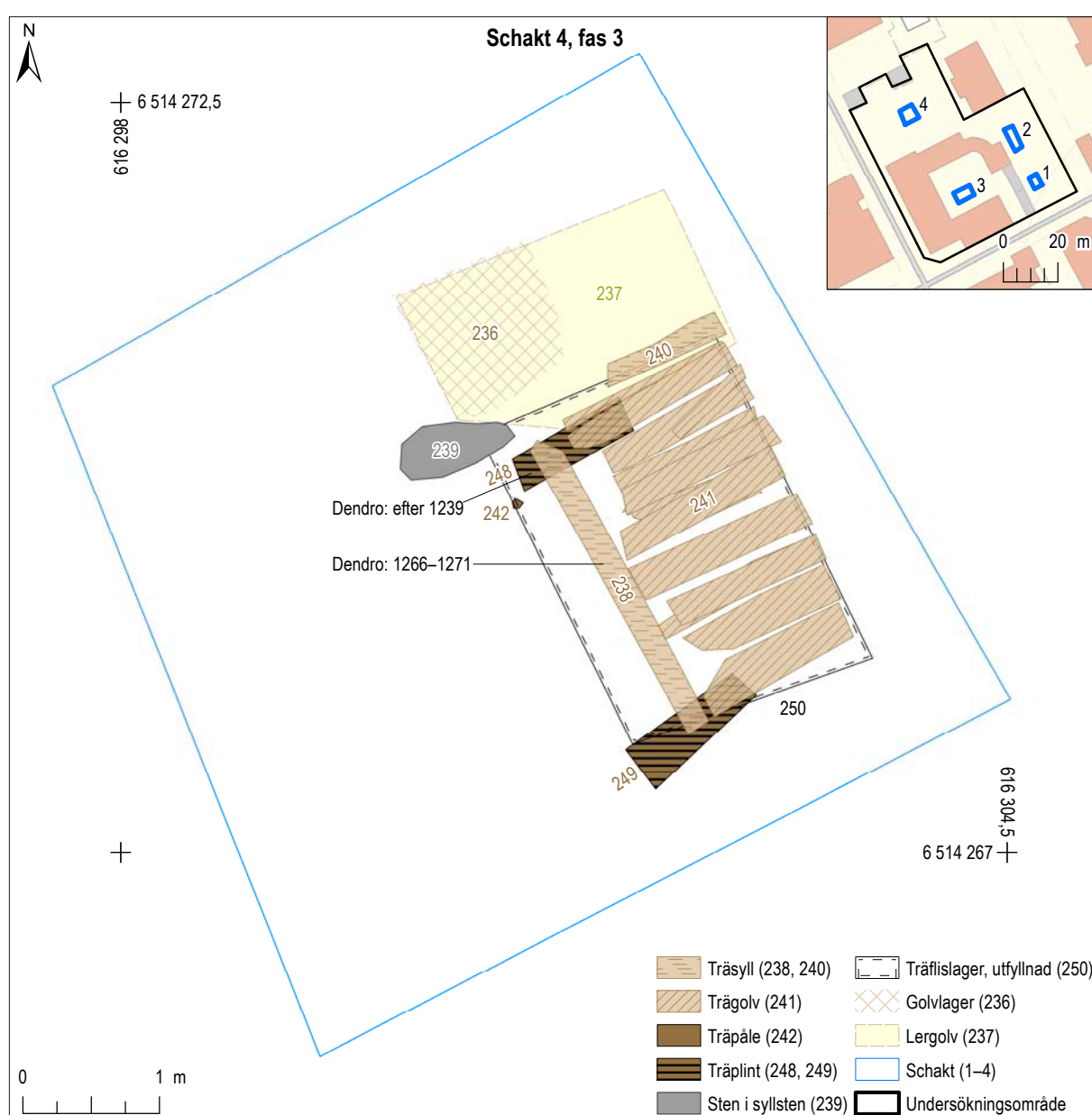
Bebyggelsefas 3: 1266–1300

De äldre bebyggelselämningarna täcktes av ett 0,1 meter tjockt utfyllnadslager (250) med träflis (figur 37). Ovanpå detta lager fanns en byggnad (hus 16) som var minst 1,6x2,7 meter stor, med ett trägolv (241) bestående av golvplankor och smala stockar. Golvet begränsades i väster av en tvärgående syllstock (238) med urtag i båda ändar. Stocken har daterats med dendrokronologisk analys till 1266–1271 (bilaga 9).

I huskonstruktionen ingick också ytterligare en syllstock (240) vinkelrätt mot den förra, en träpåle

(242) och en syllsten (239). Under den västra syllsten (238) fanns även två träplintar (248, 249). En av dessa (248) har daterats med dendrokronologisk analys till efter 1239 (bilaga 9).

Norr om och delvis överlagrande trägolvet fanns ett lergolv (237). På lergolvet fanns ett tunt lager med träkvistar (236), möjligen spår av golvströ. En makrofossilanalys av lagret visar att det innehöll främst granris med kvistar och barr (bilaga 5). Mindre mängder ängsfrön påträffades även, möjligen från gödsel eller höförvaring. Dessutom fanns rikligt med fiskfjäll, främst från abborre och gädda.

Figur 37. Kontexter i schakt 4 i fas 3, skala 1:50. Översikten med samtliga schakt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:2500.

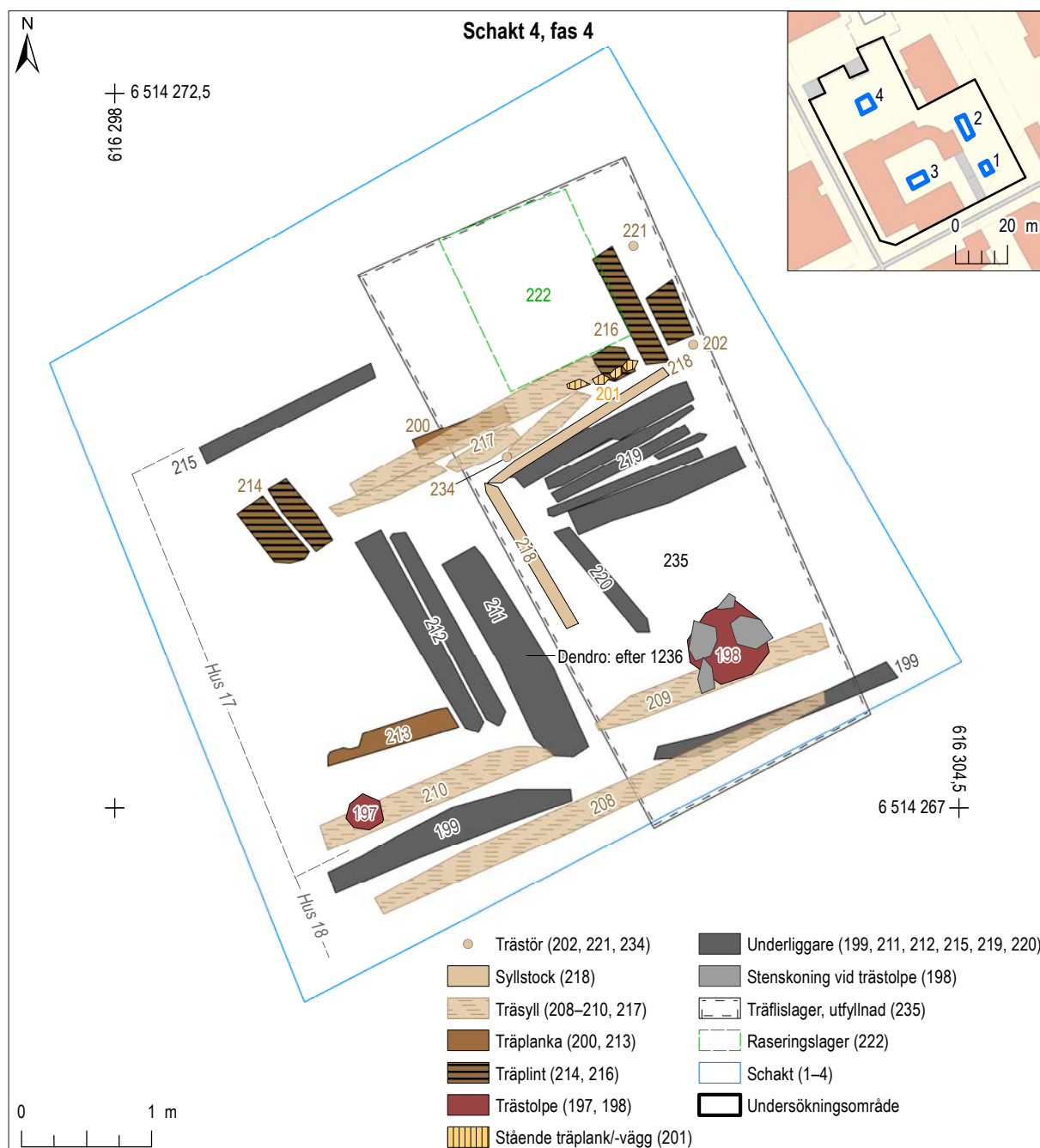
Ovanpå lergolvet hittades även en del av en slejfsko (F237:4304:1) med datering till perioden 1250–1400.

Bebyggelsefas 4: 1300–1540

De äldre bebyggelselämningarna täcktes av ett 0,3 meter tjockt utfyllnadslager (235) med träflis (figur 38). Fynd av tre keramikskärvor ger lagret en uppskattad datering till 1200–1350 (bilaga 4).

Ovanpå detta lager (235) fanns lämningar efter en byggnad (hus 17) med bland annat träsyllar, underliggare, plintar och en vägglinje med stående virke (figur 38). En underliggare (211) i huskonstruktionen är daterad med dendrokronologi till 1236–1260.

Ytterligare en byggnad (hus 18) med en träsyll (208) och en underliggare (199) fanns söder om hus 17.

Figur 38. Kontexter i schakt 4 i fas 4, skala 1:50. Översikten med samtliga schakt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:2500.

Figur 39. Kontexter i schakt 4 i fas 5 och 6, skala 1:100. Översikten med samtliga schakt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:2500.

Bebyggelsefas 5 – hus med träsyllar: 1540–1625

De omfattande bebyggelselämningarna i fas 4 överlagrades av ett 0,3 meter tjockt utfyllnadslager (196) som täckte hela schaktets yta (figur 39). Lagret innehöll rikligt med träflis. Fynd av tre keramikskärvor ger lagret en uppskattad datering till 1540–1550 (bilaga 4). Ovanpå detta lager fanns en huslämning (hus 19) med en längre stock, möjligen en underliggare till ett trägolv, och två kortare stockar som låg vinkelrätt mot den.

Bebyggelsefas 6: 1625–1680

Direkt ovanför huslämningen från bebyggelsefas 5 fanns en kullerstensgata (164, gata 20) som sträckte sig i nordväst – sydöstlig riktning (figur 39 och figur 40 på nästa sida). Stenarna var huvudsakligen rundade och huvudsakligen mellan 0,05–0,10 meter stora. I östra kanten begränsades gatan av större kantstenar. Gatan fortsatte utanför schaktets gräns i norr, söder och väster. Stenläggningen var anlagd ovanpå ett sättsandslager (166). Öster om gatan fanns en byggnad (hus 21) med mycket nedbrutet trägolv, en stensyll och en stenskodd stolpe med bevarat trä i golvets norra begränsning. Huset täcktes av ett raseringslager (167). Fynd av keramik i detta lager ger en uppskattad datering till 1625–1650 (bilaga 4).

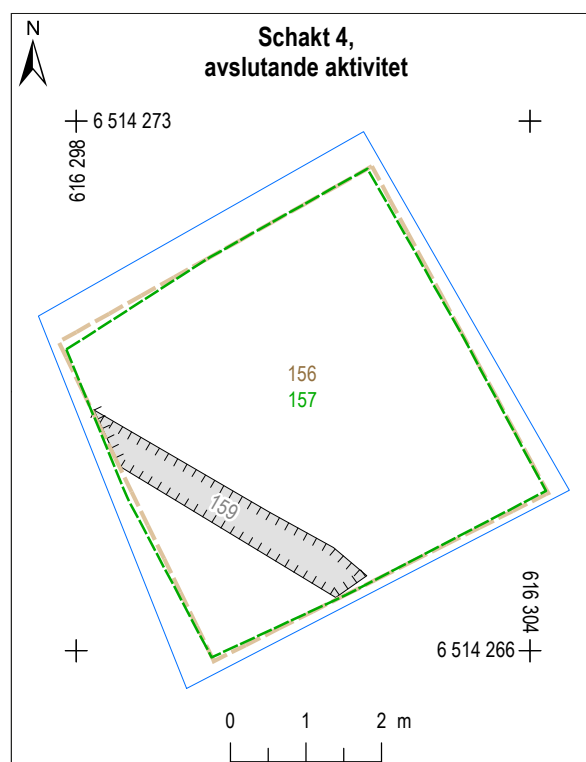
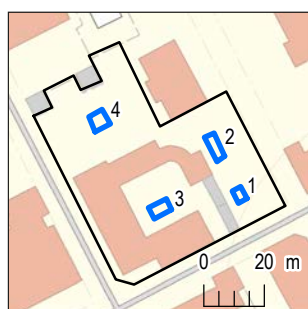

Figur 40. Stenläggning 164 (gata 20). Foto från nordost.

Avslutande aktiviteter

Både kullerstensgatan och huset i den föregående fasen (6) täcktes av ett raseringslager (157; figur 41). Lagret innehöll tegel, spik, fönsterglas, glas, keramik, ostronskal och djurben. Keramikens ger en uppskattad datering till 1640–1680 (bilaga 4). Ett stenfyllt täckdike skar lagret i i sydvästra delen av schaktet.

Avslutningsvis fanns ett upp till en meter tjockt utfyllnadslager (156) som innehöll moderna massor med huggen gatsten, plåt, tegel och takpannor (bilaga 7). Ett 0,6 meter tjockt matjordslager fanns i övre delen av schaktet.

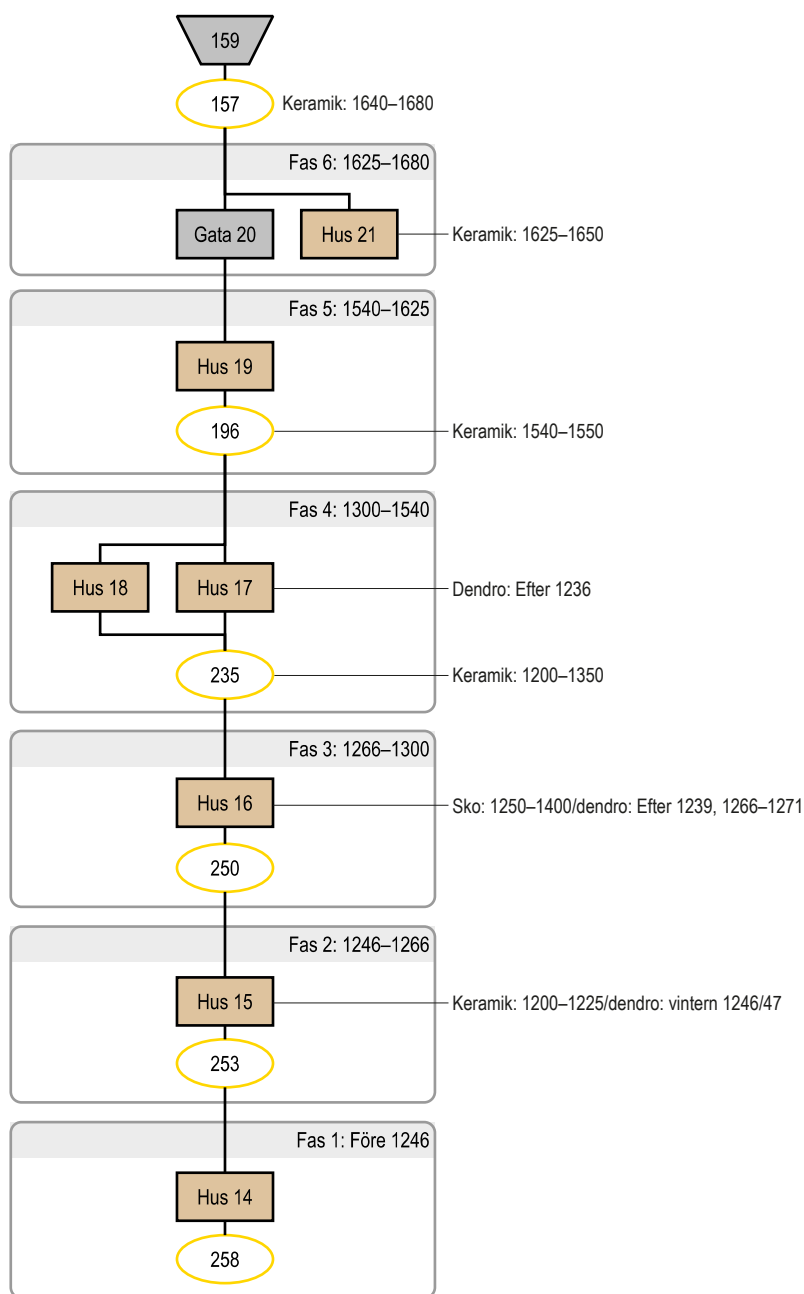
Figur 41. Kontexter i schakt 4 i den avslutande aktiviteten, skala 1:100. Översikten med samtliga schakt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:2 500.

- ▬ Utfyllnadslager (156)
- ▬ Raseringslager (157)
- ▬ Stenfyllt täckdike (159)
- Schakt (1–4)
- Undersökningsområde

Summering schakt 4

På platsen fanns medeltida bebyggelselämningar med flera hus, i stratigrafiskt åtskilda i faser, med dateringar från början av 1200-talet fram till mitten av 1500-talet (figur 42).

Därefter fanns tidigmoderna lämningar med hus och en stenlagd gata. De yngre lämningarna övergavs någon gång i mitten av 1600-talet (1640–1680), sannolikt i samband med branden 1665 och den efterföljande nya stadsplanen.

Figur 42. Förenklad matris med dateringar över kontexter i schakt 4.

FYNDEN FRÅN KVARTERET POLISEN

Medeltida fynd: 1100–1520

Medeltida keramik

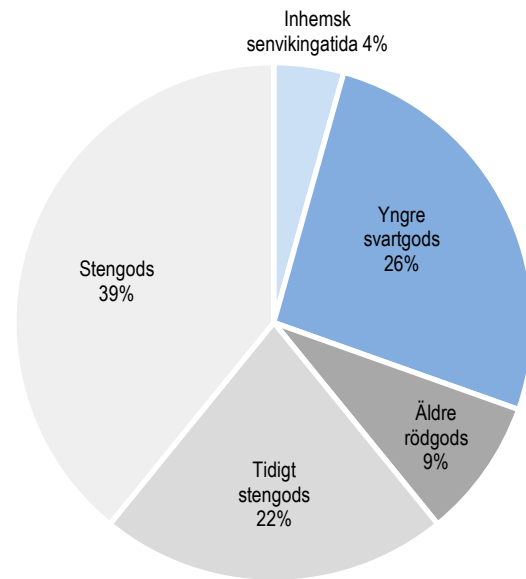
Vid den arkeologiska förundersökningen i kvarteret Polisen tillvaratogs 518 keramikskärvor med en sammanlagd vikt av 8,2 kilo, med dateringar som sträcker sig från cirka 1100 till 1800. Den största andelen bestod av yngre rödgods med 82 %, följt av yngre vitgods med 7 % och stengods med 4 % av den totala mängden. Detta är den generella bilden från undersökningen. Intressantare blir det om man delar upp keramiken i medeltida och tidigmodern keramik.

Den medeltida keramiken utgör endast 5 % (23 skärvor) av keramiken från undersökningen, vilket är en förvånansvärt låg andel med tanke på att merparten av de framkomna lämningarna bestod av medeltida konstruktioner och kulturlager (figur 43).

Den äldsta keramiken från undersökningen är förmodligen en bukskärva från ett kärl av inhemsk senvikingatida typ som fortsatte att tillverkas fram i tidig medeltid (F141:606:2). Utsidan på skärvan har en relativt jämn yta vilket utmärker de tidigmedeltida kärlen från de grövre vikingatida. Tidigare undersökningar i det närliggande kvarteret Åkroken har visat att denna typ av keramik producerades fram till cirka 1200–1225 (Bäck & Roslund 2017, s. 57ff).

Vid undersökningen påträffades två skärvor av äldre rödgods. Båda skärvorna härrör från kannor. Den ena skärvan har en brungul blyglasyr och en pålagd vitlerdekor med ett gult vertikalt band och vad som sannolikt är en blomma (figur 44). Ett par kannor med likadan dekor har påträffats vid undersökningar vid Slussen i Stockholm där de daterats till cirka 1275–1325 (Carlsson & Svensson 2012, s. 48f, se figur 23; Berhau & Kockum, i manus).

De äldsta förekomsterna av yngre svartgods i Nyköping kan dateras till cirka 1125–1140. Det rör sig då huvudsakligen om rundbottnade grytor, men även trebensgrytor förekommer (Bäck & Roslund 2017, s. 61f). Från kvarteret Polisen kommer sex skärvor av yngre svartgods, fem av dem från grytor samt ett bukfragment som bedömts komma från en kanna (F138:400:3, F251:4385:1).

Figur 43. De medeltida godstyper som framkom vid undersökningen. Baserat på antal skärvor. N = 23.

Från undersökningen finns även ett femtontal medeltida stengodsskärvor. Fem av dem är av godstypen tidigt stengods (även kallat nästan stengods) där godset inte är helt genomsintrat. Det tidiga stengodset föregår och förekommer sedan parallellt med det som definieras som äkta stengods. Den äldsta formen av stengods, proto-stengods, påträffades inte.

Figur 44. Skärva från äldre rödgodskanna med vitlerdekor (F138:400:2). Datering cirka 1200–1330. Skala 1:1.

Samtliga skärvor av tidigt stengods från undersökningen har bedömts komma från krus tillverkade i Niedersachsen, Tyskland mellan 1250–1400. Stengodskärlen kommer från tyska produktionsområden som Siegburg och Langerwehe, troligen är även ett par kärl tillverkade i Niedersachsen respektive Raren. En reservation gällande dateringen får göras för några av de mindre fragmenten av Siegburghkrus då dessa inte kan preciseras typologiskt. Det innebär att de kan vara från tidigmodern tid då denna typ av Siegburghkeramik hade en lång produktionstid. Merparten av stengodset kan liksom det tidiga stengodset förläggas till 1300-talet. 1400-talet är dåligt företrätt. Ett mindre krus från Siegburg med en pålagd dekor i form av en hallonnoppa är dock förmodligen från 1400-talets första hälft eller sent 1300-tal (figur 45).

Figur 45. Skärva från ett mindre dryckeskrus tillverkat i Siegburg, Tyskland, mellan cirka 1375–1450 (F102:104:57). Skala 1:1.

Skor och läderhantverk

Skor och spill från läderhantverk utgör den största fyndposten med medeltida material från undersökningen. En grundlig analys av materialet har gjorts av Henrik Summanen, Historiska skor och återfinns i bilaga 8. Följande text är en sammanfattning av analysresultaten. En övervägande del av materialet består av spillbitar från läderhantverk där flera fragment har identifierats som rester efter medeltida skomakeri.

Flera skomodeller och typer återfinns bland fynden, till exempel låg remsko, snörstövel, slejfsko, sidsnörsko, låg snörsko och stövel med dateringar som spänner från sent 1100-tal fram till 1400-talet (figur 46). Flertalet skor ska förmodligen dateras till 1200-talets andra hälft och 1300-talets första decennier.

Brynen och stenföremål

Två brynen och ett råämne till bryne påträffades i medeltida kontexter. Det ena brynet är av sandsten, 2,1 centimeter tjockt och med en bevarad storlek av 8,6x9,5 centimeter (F141:628:1). Det andra är tillverkat av glimmerskiffer från Dalarna eller Bergslagen, är 13,3 centimeter långt och med en bredd av 2,2x3,0 centimeter (F235:4189:2). Även en bit Eidsborgsskiffer påträffades (F235:4189:1). Denna har importerats som råämne från Eidsborg i Norge. Vid undersökningarna i kvarteret Åkroken 2010–2011 var 67 % av alla brynen av Eidsborgsskiffer. Det konstaterades också att Eidsborgsskiffer importerats som råämne och att det skett en lokal tillverkning av brynen. De brynen av glimmer- och Eidsborgsskiffer som framkom i kvarteret Åkroken påträffades i kontexter med dateringar inom perioden 1100–1250 (Gustafsson 2016, s. 150ff).

Schakt	Kontext	Fas	Skotyp	Datering
3	259	1	Dra-på-stövel. Troligen Volkens modell <i>Huissen</i> .	Cirka 1180–1260
2	138	2	Låg remsko. Volken typ <i>Schlesvig</i> .	Cirka 1250–1330
3	205	4	Slejfsko. Volken typ <i>Schlesvig</i> .	Cirka 1250–1330
3	231	3	Ovanläder. Volken typ <i>Schlesvig</i> .	Cirka 1250–1330
3	243	2	Sidsnörsko med ornament. Volken modell <i>Trave</i> .	Cirka 1280–1325
4	237	3	Slejfsko.	Cirka 1250–1400
3	162	5	Låg snörsko. Volken modell <i>Haaksberg</i> .	Cirka 1330–1400
3	162	5	Slejfsko.	Cirka 1250–1400, troligast cirka 1340–1360
3	162	5	Snörstövel. Volken modell <i>Greyfriars</i> .	Cirka 1350–1500

Figur 46. Identifierade skotyper i fallande kronologisk ordning.

I ett lager från 1200-talets andra hälft framkom ett rundat, närmast äggformat, föremål av sandsten (figur 47). På vad som kan betecknas som ovansidan finns två tunna spår, förmodligen efter nålslipning, men de kan även vara början på en dekor. I rapporten från kvarteret Åkroken 2010–2011 finns beskrivet ett liknande äggformat föremål av sandsten. Det var cirka 3,3x4,0 centimeter stort, med inristningar i form av händer eller grenar och har daterats till 1090–1125 (Gustafsson 2016, s. 150).

Övriga föremål

Till andra hälften av 1200-talet eller tidigt 1300-tal kan en mycket enkel och oregelbundet rundad pärla i rödbränd lera dateras (F138:399:1).

Från samma tidsperiod som den ovan beskrivna pärlan (cirka 1250–1330) kommer ett nätflöte av bark (figur 48). Det är närmast halvmåneformat med rundad överdel och två centralt placerade genomgående hål.

Tidigmoderna fynd: 1520–1800

Tidigmodern keramik

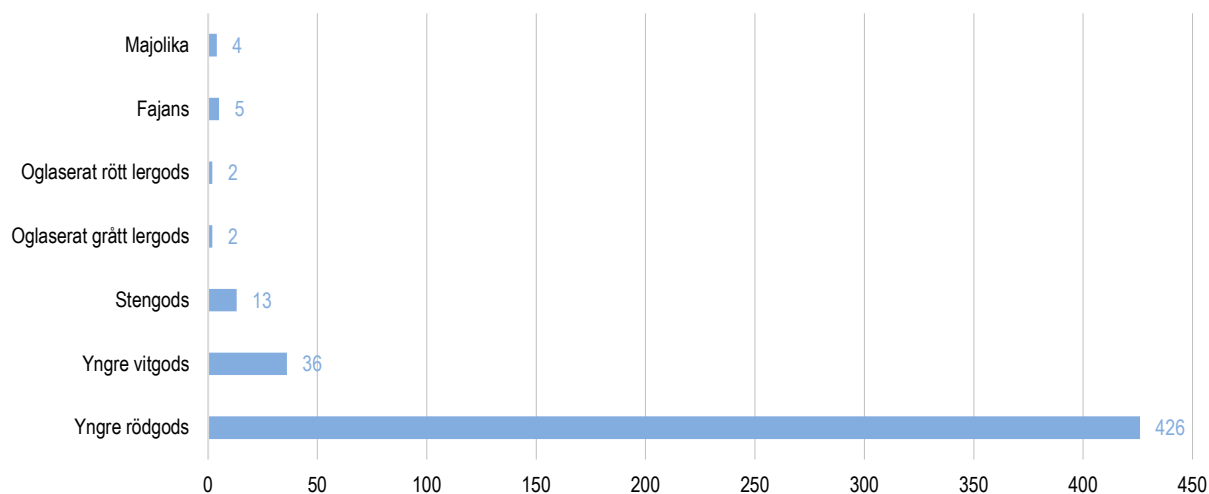
Den tidigmoderna keramiken består av 488 skärvor med en vikt strax under 8 kilo, vilket motsvarar 95 % av all keramik som tillvaratogs vid förundersökningen (figur 49). Dateringarna sträcker sig från 1500-talets andra hälft till mitten av 1700-talet med en koncentration till sent 1500-tal och 1600-talets första hälft.

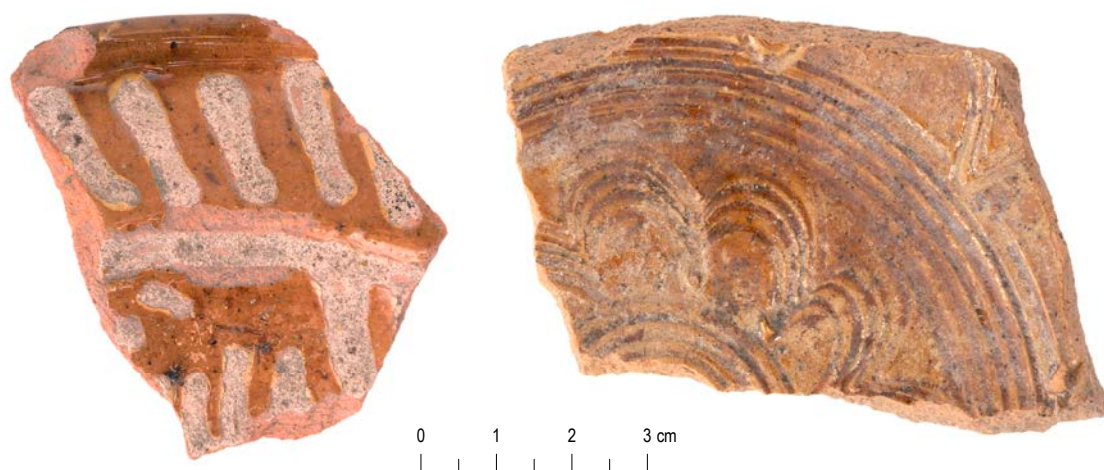
Figur 47. Äggformat föremål av sandsten daterat till 1200-talets senare hälft (F205:3118:2). Skala 1:1.

Figur 48. Nätflöte av bark. Datering cirka 1250–1330 (F205:3118:1). Skala 1:1.

Figur 49. De tidigmoderna godstyper som framkom vid undersökningen. Baserat på antal skärvor. N = 488.

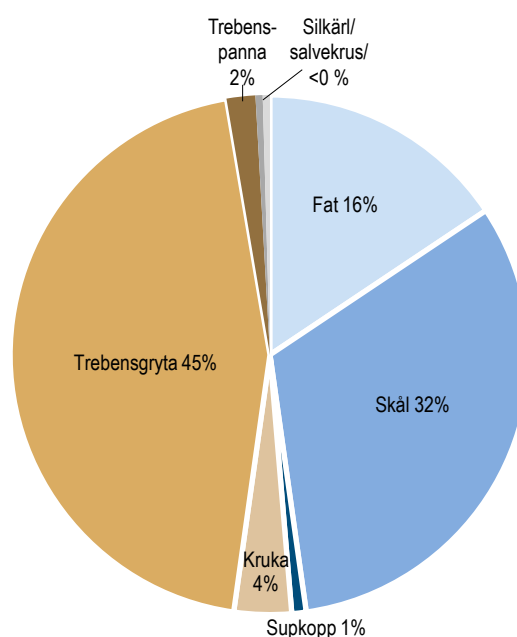

Figur 50. Till vänster ett fat med vitlersdekor (F102:104:57), troligen producerat i Nordtyskland mellan 1575–1650. Till höger botten på ett tyskt fat (F134:297:9) med kamrstat vågmönster och en blomma som kan dateras till cirka 1575–1625. Skala 1:1.

Det yngre rödgodset utgör inte mindre än 87 % av den totala mängden tidigmodern keramik. Av dessa har 9 % bedömts vara importgods från Tyskland eller Nederländerna (figur 50). Siffran är förmodligen i underkant då det kan vara svårt att urskilja det importerade rödgodset från det inhemska, särskilt i fråga om mindre skärvor. Från tyskt område har man huvudsakligen importerat fat, men även en del skålar. Detta skiljer sig från den nederländska importen som också omfattar matlagningskärl.

Sett till funktion har de yngre rödgodskärlen en i stort sett jämn fördelning mellan matberedningskärl (trebensgrytor och pannor, silkärl) och förvarings- och serveringskärl (fat, skålar, krukor och supkopp; figur 51 och 52).

Figur 51. Bilden nedan visar skål med hänkel med dekor av koncentriska cirklar och punkter (F102:104:27). Datering cirka 1620–1700. Skala 1:1.

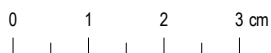
Figur 52. Kärltypernas fördelning i yngre rödgodskeramik. Baserat på antal skärvor. N = 224.

Det yngre vitgodset utgör 7 % av den tidigmoderna keramiken i kvarteret Polisen. Detta består huvudsakligen av skålar samt något fat, samtliga importer från Nederländerna eller Tyskland.

Merparten av det stengods som tillvaratogs har en datering som spänner mellan cirka 1575–1650. Det rör sig då om tyska krus från Westerwald (figur 53) och Raeren (figur 54). Ett avvikande stengodskärl har en brun blyglasyr och pålagda svarta noppor som förbinds med ristade vågband (figur

55). Kruset är troligen tillverkat i Aachen i västligaste Tyskland på gränsen mot Belgien och kan dateras till cirka 1580–1620.

Vid undersökningen framkom även en del fat och tallrikar av majolika och fajans. Mängden är liten, endast 2 % av den tidigmoderna keramiken. Av de skärvor som har kunnat bestämmas till proveniens har de flesta tillverkats i Nederländerna. Endast en skärva har bedömts vara svensktillverkad, troligen från Rörstrand.

Figur 53. Ett fragment från halsen på ett krus med formpressad dekor, bland annat med en maskaron föreställande en satyr (F143:652:2). Datering cirka 1630–1650. Skala 1:1.

Figur 55. Stengodsskärva, troligen från Aachen i Tyskland (F102:104:60). Datering cirka 1580–1620. Skala 1:1.

Figur 54. Bilden ovanför visar en skärva från ett Raerenkrus (F167:1916:1) som daterats till cirka 1575–1625. Skala 1:1. Bilden till vänster ett liknande Raerenkrus som skärvan från kvarteret Polisen, daterat till cirka 1590–1620. Källa bilden till vänster: Rijksmuseum Amsterdam, objektnummer BK-NM-10033 (Public Domain). Skala 1:3.

Glas

Glasmaterialet från förundersökningen består av 271 skärvor med en total vikt på 559 gram. Av dessa är 148 skärvor (55 %) från bords- och förvaringskärl såsom dricksglas, karaffer och flaskor. Resterande 123 skärvor (45 %) är delar av fönsterglas. Det framkom inget glas i medeltida kontexter utan allt kan dateras till tidigmodern tid.

Bordsglas

Av de 141 skärvor bordsglas som tillvaratogs kommer 132 skärvor (94 %) från passglas (figur 56). Passglas är vanligt förekommande i kulturlager från sent 1500-tal och 1600-tal vid stadsarkeologiska undersökningar och anses vara den dominerande glas-typen i hela Nordeuropa under 1500–1600-talen. I det äldsta skedet var passglaset förbehållna det övre samhällsskiktet men under 1600-talet blev de tillgängliga även för de bredare folklagen och en symbol för krogar där starköl serverades (Haggrén 2010, s. 128f).

Skärvorna från kvarteret Polisen kommer från minst sex passglas med ljusgrön färg och en diameter på foten på 8–10 centimeter.

Bland de andra bordsglasen märks en liten skärva från buken av en så kallad våffelbägare daterad till cirka 1575–1650 (F146:672:5). En annan bägare (F157:1783:10) har en glasmassa med svagt violett färg vilket är karaktäristiskt för glas från Henrikstorps glasbruk, som var i drift 1692–1762 (Anderbjörk & Nisbeth 1968, s. 34). Till de yngre bordsglasen hör även pålagda vertikala ribbor från ett vinglas i venetiansk stil (F157:1783:3). Vinglasen är av färglös glasmassa och kan dateras till cirka 1675–1750 (jfr Haggrén 2024, s. 58, figur 25).

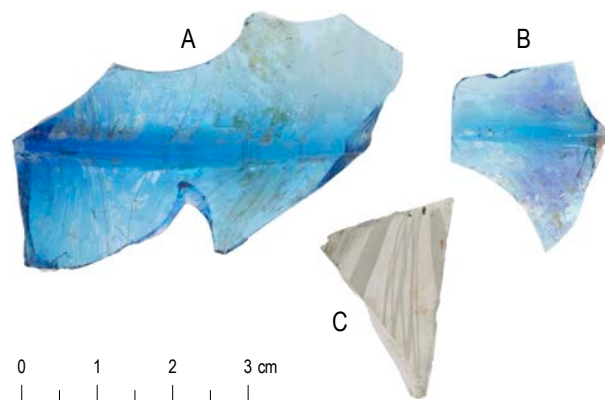

Figur 56. I en och samma kontext påträffades närmare hundra fragment från minst fyra passglas. På bilden visas ett urval av skärvor från dessa (F157:1781:1). Datering cirka 1525–1675. Skala 1:1.

Karaffer och flaskor

Fem fragment av karaffer hittades (figur 57). Den förmodligen äldsta karaffen i Sverige är från 1540-talet och påträffades vid undersökningar vid Slussen i Stockholm. Under 1600-talet blev karaffer mer vanliga. Tre av fragmenten från kvarteret Polisen är av blått glas, två med pålagd ribba. Typen kallas kurbitskaraff och kunde förutom i blått glas tillverkas i brunt, gult, turkost och lackrött glas. Ett flertal fragment av kurbitskaraffer har påträffats vid arkeologiska undersökningar vid Melchior Jungs glasbruk vid Slussen i Stockholm och troligen är fynden från kvarteret Polisen tillverkade vid glasbruket (Kockum 2023, s. 62, figur 56; Haggrén 2024, s. 53f, figur 20–21).

Till de mer exklusiva fynden hör en skärva venetianskt glas (F143:653:2) med inlagda vita glastrådar vilka kallas *retro a fili*. Skärvan har en tjocklek på 5,2 millimeter vilket gör att den förmodligen härrör från en karaff, men det är också möjligt att den hört till en kraftig pokal.

Figur 57. De två blåa fragmenten överst i bild är av så kallade kurbitskaraffer i blått glas (A. F102:105:4, B. F134:278:4). Datering cirka 1650–1680. Längst ned en skärva exklusivt venetianskt glas i filigranteknik, så kallad "*retro a fili*" (C. F143:653:2). Datering cirka 1560–1640. Skala 1:1.

Endast två fragment av flaskor framkom. Det ena består av en mindre skärva från en grön schatullflaska (F134:278:3) och det andra från en mindre hexagonal flaska av ljusgrönt glas (F102:105:5). Hexagonala flaskor är relativt ovanliga och påträffas vanligen i 1600-talskontexter. De fyrkantiga schatullflaskorna var vanliga under senare delen av 1500-talet, då behovet av flaskor tilltog samband med att användningen av brännvin ökade. Schatullflaskorna tillverkades fram till omkring sekelskiftet 1700 (Haggrén 2019).

Fönsterglas

En majoritet av de 123 fragmenten fönsterglas från undersökningen är av grönt och ljusgrönt glas. 44 av fragmenten (36 %) bär spår där man kan se att rutan formats med kröjsel eller är skuren med diamant. Av dessa bär 93 % spår efter diamantkniv vilket indikerar att de är skurna efter 1620-talet då glasmästarna började använda sådana (Haggrén 2019). Både rombiska och rektangulära små rutor förekommer bland fragmenten från kvarteret Polisen. Ett av fynden är en intakt rektangulär ruta, 2,7x5,2 centimeter stor, med kröjslade kanter (F142:651:5).

Mynt

Vid undersökningen framkom fyra mynt, samtliga i tidigmoderna kontexter. Två av dem var så pass slitna att de var oläsbara. De båda andra utgjordes av silvermynt från 1500-talets senare hälft. Det ena var 2 öre silverpräglat under Johan III 1592 (F102:106:1). Bestämningen av det andra mynt är något osäker men det är antagligen 1 Ferding (1/4 mark) präglad under Erik XIV mellan 1560–1568 (F160:1353:1).

Kritpipor

Förekomsten av kritpipor var låg, för att vara en stadsarkeologisk undersökning. Endast 29 fragment av pipor framkom varav 26 var skaftdelar. Daterbara var tre piphuvuden vilka samtliga är från Nederländerna och kan dateras till 1700-talets första hälft (F142:651:9, F157:1783:12).

Djurben

Analysen av benmaterialet ger viss information om matvanor och slaktmönster. Nötkreatur dominerade materialet, följt av får/get, svin, kyckling och fisk, troligen abborre (bilaga 6). Ben av gädda påträffades dessutom vid makrofossilanalysen (bilaga 5). Tendenser i materialet är att nötkreatur slaktades i ung ålder, medan får/getter var vuxna vid slakt. Många ben uppvisade slaktspår, oftast både hugg och snitt.

DISKUSSION OCH TOLKNING

Omfattning och komplexitet

Förundersökningen visar att det inom kvarteret Polisen finns mellan 1,2–2,5 meter tjocka kulturlager från medeltid och tidigmodern tid. De tjockaste kulturlagren återfanns i områdets västra del. Alla schakt innehöll lämningar av träbebyggelse med bland annat syllar, golv och väggar. Tre av schakten innehöll också stenlagda gator som kan relateras till det äldre vägnät som är synligt på en karta från cirka 1650. Ett schakt innehöll en medeltida kavelbro. Sammanlagt påträffades 16 huslämningar och fem gator.

De olika bebyggelsefaserna i schakten separerades i de flesta fall tydligt av tjocka utfyllnadslager, ofta innehållande träflis. I dessa lager framkom fynd av bland annat keramik och läder, vilket har bidragit till fasernas datering. Komplexiteten i bebyggelselämningarna var som störst i schakt tre och fyra, där sju bebyggelsefaser kunde identifieras.

Komplexiteten av bebyggelselämningar var som störst i schakt tre och fyra där mellan sex och sju bebyggelsefaser kunde identifieras.

Totalt samlades drygt 900 fynd in, varav en fjärdedel framkom i medeltida lager och lämningar. De största fyndgrupperna utgjordes av keramik och glas (figur 58). Mindre vanliga fynd var skodelar och hantverksspill i läder, järnföremål, kritpipor och föremål i sten.

Förekomsten av djurben var riklig i utfyllnadslager, däremot framkom inga ben i brukningslager. Insamlingen av ben har varit restriktiv då benavfallet inte med säkerhet kan kopplas till aktiviteter på platsen.

Medeltida bebyggelse och kulturlager

Inom kvarteret Polisen har medeltida kulturlager dokumenterats med en tjocklek mellan 0,9 och 1,6 meter. De mest omfattande lagren påträffades i kvarterets sydvästra del. Tidigare undersökningar i kvarteret Rådhuset, väster om Polisen, har visat på

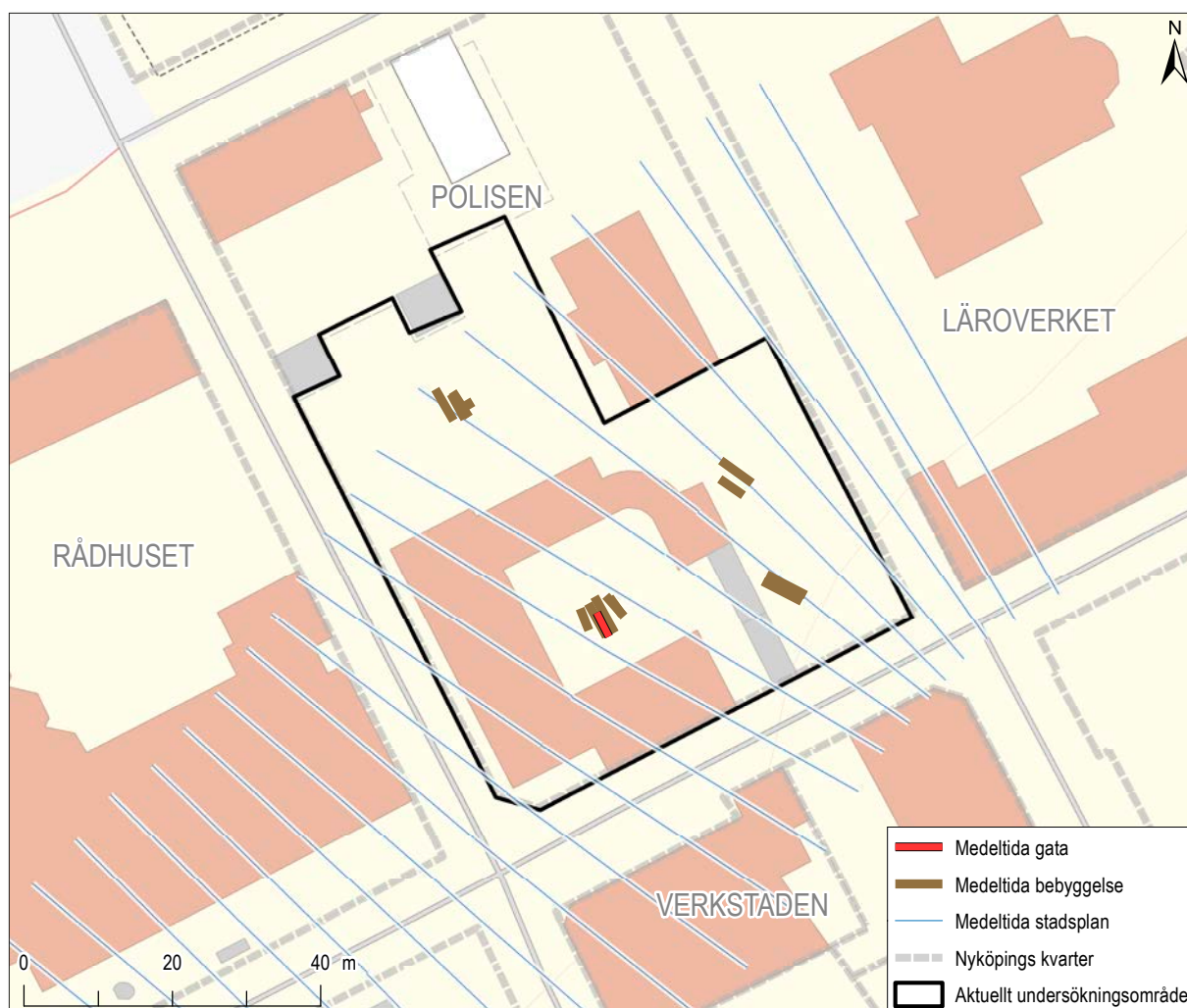
Material	Typ	Antal/ fragm.
Ben	Hantverksavfall	1
Horn	Råämne	1
Metall, odef.	Ströning	1
Slagg	Slagg	1
Silver	Mynt	3
Trä	Skäft, skål, nätfliote	3
Kopparlegering	Mynt, bleck	4
Kakel	Rompkakel, pottkakel	5
Sten	Bryne, eldslagningsflinta, äggformat föremål	10
Bränd lera	Pärta, ugnsvägg	19
Järn	Nyckel, spik, hästsko, yxa, beslag	29
Piplera	Kritpipa	29
Läder	Sko	33
Glas	Fönsterglas, bordsglas, dricksglas, flaska, karaff	272
Keramik (kärl)	Kruka, fat, skål, tallrik, gryta, panna, krus, trebensgryta, sillkärl	518
Summa:		929

Figur 58. Antalet fynd per material.

medeltida kulturlager med en tjocklek på upp till två meter (Petersson & Norberg 2008, s. 5), vilket tyder på att kulturlagertillväxten ökar åt detta håll (jfr även (Norberg 2011, s. 14).

I samtliga schakt påträffades lämningar efter en medeltida träbebyggelse med bland annat träsyllar, plankgolv och väggar. Antalet huslämningar var störst i områdets västra delar, där byggnaderna låg ovanpå varandra i upp till fyra skikt, åtskilda av mer eller mindre kraftiga utfyllnadslager. De olika bebyggelsefaserna har kunnat dateras väl med hjälp av fynd, stratigrafi och dendrokronologisk analys. De äldsta bebyggelselämningarna är från 1200-talets början och det verkar ha skett en nedgång i bebyggelsens omfattning kring mitten av 1300-talet.

Riktningen på den medeltida träbebyggelsen var i stort sett likadan över tid, vilket talar för att bebyggelsen förhållit sig till ett reglerat tomtsystem. I schakt 1 och 2 fanns en tydlig riktning i ostnordost – västnordväst för de framkomna trästrukturerna, vilket stämmer väl överens med det medeltida tomtsystem som tidigare har föreslagits för denna del av

Figur 59. Bebyggelsens riktning i kvarteret Polisen jämfört med ett tidigare förslaget hypotetiska tomtsystem, tillsammans med Nyköpings kvartersindelning och medeltida stadsplan. Källa: Nyköpings StadsGIS. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:1000.

staden (stadsGis; figur 59). I schakt 3 och 4 orienterade sig bebyggelsen i stället mer åt västnordväst – ostnordost och avvek därmed något från det föreslagna tomtsystemet.

Medeltida gatusystem

En medeltida kavelbro påträffades i kvarterets sydvästra del. Gatan sträckte sig i norväst – sydost och följde den riktning som en gata tillhörande det äldsta kända gatunätet hade, enligt tomtregleringskartan från 1650. Enligt kartan ledde denna gatusträckning upp mot Storkyrkan, dagens S:t Nikolai kyrka. I samma sträckning och med samma orientering, i norra delen av kvarteret, har tidigare påträffats en

kavelbro med sannolik datering till 1300–1400-tal (fas III; Sjösvärd 1983, s. 6).

Tidigmodern bebyggelse och gator

Lämningar från den tidigmoderna perioden är färre i området än de medeltida. I tre av schakten (2–4) framkom kullerstensgator daterade till 1500- och början av 1600-talen, och möjligen även från 1400-talet (schakt 3). I schakt 2 överensstämmer riktningen på en av stenläggningarna med en gata som på kartan från 1650 löper i västsydväst – ostnordost och tillhör det äldre vägsystemet. I schakt 3 motsvarar utbredningen av den stenlagda gatan en korsning mellan två gatusträckningar som åter-

finns på samma karta från 1650. I schakt 4 överensstämmer riktningen på kullerstensgatan med både den äldre och den yngre gatusträckningen som löper i nordnordväst – sydsydöst. Den yngre, rätvinkliga gatan som enligt regleringskartan löper genom området återfinns inte på kartor från 1700- och 1800-talen. Det är möjligt att den aldrig blev anlagd.

Ett mindre antal huslämningar från tidigmodern tid hittades dessutom i området. I schakt 3 fanns ett hus (12 och 13) med flera ombyggnadsfaser, anlagt ovanpå den äldre kullerstensgatan. Huset var i bruk under perioden 1550–1650.

I schakt 4 fanns fragmentariska lämningar av ett hus (21) från samma period, 1550–1650. Huset låg parallellt med en kullerstensgata (20) från samma period. Under den nämnda kullerstensgatan fanns dessutom spår efter ännu en byggnad (19) från 1500-talets andra hälft.

Slutligen framkom hörnet av en stengrund (hus 1) i schakt 1. Huset har tillkommit efter 1700-talets andra hälft.

I det historiska kartmaterialet finns inga hus markerade inom utbredningen för de aktuella schakten (Norberg 2011, s. 12).

MÅLUPPFYLLELSE

Den arkeologiska förundersökningen av Nyköpings stadslager L1984:6709 inom fastigheten Polisen 1 genomfördes enligt undersökningsplanen. På platsen kunde komplexa lämningar efter bebyggelse och gator från medeltid och tidigmodern tid beläggas. Lämningarnas karaktär, datering, utbredning, omfattning, sammansättning, bevarandegrad och komplexitet kunde klargöras.

Resultaten från undersökningen har kunnat besvara flera av de uppställda frågeställningarna:

Kan den äldre bebyggelsestrukturen före stadens reglering återfinnas inom förundersökningsområdet? Vilken karaktär har den i så fall?

Undersökningen visade att medeltida bebyggelse, bestående av trähus och en kavelbro, fanns på platsen. Husen verkar huvudsakligen ha varit knuttimrade, och riktningen på byggnaderna är likartad, vilket tyder på att de förhöll sig till ett medeltida reglerat tomtsystem.

Enligt den äldsta kartan löper en äldre gatusträckning rakt igenom kvarteret Polisen. Går denna att återfinna? Hur gammal är denna sträckning?

En kavelbro i områdets södra del följer sträckningen av den äldre gatan från 1665 års karta. Kavelbron kan dateras till slutet av 1200-talet eller början av 1300-talet. Dessutom fanns flera stenlagda gator som kan

kopplas till det äldsta kända gatunätet. En av dessa gator sträcker sig i samma riktning som den medeltida kavelbron, medan en tvärgata löper i västsydväst – ostnordöstlig riktning. Dessa gator kan dateras till 1500-talet, med möjlighet att de även går tillbaka till 1400-talet. De tas ur bruk i mitten av 1600-talet.

Går det att hitta spår efter hantverksaktiviteter som kan beskriva områdets karaktär över tid? Vilka hantverk rör det sig om?

I ett av schakten påträffades spår av medeltida skomakeri. Dessa fynd ger en inblick i de hantverksaktiviteter som förekom i området under medeltiden och bidrar till att belysa områdets ekonomiska och sociala karaktär under denna period.

Vid undersökningarna i kvarteret Åkroken framkom lämningar av båthus från yngre järnålder. Finns det spår av aktiviteter från yngre järnålder även inom kvarteret Polisen?

Inga lämningar efter aktiviteter från yngre järnålder kunde beläggas vid undersökningarna inom kvarteret Polisen.

Finns det äldre betes- eller odlingsmark som kan bidra till att fördjupa kunskapen om vilken karaktär det äldsta Nyköping haft?

Inga spår efter äldre betes- eller odlingsmark kunde beläggas vid undersökningen inom kvarteret Polisen.

REFERENSER

Litteratur

- ANDERBJÖRK, J. E. & NISBETH, Å., 1968. *Gammalt glas*. ICA-förlaget.
- BERHAU, M. & KOCKUM, J., I MANUS. *Södermalms-torg II* (prel. titel). Rapporter från Arkeologikonsult (årtal okänt):3558.
- BÄCK, M. & ROSLUND, M., 2017. Kökets och bordets kärl i medeltidens Nyköping – internationellt varubyte och östsvensk urbanisering.. i: P. Carelli, red. *Den nya köpingen. Perspektiv på Nyköpings äldsta historia*. Arkeologerna, Statens historiska museer.
- CARLSSON, M. & SVENSSON, K., 2012. *Livet längs en bakgata i Stockholm, 1250–1759. Om utgrävningarna i kvarteret Mercurius. Särskild arkeologisk undersökning, RAÄ 103:1, SR 1192. Kvarteret Mercurius 12. Stockholms stad och kommun, Stockholms län*. Rapporter från Arkeologikonsult 2015:2557.
- FLODIN, L., 1996. *Ett tjugotal grävningar utförda under 1980-talet. Nyköping, Södermanland, Kv. Flickskolan, m.fl.* RAÄ UV Mitt rapport 1996:116, Stockholm. Riksantikvarieämbetet, arkeologisk undersökningar.
- GILLBRAND, P. G., 2021. *Polisen & Åkroken. Fornlämning L1984:6709, Polisen & Åkroken 2, Nyköpings socken och kommun, Södermanlands län. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning*. Rapport 2021:01. Sörmlands arkeologi.
- GUSTAFSSON, P., 2016. Stenföremål. I: A. Nordblad & Lindblad, Karin, red. *Båthus, stadsgårdar och stadsliv i Nyköping, 650–1700. Södermanland, Nyköpings stad och kommun, kvarteret Åkroken 3 och 4, Nyköping 231:1*. Rapport 2016:77. Arkeologerna, Statens historiska museer.
- HAGGRÉN, G., 2010. Bordskultur och glashandel i renässansens Nordeuropa. Renaessanceglas i Norden. *Hikuin* 37.
- HAGGRÉN, G., 2019. Glasanalys. I: Carlsson, Michel (red.): *...aldrig har storstadens elände trätt mig mer påtagligt och ohöjlt till mötes, än just här. Arkeologi och människor i kvarteret Ormen och Glasbruket Större på Södermalm. Lämningar från tidigt 1600-tal till 1910-talet. Stockholm 103:1, Stockholms stad och kommun, Stockholms län*. Slussenprojektet 2. Rapporter från Arkeologikonsult 2020:3039, s. 129–138.
- HAGGRÉN, G., 2024. Inte bara importerat lyx – bordsglas i Stockholm under tidigmodern tid.. I: K. Svensson, red. *Speglingar av den materiella kulturen i Stockholm under tidigmodern tid, ca 1580 1800 – En rapport från ett vetenskapligt seminarium kring de arkeologiska fynd som gjorts inom Slussenprojektet*. Skrifter från Arkeologikonsult nr 8. Arkeologikonsult.
- HASSELMO, M., 2007. *Kulturlagren i Åkvarteren. Länsstyrelsens riktlinjer för hantering av urbana kulturlager med anledning av upprättat planprogram för Kulturkvarteren vid ån, Nyköpings kommun*. Rapport 2007:10. Nyköping. Länsstyrelsen i Södermanlands län.
- HERMELIN, O., 2002. *Bogårdsmur och gata intill Nikolai kyrka, Medeltid och Historisk tid, RAÄ 231, Kv Nikolaus, Kv Polisen, Kv Läroverket i Nikolai socken, Nyköpings kommun, Sörmlands län*. Arkeologiska meddelanden 2002:04. Nyköping. Sörmlands museums arkeologi.
- KARLÉN, L., 1973. *Nyköpings stads historia. Band 1. Medeltid till Vasatid intill 1622. (Red.) Stellan Dahlgren. Nyköpings kommuns stadshuskommitté*. Nyköping.
- KLANGE, J., 2014. *Arkeologi längs Storgatan, från Stortorget till Stockholmsvägen. Arkeologisk förundersökning inom RAÄ-nr 231:1, längs Västra och Östra Storgatan, sträckan Behmbrogatan/Hospitalsgatan till Stockholmsvägen, Nyköpings socken och kommun, Södermanlands län*. Rapporter från Arkeologikonsult 2014:2742.

KOCKUM, J., 2023. *Melchior Jung och hans glasbruk. ...at göra glas på fendische maneret. Glastillverkning under tidigmodern tid på Södermalm i Stockholm. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i del av fornlämning L2015:7789 inom Tranbodarne 11, Stockholms stad, Stockholms län. Rapporter från Arkeologikonsult 2023:3336.*

NORBERG, L., 2011. *Polisen & Läroverket. Medeltid & Nyare tid. Fornlämning Nyköping 231:1, Nikolai socken, Nyköpings kommun. Arkeologisk förstudie. Arkeologiska meddelanden 2011:05, Nyköping. Sörmlands museum.*

NORBERG, L., 2017. *Polisen. Fornlämning Nyköping 231:1, Polisen 1, 2 & 3, Nyköpings socken och kommun, Södermanlands län. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning. Rapport 2017:02. Sörmlands arkeologi.*

NORDSTRÖM, A. & LINDEBLAD, K., 2016. *Båthus, stadsgårdar och stadsliv i Nyköping 650–1700. Arkeologisk undersökning. Södermanland, Nyköpings stad och kommun, kvarteret Åkroken 3 och 4, Nyköping 231:1. Arkeologerna. Statens historiska museer.*

PETERSSON, B. & NORBERG, L., 2008. *Rådhuset & Stallbacken. Nyköping 231:1, Nyköpings stad, Nikolai socken, Nyköpings kommun, Södermanlands län. Syntesrapport. Arkeologiska meddelanden 2008:07. Sörmlands museum.*

PETERSSON, O., 2013. *Folkungavägen. Fornlämning 231:1, Folkungavägen, Nyköpings stad & kommun, Södermanlands län. Arkeologisk förundersökning. Arkeologiska meddelanden 2013:04. Sörmlands museum.*

SJÖSVÄRD, L., 1983. *Kvarteret Polisen i Nyköping. En stadsarkeologisk undersökning. Rapport 1983:5. Riksantikvarieämbetet UV.*

Digitala källor

KULTURMILJÖREGISTRET (KMR)
Riksantikvarieämbetets söktjänst (Fornsök) med alla kända registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i Sverige
<https://app.raa.se/open/fornsok/>

RIJKSMUSEUM AMSTERDAM
Sökord: Jug with foliate scrolls, masks and chip carving
Objektnummer: BK-NM-10033
Sökdatum: 2025-04-10
<https://id.rijksmuseum.nl/20054376>

SÖRMLANDS MUSEUM, SÖK I SAMLINGARNA
Sökord: Karta över Nyköping, 1888
Objektnummer: SLM 39600
Sökdatum: 2025-04-15
<https://sokisamlingar.sormlandsmuseum.se/objects/c24-467493/>

Kartor

Lantmäteristyrelsens arkiv (LMS)
Lantmäteristyrelsens arkiv
Nyköping stad, Stadsplanekarta 1665
Södermanlands län, Nyköpings stad
Akt nr C57-1:1
Lantmätare: Okänd

Arkiv

NYKÖPINGS STADSARKIV
Geometrisch jordebook Öffver Nyköpings stads Tompt määttningh. Upprättad år 1674 av Anders Andersson.

STADGIS NYKÖPING, SÖRMLANDS MUSEUM
Medeltida stadsplan

BILAGA 1. SCHAKT

Schakt-nr	Typ	Storlek (m)	Area (m ²)	Djup (m)	Beskrivning	Kontext	Lämnings-nr (KMR)
1	Schakt med indikation	4,4x3,1	13,6	2,2	Under makadam och bärlager fanns 1,2 m tjocka kulturlager innehållande utfyllnadslager samt resterna efter ett flertal träkonstruktioner. Dessa utgjordes av stockar och plankor samt av stolpar och störar. Inga tydliga strukturer framkom och ett flertal av stockarna låg i omrörda lager. En viss struktur kunde urskiljas då en stor del av trästockarna låg i antingen NV-SO eller i NO-SV riktning. En yngre mur fanns i schaktets sydöstra hörn.	26 kontexter	L1984:6709
2	Schakt med indikation	8,8x3,3	29	2,6	Under makadam och bärlager fanns 2,0 m tjocka kulturlager innehållande utfyllnadslager och konstruktioner av sten och trä. Flera gatunivåer påträffades samt grundstockarna till ett hus. Preliminärt kan tre bebyggelsefaser urskiljas i schaktet. Rikligt med läderspill fanns i utfyllnadslager.	13 kontexter	L1984:6709
3	Schakt med indikation	6,5x4,1	26,6	2,6	Under asfalt och bärlager fanns 2,3 m tjocka kulturlager innehållande konstruktioner av trä och sten samt kraftiga utfyllnadslager innehållande bland annat träflis, djurben. Två kullerstengator samt en kavelbro fanns inom ytan samt flera huskonstruktioner bestående av trägolv, träsyllar, stensyllar, delar av väggar, spisar etcetra. Preliminärt kan sju bebyggelsefaser urskiljas i schaktet. Fyndmaterialet var generellt sparsamt och utgjordes framför allt av läderspill/skodelar, en mindre mängd keramik, järnspik och enstaka mynt. Enbart sydöstra halvan av schaktet (ca 25% av ytan) grävdes i botten.	59 kontexter	L1984:6709
4	Schakt med indikation	5,6x5,4	30,2	3,2	Under matjorden fanns 2,5 m tjocka kulturlager innehållande utfyllnadslager, en kullerstengata och ett flertal huskonstruktioner bestående av trägolv, träsyllar och stensyllar. Preliminärt kan åtta konstruktionsfaser urskiljas i schaktet. Ytan grävdes till olika djup i tre nivåer. Enbart sydöstra delen av schaktet (ca 25% av ytan) grävdes i botten.	54 kontexter	L1984:6709

BILAGA 2. KONTEXTER

Kontext-nr	Typ	Grupp	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Höjd/djup (m)	Överliggande	Underliggande	Beskrivning	Fas	Schakt
101	Utfyllnads-lager		3,30	2,5		0,15		104	Lager med djurben och keramik.	4	1
102	Utfyllnads-lager					0,80		103, 110, 127, 132	Mörkbrunt humöst lager med tegel, taktegel (vingtegel samt svart-glaserat) och murket trä. I lagret fanns keramik, fönsterglas, glas och kritpipor.	4	2
103	Stensyll		3,00	0,6			102		Möjlig syll bestående av tre 0,2x0,45–0,6x0,6 m stora kantiga stenar.	3	2
104	Underliggare	1	2,10	1,2		0,45	101	111	Två parallella stockar i Ö–V riktning och två parallella i N–S riktning. Kraftigt förmultnade och ihoptryckta. Längd: 0,65, 0,80, 1,3 resp. 1,70 m. Bredd: 0,20–0,23 m. Ytterligare en stock alternativt plankor i sydöst, endast framme 0,4x0 35 m.	3	1
105	Trästolpe	1			0,30	0,05	101	111	Stolpe av nedbrutna trärester. En mindre skoningssten.	3	1
106	Träggolv	1	0,60	0,4		0,05	101	111	Träfibrer i N–S riktning, fragmenterat.	3	1
107	Stensamling	1	1,20	0,6		0,20	101	111	Gles stensamling av 0,2–0,4 m stora stenar. Låg intill 104, ojämn ovanpå.	3	1
108	Grundmur	2	1,00	0,7		1,10		101	Enbart tre större grundstenar inom schaktet.	4	1
109	Träsyll	0	1,60	0,1			102		En kraftigt förmultnad träkonstruktion. Den bestod av en stenskott stolphål (ej inmätt) med delvis bevarat trä som framkom vid östra schaktväggen, cirka 0,25 m i diam och minst 0,4 m djupt. Från detta fanns rester efter en minst 0,1 m bred plankor eller stock som löpte 1,5 m i västlig riktning från stolphålet och upphörde i höjd med en 0,15x0,3 m stor sten. Söder om syllen, tolkad som dess insida, fanns ett sättsandslager till golv (110).	3	2
110	Sättmaterial	5	1,50	0,8		0,25	102		Ljus ren finkornig sand utan fynd.	3	2
111	Utfyllnads-lager		3,40	2,4		0,90	104, 106, 122	124, 125, 128–131, 133	Utfyllnadslager med träflis. Ett flertal liggande avbrutna stockar och ett antal pålar av olika dimension i lagret. Relativt mycket djurben samt ett par av smidesslagger.	2	1
112	Trästör	1			0,05		101	111	Stör med bevarat trä.	3	1
113	Trästör	1			0,05	0,40	101	111	Stör med bevarat trä.	3	1
114	Trästör	1			0,06	0,20	101	111	Stör med bevarat trä.	3	1
115	Trästör	1			0,05	0,10	101	111	Stör med bevarat trä.	3	1
116	Trästör	1			0,05	0,25	101	111	Stör med bevarat trä, spetsad.	3	1
117	Trästör	1			0,04	0,15	101	111	Stör med bevarat trä.	3	1
118	Trästör	1			0,05	0,10	101	111	Stör med bevarat trä.	3	1
119	Trästör	1			0,05	0,15	101	111	Stör med bevarat trä.	3	1
120	Trästör	1			0,05	0,15	101	111	Stör med bevarat trä.	3	1
121	Trästolpe	1			0,27	0,56	101	111	Trästolpe inom hörn av 122. Stenskoning i väster.	3	1

Bilaga 2. Kontexter, forts.

Kontext-nr	Typ	Grupp	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Höjd/djup (m)	Överliggande	Underliggande	Beskrivning	Fas	Schakt
122	Trästock	1	1,50	0,5	0,20	0,30	101	111	Träkonstruktion bestod av liggande trä i vinkel. Omgav trästolpe 121, troligen i nedgrävning. Omgavs även av ett stort antal störrar.	3	1
123	Trästolpe	1			0,20	0,30	101	111	Trästolpe som lutade åt söder.	3	1
124	Träpåle						111			1	1
125	Träpåle						111			1	1
126	Störning							102	Recent täckdike.	5	2
127	Stensyll		0,50	0,2		0,05	102	109	Tre stycken flata stenar på en sträcka av ca 0,5 m i SV-NO riktning. Stenarna närmast kvadratiske ca 0,15x0,15 m stora och 0,05 m tjocka.	3	2
128	Stolphål						111			1	1
129	Stolphål						111			1	1
130	Stolphål						111			1	1
131	Stolphål						111			1	1
132	Stenläggning	5	1,60	0,4			102	109	Rest av kullerstensbeläggning.	3	2
133	Grop		0,60	0,5		0,20	111		Grop med oregelbunden botten.	1	1
134	Tramphorisont	4					110	135	Tramphorisont ovan stenläggning 135.	2	2
135	Stenläggning	4	2,50				134	137	Tät lagt kullersten av 0,1–0,2 m stora stenar. Kullersten saknades i partier.	2	2
136	Störning							102	Recent nedgrävning.	5	2
137	Sättmaterial	4					135	138		2	2
138	Utfyllnads-lager					0,40	137	139	Kompakt lager med träflis, enstaka djurben och rikligt med läderspill. Fynd av keramik, pärla, lädersulor.	2	2
139	Träsyll	3	3,20	3,0			138	140	Övre skikt av träsyll bestående av nio plankor och stockar i SV-NO riktning samt två plankor i rät vinkel till övrigt virke. Även fyra trästolpar påträffades i norra delen av konstruktionen.	1	2
140	Träsyll	3	2,40	1,4			139	141	Nedre skikt av träsyll (139) bestående av tre plankor i SV-NO riktning samt fyra plankor i rät vinkel till övrigt virke.	1	2
141	Träflislager					0,35	140		Utfyllnadslager av kompakt sotigt lera med inblandning av en del kvistar, huggspån och ben.	1	2
142	Utfyllnads-lager					0,10		143, 144			3
143	Träflislager					0,05	142	145	Tunt fragmentariskt, siltigt träflis-lager. Innehöll enstaka djurben och tegelkross.	6	3
144	Trägol	13					142	146	Fragmentariska plankor i NV-SO riktning, parallellt med 145.	7	3
145	Kullerstens-läggning	11					143, 146, 147	148	Stenarna huvudsakligen rundade och mellan 0,05–0,25 m stora, huvudsakligen 0,05–0,15 m stora.	5	3
146	Raserings-lager	12	2,50	1,0		0,20	144	149–153	Rasering ovan spis och gol. Rikligt med tegelkross, järnspik, brända ben och trärester. Fynd av keramik och mynt.	7	3

Bilaga 2. Kontexter, forts.

Kontext-nr	Typ	Grupp	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Höjd/djup (m)	Överliggande	Underliggande	Beskrivning	Fas	Schakt
147	Stensyll	13	1,20	0,2		0,2–0,25	142	146	Fyra syllstenar på rad. Ytterligare en sten fanns ca 1 m norrut, men försvann vid schaktningen. Stenstorlek 0,25–0,38 m.	7	3
148	Sättmaterial	11				0,05–0,10	145	162	Sättlager till kullerstenläggning 145.	5	3
149	Stensyll	12	1,40	0,3		0,20	146	158	Fyra syllstenar på rad. Tre rundade och en skarpkantad sten, 0,25–0,40 m stora.	6	3
150	Stolphål	12			0,30	0,15	146	151	Stenskonig med flera stora stenar.	6	3
151	Träggolv	12	2,40	0,8		0,1–0,03	146	154	Kraftigt förmultnat träggolv med fyra plankor i SO–NV riktning. En plankavgränsade golvet i norr som låg i SV–NO riktning. Dessutom framkom en liten del av en plankavgränsades åt sydväst vid schaktväggen. Plankornas bredd var ca 0,15 m. Golvet låg norr om spis 153 och ramade in densamma. Plankorna var på vissa ställen svedda på ovasidan.	6	3
152	Stolphål	12			0,50	0,20	146	154	Kraftig stenskonig av 0,2–0,7 m stora stenar, trärest av stör 0,08 m stor.	6	3
153	Spis	12	0,70	0,7		0,05–0,20	146	160	Del av spisfundament i hus av tre stenar (0,25, 0,30 resp. 0,35 m i storlek) samt lite kalkbruk liggande i ett sandigt lager. Stenarna var även murade utvändigt med kalkbruk åt norväst och nordost.	6	3
154	Sättmaterial	12					151	155	Sandigt och grusigt sättlager till golv 151. Innehöll mycket kalkbruk och tegelkross, enstaka träkol och förmultnat trä.	6	3
155	Träggolv	12				0,03	154	158	Äldre träggolv under träggolv 151.	6	3
156	Utfyllnads-lager					1,00		157	Utfyllnadslager med moderna massor. Utgjordes av en blandning av grågul mjäla upplandad med grå lera och ställvis mörk humus. I detta fanns huggen gatsten, plåt, tegel och takpannor.	7	4
157	Raserings-lager						156, 159	164	Fuktigt lager huvudsakligen av mörk humus uppblandat med en del sand och ställvis med kol. Fynd i form av taktegel, spik, fönsterglas, glas, keramik, ostronskal och ben förkom.	7	4
158	Bärlager	12					149, 155	145	Lerigt bärlager till träggolv 155 och syllsten 149.	6	3
159	Stenfyllt täckdike		4,15	0,40		0,30	156	157	Rad med stenar i Ö–V riktning av ca 0,05–0,3 m stora stenar, merparten mellan 0,1–0,15 m stora och något rundade. Fortsatte utanför schaktbegränsningen. Troligen stenfyllt täckdike.	7	4
160	Bruknings-lager, spis	12	1,40	0,7		0,10	153	145	Brukning under spisfundament. Siltigt lager innehållande brända ben, tegel, trärester och murbruk.	6	3

Bilaga 2. Kontexter, forts.

Kontext-nr	Typ	Grupp	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Höjd/djup (m)	Överliggande	Underliggande	Beskrivning	Fas	Schakt
161	Raseringslager						145		Under östra delen av stenläggning 145 framkom ett raseringslager med tegelkross.	5	3
162	Träflislager					0,50	148	170, 171, 172, 176, 177	Utfyllnadslager innehållande rikligt med träflis, djurben, ris, kvistar och tegel. Två lösa plankor i lagret, 0,03 och 0,08 m tjocka samt en rundstock, 0,1 m/d. Lagret skärs av nedgrävning till rörschakt.	5	3
164	Stenläggning	20	4,80	2,4			159, 157	166	Kullerstengsgata i NV-SÖ riktning. Stenarna huvudsakligen rundade och mellan 0,05–0,25 m stora, merparten 0,05–0,10 m stora. I östra kanten begränsades gatan av 0,2–0,3 m stora kantstenar. Fortsatte utanför schaktbegränsningen i norr, söder och väster.	6	4
165	Trästolpe	21			0,45		157	196	Stenskodd stolpe skodd med kantiga 0,15–0,25 m stora stenar. Stolpen ca 0,2 m i diam. Med skoning ca 0,45 m.	6	4
166	Sättmaterial	20	4,80	2,4			164	196	Ren finkornig sättsand till 164.	6	4
167	Raseringslager	21				0,05–0,1	157	168	Fet mycket fuktig grågult siltigt lager med stora mängder aska, kol och kalkbruk. Inslag av tegel och taktegel.	6	4
168	Trägol	21	3,20	2,0		0,01	167	196	Mycket förmultnat trägol av plankor i NV-SÖ riktning där endast färgningar syntes på vissa ställen. I västra delen låg planken i NV-SÖ riktning i östra i NÖ-SV riktning. Golvet var delvis stört av yngre ingrepp i nordöst och sydväst. Delvis bränt i nordväst. Cirka 5 cm låga spikar påträffades i golv-nivån. Fortsatte utanför schaktbegränsningen i öster och söder. Samtida med stenläggning 164.	6	4
169	Stensyll	21	3,00	0,5		0,3–0,5	157	196	Tre stycken 0,45–0,6 m stora stenar i NÖ-SV riktning. Delvis på syllen låg en golvsten av kalksten. Fortsatte utanför schaktbegränsningen åt öster. Utgör tillsammans med 165 och 168 rester efter en byggnad.	6	4
170	Trävägg	10					162	195	Fyra stockar som ligger i vinkel (ej rät), 0,07–0,14 m tjocka.	4	3
171	Trävägg	9				0,12	162		Vägg av stående kluvna stockar, 0,15 m/d. Rundade sidan åt öster, kluvna sidan åt väster.	4	3
172	Trästock, plint	9	0,80	0,5		0,20	162		Kluven trästock.	4	3
173	Trästolpe								Rest av en trästolpe.	4	3
174	Trästör					0,34			Bevarat trä, spetsig.	4	3
175	Trästör					0,34			Bevarat trä, spetsig.	4	3
176	Trästör									4	3

Bilaga 2. Kontexter, forts.

Kontext-nr	Typ	Grupp	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Höjd/djup (m)	Överliggande	Underliggande	Beskrivning	Fas	Schakt
177	Trägol	9					162	183, 204	Trägol bestående av minst fem plankor/stockar, varav en ligger ovanpå de övriga. Denna plankor var snedsågad. Plankorna var 0,08 m tjocka. Två av av stockarna var kluvor. Två trästörar (178, 179) låg mellan stockarna i konstruktionen.	4	3
178	Trästör				0,07	0,20	162		Bevarat trä.	4	3
179	Trästör				0,04	0,10			Bevarat trä.	4	3
180	Trävägg	9				0,22	162	183, 191	Planka (180:1) på högkant, överlagrade underliggare 183, troligen även gol 177. Delkontext 180:2 på andra sidan rörschaktet har fallit ut läge åt öster.	4	3
181	Plankrest	9					162		Två plankor ovanpå varandra, troligen ej i ursprungligt läge.	4	3
182	Trägol	9					162	183	Två stockar varav en rundstock och en bearbetad.	4	3
183	Underliggare	9			0,10–0,14		180, 177, 182	205	Underliggare till trägol 177 m.fl.	4	3
184	Trästock	19	2,10	0,20–0,25		0,05	166	196	Trästock, möjligen underliggare till byggnad orienterad i NV–SÖ riktning.	5	4
185	Trästock	19	1,20	0,2		0,05	166	196	Trästock till byggnad orienterad i NV–SÖ riktning.	5	4
186	Trästock	19	1,20	0,2		0,05	166	196	Trästock till byggnad orienterad i NV–SÖ riktning.	5	4
187	Trästör				0,05	0,20	162		Bevarat trä.	4	3
188	Syllsten		0,80	0,4		0,20	162	231	Möjlig stensyll bestående av 0,14–0,19 m stora stenar lagda i en dubbel rad.	4	3
189	Trästör				0,06	0,20	162		Bevarat trä	4	3
190	Trästör				0,05	0,20	162		Bevarat trä, liknar 189	4	3
191	Spis	9	0,80	0,8		0,10	162, 180:2	205	Spisplatta av lagda tegelstenar och enstaka naturstenar, teglet var delvis fragmenterat. Tegelstenarna var 0,12–0,14 m breda. Bevarad träram söder och öster om spisen.	4	3
192	Trägol	9					162	229	Trägol av fem kluvna stockar/plankor. Motsvarar 177 på södra sidan av rörschaktet. Stockarna är 0,12 m breda och 0,05 m tjocka.	4	3
193	Lergol					0,05	162	203	Lergol av grå, flammig lera. Inslag av tegelkross.	4	3
195	Brandpáverkat lager	10	0,90	0,6		0,04	170	207	Hårt bränt orange till grått lager, mycket kompakt. Rest efter torvtak.	4	3
196	Utfyllnads-lager		4,45	4,2		0,30	166, 168	235	Kraftigt utfyllnads-lager som täckte hela schaktytan. Bestod av mörkbrun humus, sand, silt och rikligt med träflis.	5	4
197	Trästolpe	17			0,20		196			4	4
198	Trästolpe	17			0,30		196	235	Stolpe skodd med tegelstenar och 0,15–0,25 m stora stenar.	4	4

Bilaga 2. Kontexter, forts.

Kontext-nr	Typ	Grupp	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Höjd/djup (m)	Överliggande	Underliggande	Beskrivning	Fas	Schakt
199	Underliggare	18	4,60		0,25		196	235	Liggande stock i NÖ-SV riktning. Fortsatte utanför schaktbegränsningen i väster och öster. Möjligen syll till byggnad som låg söder om schaktbegränsningen.	4	4
200	Träplanka	17	0,75	0,15			196	235	Liggande plankor i NÖ-SV riktning. Utgjorde tillsammans med 201–202 rester av ett träplank eller vägglinje.	4	4
201	Stående träplank/-vägg	17	0,55	0,1			196	235	Tätt nedslagna klavor eller möjligen stölar i NÖ-SV riktning. Kraftigt förmultnade.	4	4
202	Trästör	17			0,05		196	235		4	4
203	Trägol						193	231	Rester av trägol, möjligen äldre än spisen 191 samt gol 177. Avvikande vinkel på stockarna jfr med 177 m.fl. Stockarna var 0,05–0,2 m breda och 0,05–0,06 m tjocka. Bitar av löst liggande trä låg mot norra schaktkanten.	4	3
204	Träplanka						177	205	Ensamliggande plankor.	4	3
205	Träflislager	9				0,1	177, 204	206	Träflislager som låg mellan trägol 177 m.fl. och kavelbro 206. Ingen synlig övergång mot överliggande träflislager.	4	3
206	Kavelbro	8				0,14	205	230	Träläggning av runda stockar, 0,08–0,14 m tjocka. Vissa av stockarna var tydligt snedhuggna i änden. I kavelbrons sydöstra del saknas stockar. I konstruktionen ingick också underliggare (230).	3	3
207	Brandlager	10				0,05	195	223	Brandlager under raseringslager med torv (195). Överlagrar trä till hus. Innehöll näver och träflis. Låg på lergolv till hus.	4	3
208	Träsyll	18	3,80		0,2		196	235	Syll i NÖ-SV riktning, ej avgränsad i väster eller öster. Troligen del av byggnad som ligger söder om schaktbegränsningen.	4	4
209	Träsyll	17	1,90		0,18		196	235	Trolig syll i NÖ-SV riktning öster om 211. 209–220 är troligen delar av en och samma byggnad, minst 3,4x4,2 m stor. Ej avgränsad åt norr, väster eller öster.	4	4
210	Träsyll	17	1,82		0,21		196	235	Trolig syll i NÖ-SV riktning väster om 211.	4	4
211	Underliggare	17	1,80	0,35		0,35	196	235	Bilad stock där 209–210 låg an i södra änden.	4	4
212	Underliggare	17	2,03	0,4	0,18		196	235	Två parallella tätt liggande rundstockar bägge 0,18 m i diam. Längd 1,7 respektive 2,03 m. Ett sågat uttag i den längre stocken i norr vilket visar att det var en återanvänd konstruktionsdel.	4	4
213	Träplanka	17	1,00	0,16		0,1	212	235	Planka med ett uttag i västra änden för en rundstock, vilket visar att det är en återanvänd konstruktionsdel.	4	4

Bilaga 2. Kontexter, forts.

Kontext-nr	Typ	Grupp	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Höjd/djup (m)	Överliggande	Underliggande	Beskrivning	Fas	Schakt
214	Träplintar	17	0,55	0,45	0,18–0,25		196	235	Två plintar, 0,18 respektive 0,25 m i diam.	4	4
215	Underliggare	17	1,50		0,1		196	235	Underliggare i byggnad.	4	4
216	Träplintar	17	0,25–0,95		0,18–0,25		196	235	Tre plintar i NV–SÖ riktning.	4	4
217	Träsyll	17	2,35		0,35		196	235	Fyra stockar liggande i NÖ–SV riktning.	4	4
218	Trästockar	17	1,3–1,57		0,1		196	235	Två kraftiga störrar lagda i 90 graders vinkel, NV–SÖ, NÖ–SV riktning. Innanför denna låg 219–220. Del av byggnad med oklar funktion.	4	4
219	Underliggare	17	0,42–1,54		0,07–0,2		196	235	Sju stycken stockar lagda i NÖ–SV riktning. Troligen del av underliggande konstruktion till byggnad.	4	4
220	Underliggare	17	1,06		0,15		196	235	En av sammanlagt tre parallella stockar i NV–SÖ riktning. Troligen underliggare. Två av stockarna kunde ej mätas in då de låg under vatten.	4	4
221	Trästör	17			0,06		196	235		4	4
222	Raseringslager	17	1,25	1,02		0,1	196	235	Lager bestod av hårdbränd rödbränd lera med avtryck från pinnar. Möjlig ugnsvägg.	4	4
223	Träsyll/-vägg	10	1,80	1,2		0,15	207	260	Trästockar som ingick i konstruktionen till ett hus, vissa av stockarna var nedfallna och låg på husets lergolv. En stock i västra delen utgjordes av en naturligt böjd trästam. Andra stockar var huggna. Husets konstruktionsnivå kvarligger i schaktet.	4	3
224	Brandpåverkat lager	10	0,50	0,5		0,01	162	207	Brandpåverkat näver av stora sammanhängande bitar. Rest efter torvtak.	4	3
225	Trästör				0,07	0,4			Bevarat trä, spetsig.	3	3
228	Träplanka			0,28		0,06	162	231	Ensam plankan öster om träbro. Rundad ovansida, plan undersida.	3	3
229	Trästockar			0,15–0,20			192	231	Två stockar i vinkel mot kavelbro och i samma nivå.	3	3
230	Underliggare	8			0,07–0,17		206	231	Tre stockar i NV–SÖ riktning samt en underliggande tvärgående stock.	3	3
231	Träflislager					0,2	230	232	Träflislager med djurben som tolkas som ett utfyllnadslager. I lagret fanns läder och keramik.	3	3
232	Trägol	7				0,05–0,10	231	243	Breda plankor i SV–NV riktning, 0,3–0,4 m breda, en plankan var tvärgående och låg intill den östra schaktväggen i rät vinkel mot övriga plankor.	2	3
234	Trästör	17			0,05		196	235		4	4
235	Träflislager					0,3	235	236, 238, 239, 240, 241	Träflis uppblandat med humus och gödsel.	4	4
236	Golvlager	16				0,03–0,05	235	237	Lager med grankvistar.	3	4

Bilaga 2. Kontexter, forts.

Kontext-nr	Typ	Grupp	Längd (m)	Bredd (m)	Diam (m)	Höjd/djup (m)	Överliggande	Underliggande	Beskrivning	Fas	Schakt
237	Lergolv	16				0,7–1,0	236	238, 241	Rent grått lerlager med småsten.	3	4
238	Träsyll	16	2,65		0,18–0,25		236		Syllstock med uttag på undersidan i båda ändar. Låg i norr på en träplint (248). 239–241 och 248–249 utgjorde tillsammans delar av en och samma byggnad. Minst 1,55x2,7 m stor där 239 möjligen utgjorde en syllsten.	3	4
239	Syllsten	16	0,90	0,3–0,6		0,4	236		En syllsten i lager 235.	3	4
240	Träsyll	16	0,95		0,2		236		Syllstock i NÖ–SV riktning.	3	4
241	Trägol	16	1,75	1,37			236		Golvplankor och smala stockar. Rundstockar ca 0,1 m i diam och två breda plankor 0,28 och 0,35 m breda och 0,03 m tjocka.	3	4
242	Träpåle	16					236			3	4
243	Utfyllnads-lager					0,6	232	244–247	Utfyllnadslager med rikligt av träflis. Lagret innehöll stora djurben. En sid-snörsko påträffades även i lagret.	2	3
244	Trävägg/-ränna	6				0,04	243	259	Två plankor i vinkel, 0,2 m breda.	1	3
245	Trästockar	6				0,05	247:2	259	Två trästockar, 0,12–0,20 m breda.	1	3
246	Träplankor	6				0,07	243	259	Två plankor varav den enda placerad på högkant, 0,07 m tjock och 0,12 m bred. Den andra plankan var 0,10 m tjock och 0,10 m bred.	1	3
247	Trästockar	6				0,2	243	246	Två stockar i samma riktning, 0,15 m breda.	1	3
248	Träplint	16					238		Träplint under norra änden på 238.	3	4
249	Träplint	16	0,90	0,3			238		Träplint under södra änden på 238.	3	4
250	Träflislager						241			3	4
251	Trägol	15		0,23–0,26		0,09	237, 250	252	Trägol av kluvor.	2	4
252	Underliggare	15			0,16		237, 250, 251		Rundstock som underliggare till 251.	2	4
253	Träflislager					0,1–0,15	252	254	Träflislager mellan två byggnads-nivåer.	2	4
254	Trägol	14		0,28–0,29			252	255		1	4
255	Underliggare	14			0,15–0,20		254		Underliggare till 254.	1	4
256	Träplintar	14	0,6–1,05		0,22				Tre träplintar med snedhuggen ände.	1	4
257	Trägol	14			0,15					1	4
258	Träflislager					0,2–0,25	255	Undergrund	Träflislager i botten av schakt 4. Endast grävt med maskin.	1	4
259	Träflislager					0,2	244–247	Undergrund	Ett utfyllnadslager av träflis i botten av schakt 3. Endast undersökt med maskin. Förekomst av läder.	1	3
260	Lergolv	10	1,40	0,92			223		Lergolv i hus. Lagret är ej grävt.	4	3

BILAGA 3. FYND

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls-typ	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Datering	Gallrad (X)/konserverad
101:102:1	Kärl	Kruka	Keramik	Botten, tummad fot	1	1	154	ca 1600–1750	
101:102:2	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	2	2	34	ca 1720–1850	
101:102:3	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	1	1	28	ca 1600–1725	
101:102:4	Kärl	Kruka	Keramik	Buk	1	2	11	ca 1540–1625	
101:102:5	Kärl	Gryta	Keramik	Buk, vertikal bandhänkel		2	17	ca 1140–1400	
101:102:6	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk	2	2	12	ca 1540–1750	x
101:102:7	Kärl	Fat/skål	Keramik		1	1	1	ca 1500–1700	x
101:102:8	Kakel	Rumpkakel	Kakel			1	32		x
101:103:1	Fönsterglas		Glas			2	3		x
101:103:2	Bordsglas	(Bägare)	Glas	Fot		1	1		x
101:103:3	Bordsglas		Glas	Buk		1	1		x
101:103:4	Bordsglas	Passglas	Glas	Botten, mynning		2	3	ca 1525–1675	
101:103:5	Slagg	Slagg				1	23		x
102:104:1	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	1	2	33	ca 1540–1580	
102:104:2	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	1	1	17	ca 1540–1580	
102:104:3	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk, rörskaft	1	1	55	ca 1630–1690	
102:104:4	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Rörskaft	1	1	32	ca 1540–1600	
102:104:5	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Rörskaft	1	1	79	ca 1600–1690	
102:104:6	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	1	1	39	ca 1650–1680	
102:104:7	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	1	2	93	ca 1650–1680	
102:104:8	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	1	2	53	ca 1650–1680	
102:104:9	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	1	1	34	ca 1650–1680	
102:104:10	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	1	1	19	ca 1650–1680	
102:104:11	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Mynning		3	45	ca 1600–1750	
102:104:12	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	1	1	26	ca 1650–1680	
102:104:13	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	1	1	73	ca 1600–1750	
102:104:14	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	2	2	21	ca 1540–1580	
102:104:15	Kärl	Skål	Keramik	Mynning	1	1	22	ca 1630–1700	
102:104:16	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	1	1	11	ca 1650–1680	
102:104:17	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Mynning	2	2	36	ca 1540–1750	
102:104:18	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Mynning	1	1	19	ca 1600–1640	
102:104:19	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk, botten, ben		8	191	ca 1600–1750	
102:104:20	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk, botten		3	83	ca 1600–1750	
102:104:21	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk, botten, ben		9	307	ca 1600–1750	
102:104:22	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk	1	1	6	ca 1540–1750	x
102:104:23	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Rörskaft, ben		7	211	ca 1540–1750	x
102:104:24	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning, buk, botten		19	151	ca 1540–1750	x
102:104:25	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Buk		2	40	ca 1540–1750	x

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 3. Fynd, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Datering	Gallrad (X)/ konserverad
102:104:26	Kärl	Skål	Keramik	Horisontell bandhänkel	1	1	42	ca 1540–1750	
102:104:27	Kärl	Skål	Keramik	Mynning, buk, horisontell band- hänkel, botten	1	7	243	ca 1620–1700	
102:104:28	Kärl	Skål	Keramik	Buk, botten	1	1	46	ca 1600–1750	
102:104:29	Kärl	Fat/skål	Keramik	Buk, botten		9	98	ca 1600–1750	x
102:104:30	Kärl	Skål	Keramik	Mynning	1	1	9	ca 1600–1750	
102:104:31	Kärl	Fat/skål	Keramik	Buk	1	1	13	ca 1620–1700	
102:104:32	Kärl	Skål	Keramik	Mynning, buk	1	3	19	ca 1540–1750	
102:104:33	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Buk, botten		17	109	ca 1540–1750	x
102:104:34	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Buk, botten		29	127	ca 1540–1750	x
102:104:35	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Buk		2	14	ca 1540–1750	x
102:104:36	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk	1	1	16	ca 1540–1750	x
102:104:37	Kärl	Skål	Keramik	Mynning	1	1	12	ca 1540–1750	x
102:104:38	Kärl	Kärl	Keramik			7	33	ca 1540–1750	x
102:104:39	Kärl	Skål	Keramik	Mynning	1	1	12	ca 1540–1750	x
102:104:40	Kärl	Fat	Keramik	Bräm	1	4	28	ca 1675–1750	
102:104:41	Kärl	Fat/skål	Keramik	Buk	1	1	5	ca 1650–1750	x
102:104:42	Kärl	Fat	Keramik	Mynning, bräm	1	1	7	ca 1620–1750	x
102:104:43	Kärl	Fat	Keramik	Buk	1	1	16	ca 1620–1750	
102:104:44	Kärl	Kruka	Keramik	Buk	1	1	17	ca 1600–1750	
102:104:45	Kärl	Skål	Keramik	Buk	1	1	7	ca 1600–1750	
102:104:46	Kärl	Skål	Keramik	Mynning	1	1	23	ca 1550–1600	x
102:104:47	Kärl	Skål	Keramik	Mynning	1	1	5	ca 1600–1750	x
102:104:48	Kärl	Kruka/skål	Keramik	Mynning, buk		10	36	ca 1550–1700	
102:104:49	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning	1	3	9	ca 1550–1650	
102:104:50	Kärl	Kärl	Keramik			5	20	ca 1600–1750	
102:104:51	Kärl	Fat	Keramik	Mynning, bräm	1	1	2	ca 1625–1700	
102:104:52	Kärl	Skål	Keramik	Buk	1	1	5	ca 1550–1650	
102:104:53	Kärl	Fat/skål	Keramik	Buk	1	1	5	ca 1550–1650	
102:104:54	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Buk	1	2	15	ca 1550–1600	x
102:104:55	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Buk	1	1	17	ca 1550–1600	
102:104:56	Kärl	Skål	Keramik	Mynning	1	1	15	ca 1600–1750	x
102:104:57	Kärl	Fat	Keramik	Buk, botten		2	51	ca 1600–1750	x
102:104:58	Kärl	Fat	Keramik	Mynning, bräm	1	1	25	ca 1575–1650	
102:104:59	Kärl	Krus	Keramik	Buk	1	1	7	ca 1375–1450	
102:104:60	Kärl	Krus	Keramik	Buk	1	1	6	ca 1580–1620	
102:104:61	Kärl	Fat	Keramik	Spegel, fotring	1	1	45	ca 1590–1640	
102:104:62	Kärl	(Kruka)	Keramik	Buk, botten	1	1	5	ca 1650–1800	
102:104:63	Kärl	Tallrik	Keramik	Mynning, bräm, kep	1	1	18	ca 1750–1780	

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 3. Fynd, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Datering	Gallrad (X)/ konserverad
102:104:64	Kärl	Kärl	Keramik			3	5	ca 1650–1800	x
102:104:65	Kakel	Rumpkakel	Kakel	Rump		1	20		x
102:105:1	Fönsterglas		Glas			11	16		x
102:105:2	Fönsterglas		Glas			1	8	ca 1550–1700	x
102:105:3	Bordsglas	(Passglas)	Glas	Fot, buk		7	12	ca 1525–1675	
102:105:4	Karaff	Karaff, kurbitskaraff	Glas	Buk	1	2	7	ca 1600–1725	
102:105:5	Flaska	Flaska	Glas	Buk, botten	1	1	5	ca 1600–1700	
102:105:6	Kritpipa	Kritpipa	Piplera	Skaft		2	7	ca 1600–1800	x
102:105:7	Redskap	Bryne	Sten			1	18		x
102:105:8	Nyckel	Vridlåsnöckel	Järn		1	1	11		x
102:106:1	Mynt	2 öres-mynt	Silver		1	1	0,9	Johan III 1592	Konserverad
102:215:1	Kärl	Kärl	Keramik			4	47	ca 1540–1850	x
102:215:2	Kärl	Fat	Keramik	Mynning, bräm	1	1	17	ca 1600–1750	x
102:215:3	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning		4	34	ca 1600–1700	x
102:215:4	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Buk		4	20	ca 1540–1750	x
102:215:5	Kärl	Fat	Keramik	Buk	1	1	4	ca 1540–1750	x
102:215:6	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Ben	1	2	47	ca 1540–1750	x
102:215:7	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk	1	2	11	ca 1540–1750	x
102:215:8	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Buk	1	2	19	ca 1600–1750	x
102:215:9	Kärl	Kruka	Keramik	Botten	1	1	19	ca 1600–1800	x
102:215:10	Kärl	Skål	Keramik	Buk, botten	1	1	23	ca 1540–1750	x
102:215:11	Kärl	Fat/skål	Keramik	Mynning	2	2	25	ca 1600–1750	x
102:215:12	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Buk	1	1	11	ca 1540–1750	x
102:215:13	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Buk		4	21	ca 1540–1750	x
102:215:14	Kärl	Fat/skål	Keramik	Buk, horisontell hänkel		2	11	ca 1540–1750	x
102:215:15	Kärl	Fat/skål	Keramik	Mynning		2	5	ca 1600–1750	x
102:215:16	Kärl	Fat/skål	Keramik		1	1	5	ca 1600–1750	x
102:215:17	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Buk	1	2	12	ca 1540–1750	x
102:215:18	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk	1	1	10	ca 1540–1750	
102:215:19	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	1	2	91	ca 1540–1650	
102:215:20	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Botten	1	1	33	ca 1540–1750	
102:215:21	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	1	1	57	ca 1690–1720	
102:215:22	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk, botten	2	2	63	ca 1540–1750	
102:215:23	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Botten, ben	1	1	57	ca 1540–1750	
102:215:24	Kärl	Skål	Keramik	Mynning	1	1	19	ca 1650–1690	
102:215:25	Kärl	Skål	Keramik	Skål	1	1	26	ca 1540–1750	
102:215:26	Kärl	Kruka/skål	Keramik	Buk, botten	1	1	51	ca 1540–1750	
102:215:27	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk, botten		2	27	ca 1540–1750	
102:215:28	Kärl	Kärl	Keramik	Buk	1	2	8	ca 1540–1600	

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 3. Fynd, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Datering	Gallrad (X)/ konserverad
102:215:29	Kärl	Supkopp	Keramik	Buk, horisontell hänkel	1	1	7	ca 1540–1650	
102:215:30	Kärl	Fat/skål	Keramik	Mynning	1	1	9	ca 1650–1690	
102:215:31	Kärl	Fat	Keramik	Buk	1	1	23	ca 1540–1750	
102:215:32	Kärl	Fat	Keramik	Bräm	1	1	25	ca 1675–1750	
102:215:33	Kärl	Skål	Keramik	Bräm, buk, spegel	1	1	116	ca 1600–1650	
102:215:34	Kärl	Fat (tallrik)	Keramik	Bräm, spegel	1	1	25	ca 1540–1550	
102:215:35	Kärl	Fat	Keramik	Buk	1	1	6	ca 1575–1625	
102:215:36	Kärl	Fat/skål	Keramik	Buk	1	1	4	ca 1575–1625	
102:215:37	Kärl	Fat	Keramik	Bräm, buk	1	3	34	ca 1700–1850	
102:215:38	Kärl	Skål	Keramik	Buk, botten	1	1	21	ca 1550–1700	
102:215:40	Kärl	Fat	Keramik	Buk, botten	1	1	65	ca 1625–1650	
102:215:42	Spik	Spik	Järn		1	1	8		x
102:215:43	Kakel	Rumpkakel	Kakel	Blad		1	14	ca 1600–1700	x
102:215:44	Kakel	Pottkakel	Kakel	Mynning, buk	1	1	38	ca 1500–1600	x
102:215:45	Redskap	Bryne	Sten		1	1	26		
102:216:1	Kärl	Kärl	Keramik	Buk	1	1	5	ca 1600–1750	
102:216:2	Kärl	Kärl	Keramik	Buk	1	1	3	ca 1500–1700	
102:216:3	Fönsterglas		Glas			1	4	ca 1550–1700	x
102:216:4	Bordsglas	Passglas	Glas	Buk, mynning		3	4	ca 1525–1675	
102:216:5	Bordsglas		Glas	Buk		2	2		x
102:216:6	Kritpipa	Kritpipa	Piplera	Skaft		4	9	ca 1600–1800	x
102:216:7	Kritpipa	Kritpipa	Piplera	Skaft		1	3	ca 1695–1895	x
102:216:8	Spik	Spik	Järn		1	1	7		x
102:216:9	(Redskap)	(Trefot)	Järn	(Ben)		1	125		x
102:216:10	Fönsterglas		Glas			1	2		x
102:216:11	Fönsterglas		Glas			6	7		x
111:135:1	Redskap	Skaft	Trä		1	1	60		x
134:278:1	Fönsterglas		Glas			2	2		x
134:278:2	Fönsterglas		Glas		1	1	6	ca 1550–1700	x
134:278:3	Flaska	Schatullflaska	Glas	Botten	1	1	35	ca 1550–1700	x
134:278:4	Karaff	Karaff, kurbitskaraff	Glas	Buk	1	1	1	ca 1600–1725	
134:278:5	Bordsglas	(Passglas)	Glas	Fot	1	1	3	(ca 1525– 1675)	
134:278:6	Bordsglas	(Passglas)	Glas	Fot	1	1	2	(ca 1525– 1675)	
134:297:1	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk		8	89	ca 1540–1750	
134:297:2	Kärl	Skål	Keramik	Buk	1	1	3	ca 1600–1725	
134:297:3	Kärl	Fat	Keramik	Bräm, buk		2	15	ca 1600–1725	
134:297:4	Kärl	Fat	Keramik	Mynning	1	1	19	ca 1600–1725	
134:297:5	Kärl	Skål	Keramik	Buk, botten	2	2	66	ca 1600–1725	

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 3. Fynd, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Datering	Gallrad (X)/ konserverad
134:297:6	Kärl	Skål	Keramik	Mynning, buk, horisontell band- hänkel	1	3	88	ca 1600–1725	
134:297:7	Kärl	Kruka	Keramik	Mynning, buk	1	2	38	ca 1620–1640	
134:297:8	Kärl	Kruka	Keramik	Mynning, buk	1	1	13	ca 1620–1640	
134:297:9	Kärl	Fat	Keramik	Botten	1	1	53	ca 1575–1625	
134:297:10	Kärl	Fat	Keramik	Botten	1	1	4	ca 1575–1625	
134:297:11	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning	1	1	13	ca 1620–1640	
134:297:12	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Buk, botten		4	32	ca 1540–1750	
134:297:13	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Botten	1	1	20	ca 1550–1650	
134:297:14	Kärl	Fat	Keramik	Bräm, buk	1	1	18	ca 1550–1700	
134:297:15	Kärl	Fat	Keramik	Fat/skål	1	1	30	ca 1550–1650	
134:297:16	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Mynning, buk		4	20	ca 1550–1650	
134:297:17	Kärl	Skål	Keramik	Buk	1	1	21	ca 1600–1750	
134:297:18	Kärl	Kärl	Keramik	Buk	1	2	13		
134:297:19	Kärl	Kärl	Keramik		1	1	4	ca 1540–1750	x
134:297:20	Kärl	Fat	Keramik	Bräm	1	1	16	ca 1540–1750	x
134:297:21	Kärl	Kruka/skål	Keramik	Buk	1	1	15	ca 1540–1750	x
134:297:22	Kärl	Fat	Keramik	Buk	2	2	16	ca 1600–1750	x
134:297:23	Kärl	Kärl	Keramik	Botten	1	1	7	ca 1540–1750	x
134:297:24	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Rörskåft, ben		3	177	ca 1540–1750	x
134:297:25	Kärl	Fat/skål	Keramik	Buk	1	1	7	ca 1540–1750	x
134:298:1	Spik	Spik	Järn		1	1	5		x
134:298:2	Råämne	Spill	Horn		1	1	6		x
134:372:1	Bordsglas	Flaska	Järn	Mynning, kork	1	1	21		
138:398:1	Sko		Läder	Sula		1			x
138:398:2	Sko		Läder	Plös		1			x
138:398:3	Sko		Läder	Sula		1			x
138:399:1	Smycke	Pärla	Bränd lera		1	1	3		
138:400:1	Kärl	Kärl	Keramik	Buk	1	1	1	ca 1540–1750	x
138:400:2	Kärl	Kanna	Keramik	Buk	1	1	18	ca 1200–1330	
138:400:3	Kärl	Gryta	Keramik	Mynning	1	1	12	ca 1140–1400	
138:401:1	Sko	Remsko	Läder		1	1		ca 1250–1330	x
140:607:1	Kärl	Kanna	Keramik	Buk	1	1	10	ca 1160–1330	
141:606:1	Kärl	Krus	Keramik	Botten, tummad fot	1	1	27	ca 1250–1330	
141:606:2	Kärl	Kruka	Keramik	Buk	1	1	28	ca 1090–1225	
141:628:1	Redskap	Bryne	Sandsten		1	1	298		
142:650:1	Kärl	Fat	Keramik		1	1	4	ca 1575–1625	
142:650:2	Kärl	Kärl	Keramik		1	1	5	ca 1600–1725	
142:650:3	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	1	1	57	ca 1650–1690	
142:650:4	Kärl	Krus	Keramik	Buk, botten	1	1	89	ca 1575–1650	

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 3. Fynd, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Datering	Gallrad (X)/ konserverad
142:650:5	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	1	2	57	ca 1540–1650	
142:650:6	Kärl	Fat	Keramik	Mynning, bräm	1	1	21	ca 1620–1650	
142:650:7	Kärl	Skål	Keramik	Mynning, buk, vertikal hänkel	1	3	49	ca 1600–1750	
142:650:8	Kärl	Skål	Keramik	Mynning	1	1	16	ca 1600–1700	
142:650:9	Kärl	Skål	Keramik	Buk	1	1	33	ca 1540–1650	
142:650:10	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk, rörskaft	1	1	366	ca 1630–1690	
142:650:11	Kärl	Skål	Keramik	Buk	1	1	5	ca 1540–1750	x
142:650:12	Kärl	Kärl	Keramik	Buk		2	8	ca 1540–1750	x
142:650:13	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk	1	1	13	ca 1540–1750	x
142:650:14	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Buk		3	25	ca 1540–1750	x
142:650:15	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Ben	1	1	19	ca 1540–1750	x
142:650:16	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Rörskaft	1	1	5	ca 1630–1690	x
142:650:17	Kärl	Fat	Keramik		1	1	2	ca 1600–1650	x
142:651:1	Fönsterglas		Glas			2	3		x
142:651:2	Fönsterglas		Glas			1	1		x
142:651:3	Fönsterglas		Glas			1	7	ca 1550–1700	x
142:651:4	Fönsterglas		Glas			1	5	ca 1550–1700	x
142:651:5	Fönsterglas		Glas		1	1	8	ca 1550–1700	
142:651:6	Bordsglas	Passglas	Glas	Mynning		2	3	ca 1525–1675	
142:651:7	Karaff	Karaff	Glas	Buk, mynning	1	1	9		
142:651:8	Kritpipa	Kritpipa	Piplera	Skaft		4	15	ca 1600–1800	x
142:651:9	Kritpipa	Kritpipa	Piplera	Huvud	1	1	1	ca 1730–1750	x
143:652:1	Kärl	Skål	Keramik	Buk	1	1	48	ca 1540–1650	
143:652:2	Kärl	Krus	Keramik	Buk	1	1	9	ca 1630–1650	
143:652:3	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Mynning, buk		2	25	ca 1540–1650	
143:652:4	Kärl	Fat	Keramik	Kep	1	1	3	ca 1600–1750	x
143:652:5	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Rörskaft	1	1	95	ca 1540–1750	x
143:652:6	Kärl	Kärl	Keramik	Buk	1	1	1	ca 1540–1750	x
143:652:7	Kärl	Fat/skål	Keramik		2	2	4	ca 1540–1750	x
143:652:8	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk		3	15	ca 1540–1750	x
143:652:9	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning, buk		6	48	ca 1540–1750	x
143:652:10	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning, buk		2	24	ca 1540–1750	x
143:652:11	Kärl	Kruka	Keramik	Vertikal band- hänkel	1	1	42	ca 1540–1750	x
143:653:1	Fönsterglas		Glas			7	9		x
143:653:2	Karaff	(Karaff)	Glas	Buk	1	1	3	ca 1560–1640	
143:653:3	Bordsglas	(Passglas)	Glas	Fot, buk		3	4	(ca 1525– 1675)	
143:653:4	Fönsterglas		Glas		1	1	5	ca 1550–1700	
143:653:5	Fönsterglas		Glas			2	2	ca 1550–1700	x

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 3. Fynd, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls-typ	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Datering	Gallrad (X)/konserverad
143:653:6	Kritpipa	Kritpipa	Piplera	Skaft		2	4	ca 1600–1800	x
143:669:1	Verktyg	Yxa	Järn		1	1	538		x
143:670:1	Utrustning	Hästsko	Järn		1	1	107		x
146:671:1	Kärl	Skål	Keramik	Mynning, buk, botten		22	375	ca 1700–1850	
146:671:2	Kärl	Fat	Keramik	Mynning, buk	1	1	31	ca 1720–1800	
146:671:3	Kärl	Fat	Keramik	Mynning, buk	1	1	12	ca 1700–1850	
146:671:4	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Mynning	1	1	35	ca 1650–1750	
146:671:5	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning	1	1	18	ca 1650–1750	
146:671:6	Kärl	Skål (saltkar)	Keramik	Mynning, bräm	1	1	7	ca 1600–1700	
146:671:7	Kärl	Kruka	Keramik	Mynning, buk	1	1	13	ca 1650–1750	
146:671:8	Kärl	Skål	Keramik	Mynning, buk	1	1	6	ca 1600–1750	
146:671:9	Kärl	Kärl	Keramik	Buk	1	1	3	ca 1500–1650	
146:671:10	Kärl	Skål	Keramik	Mynning	2	2	16	ca 1550–1650	
146:671:11	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Botten, ben	1	1	24	ca 1540–1750	x
146:671:12	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Buk	1	1	8	ca 1600–1750	x
146:671:13	Kärl	Skål (supkopp)	Keramik	Horisontell hänkel	1	1	5	ca 1550–1650	x
146:671:14	Kärl	Fat/skål	Keramik		1	1	1	ca 1600–1750	x
146:671:15	Kärl	Kärl	Keramik			8	38	ca 1550–1750	x
146:672:1	Bordsglas	Passglas	Glas	Fot, buk, mynning		7	20	ca 1525–1675	x
146:672:2	Fönsterglas		Glas			16	30	ca 1620–1800	x
146:672:3	Glas		Glas			1	2		x
146:672:4	Fönsterglas		Glas		1	1	2	ca 1620–1800	
146:672:5	Bordsglas	Väffelbägare	Glas	Buk	1	1	1	ca 1575–1650	
146:672:6	Bordsglas	Vinglas	Glas	Kuppa	1	1	2	ca 1830–1850	
146:672:7	Kritpipa	Kritpipa	Piplera	Skaft		6	17	ca 1620–1800	x
146:672:8	Spik	Spik	Järn		14	14	193		x
146:672:9	(Betalmedel)	(Mynt)	Cu-legering		1	1	2		x
146:672:10	Obest.	Bleck	Cu-legering		1	1	4		x
146:1131:1	Mynt		Cu-legering		1	1	2,7		Konserverad
154:1336:1	Mynt		Silver		1	1			Konserverad
154:1337:1	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Ben	1	1	19	ca 1540–1750	x
154:1337:2	Kärl	Kärl	Keramik	Buk	1	1	3	ca 1600–1750	x
154:1337:3	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk		3	32	ca 1540–1750	
154:1337:4	Kärl	Krus (salvekrus)	Keramik	Buk, botten	1	1	3	ca 1540–1750	
154:1337:5	Kärl	Supkopp	Keramik	Mynning, buk, horisontell band-hänkel	1	1	20	ca 1540–1650	
154:1337:6	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning, buk	1	1	14	ca 1540–1580	

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 3. Fynd, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls-typ	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Datering	Gallrad (X)/konserverad
154:1337:7	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Mynning, buk, rörskaft	1	3	231	ca 1520–1600	
154:1337:8	Kärl	Burk/skål	Keramik	Buk	1	1	3	ca 1550–1700	
154:1337:9	Kakel	Pottkakel	Kakel	Mynning, buk	1	1	47	ca 1500–1630	
154:1338:1	Fönsterglas		Glas			3	5		x
154:1339:1	Redskap	Bryne	Sten		1	1	181		
154:1339:2	Redskap	Eldslagningsflinta	Sten		1	1	44		x
154:1339:3	Spik	Spik	Järn		3	3	147		x
154:2098:1	Beslag	Beslag	Järn		1	1	356		
157:1781:1	Bordsglas	Passglas	Glas	Fot, botten, buk, mynning		80	93	ca 1525–1675	
157:1781:2	Bordsglas	Passglas	Glas	Buk, mynning		14	9	ca 1525–1675	
157:1781:3	Fönsterglas		Glas			4	11	ca 1550–1700	x
157:1781:4	Fönsterglas		Glas			3	4	ca 1620–1800	x
157:1782:1	Kärl	Skål	Keramik	Buk, botten		2	45	ca 1550–1750	x
157:1782:2	Kärl	Skål	Keramik	Buk, botten		3	129	ca 1550–1750	x
157:1782:3	Kärl	Fat	Keramik	Mynning, bräm		2	32	ca 1550–1750	x
157:1782:4	Kärl	Skål	Keramik	Horisontell trindhänkel	1	1	26	ca 1550–1750	x
157:1782:5	Kärl	Kruka	Keramik	Vertikal band-hänkel	1	1	32	ca 1550–1750	x
157:1782:6	Kärl	Fat/skål	Keramik			2	6	ca 1550–1750	x
157:1782:7	Kärl	Kärl	Keramik		1	1	4	ca 1550–1750	x
157:1782:8	Kärl	Skål	Keramik	Mynning	1	1	9	ca 1600–1750	x
157:1782:9	Kärl	Fat/skål	Keramik	Buk		2	12	ca 1550–1750	x
157:1782:10	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Botten	1	1	22	ca 1550–1750	x
157:1782:11	Kärl	Fat/skål	Keramik	Buk		9	67	ca 1550–1750	x
157:1782:12	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk	1	1	6	ca 1550–1750	x
157:1782:13	Kärl	Kärl	Keramik			3	6	ca 1550–1750	x
157:1782:14	Kärl	Skål	Keramik	Mynning	1	1	4	ca 1550–1750	x
157:1782:15	Kärl	Skål	Keramik	Buk	1	1	3	ca 1640–1680	x
157:1782:16	Kärl	Fat/skål	Keramik		1	1	5	ca 1600–1750	x
157:1782:17	Kärl	Skål	Keramik	Mynning, horisontell hänkel	1	1	52	ca 1630–1770	
157:1782:18	Kärl	Skål	Keramik	Mynning	1	1	14	ca 1600–1725	
157:1782:19	Kärl	Skål	Keramik	Mynning, buk	1	5	33	ca 1600–1725	
157:1782:20	Kärl	Kärl	Keramik	Buk	1	1	2	ca 1540–1725	
157:1782:21	Kärl	Skål	Keramik	Buk	1	1	17	ca 1575–1675	
157:1782:22	Kärl	Kärl	Keramik		1	1	1	ca 1600–1725	
157:1782:23	Kärl	Fat/skål	Keramik	Buk	1	2	16	ca 1600–1725	
157:1782:24	Kärl	Fat	Keramik	Mynning, buk		2	31	ca 1600–1725	
157:1782:25	Kärl	Fat	Keramik	Bräm	1	1	6	ca 1700–1800	

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 3. Fynd, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Datering	Gallrad (X)/ konserverad
157:1782:26	Kärl	Krus	Keramik	Buk	1	1	15	ca 1575–1650	
157:1782:27	Kärl	Krus	Keramik	Buk	1	1	27	ca 1575–1625	
157:1783:1	Fönsterglas		Glas			1	22	ca 1550–1700	
157:1783:2	Bordsglas	Passglas	Glas	Buk, mynning		5	10	ca 1525–1675	
157:1783:3	Bordsglas	Vinglas	Glas	Buk	1	1	11	1675–1750	
157:1783:4	Bordsglas	Vinglas	Glas	Mynning	1	1	1		x
157:1783:5	Fönsterglas		Glas			2	5	ca 1620–1800	x
157:1783:6	Fönsterglas		Glas			3	6	ca 1550–1700	x
157:1783:7	Fönsterglas		Glas			1	5	ca 1550–1700	x
157:1783:8	Fönsterglas		Glas			1	2		x
157:1783:9	Fönsterglas		Glas			26	66		x
157:1783:10	Bordsglas	Bägare	Glas	Fot, botten, buk	1	1	33	1692–1762	
157:1783:11	Kritpipa	Kritpipa	Piplera	Skaft		7	12	ca 1600–1800	x
157:1783:12	Kritpipa	Kritpipa	Piplera	Huvud	2	2	18	ca 1690–	
160:1353:1	Mynt	(Ferding, 1/4 mark)	Silver		1	1	0,5	(Erik XIV 1560–1568)	Konserverad
162:215:39	Kärl	Skål	Keramik	Mynning	1	1	11	ca 1550–1700	
162:215:41	Kärl	Kärl	Keramik		1	1	1	ca 1740–1800	x
162:1830:1	Sko	Snörsko	Läder			1		ca 1330–1400	x
162:2094:1	(Ströning)	Hänge	Metall		1	1	4		Konserverad
162:2095:1	Laggkärl	Skål	Trä	Botten		1	5		x
162:2096:1	Kärl	Krus	Keramik	Buk	1	1	14	ca 1300–1650	
162:2096:2	Kärl	Krus	Keramik	Botten	1	1	10	ca 1300–1650	
162:2096:3	Kärl	Krus	Keramik	Buk	1	1	4	ca 1300–1350	
162:2096:5	Kärl	Krus	Keramik	Buk	1	2	12	ca 1300–1400	
162:2096:6	Kärl	Krus	Keramik	Buk		3	9	ca 1300–1650	
162:2096:7	Kärl	Krus	Keramik	Buk	1	1	13	ca 1350–1400	
162:2096:8	Kärl	Kärl	Keramik	Buk	1	1	4	ca 1200–1450	
162:2099:1	Sko	Snörstövel	Läder	Skaft		1		ca 1350–1500	x
162:2099:2	Sko	Sko	Läder	Sula		1			x
162:2099:3	Sko	Snörstövel	Läder			1		ca 1350–1500	x
162:2099:4	Sko	Snörstövel	Läder			1		ca 1350–1500	x
162:2099:5	Sko	Stövel/känga	Läder			1			x
162:2099:6	Sko	Stövel/känga	Läder			1			x
162:2099:7	Sko	Stövel/känga	Läder	Kröndel		1			x
162:2099:8	Sko		Läder	Sula		1			x
162:2099:9	Sko	Snörstövel resp. sleijfsko	Läder	Skaft resp. ovanläder		1		ca 1350–1500 resp. ca 1340–1360	x
162:2099:10	Sko		Läder	Sula		1			x
162:2099:11	Sko		Läder	Ovanläder		1			x
162:2099:13	Sko		Läder	Ovanläder		1			x
162:2099:14	Sko		Läder	Snörning/rem		1			x

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 3. Fynd, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls-typ	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Datering	Gallrad (X)/konserverad
162:2099:15	Sko		Läder	Knutrem		1			x
167:1916:1	Kärl	Krus	Keramik	Buk	1	4	30	ca 1575–1625	
167:1916:2	Kärl	Trebenspanna	Keramik	Botten, ben	1	4	100	ca 1625–1725	
167:1916:3	Kärl	Silkärl	Keramik	Botten	1	1	7	ca 1625–1700	
167:1916:4	Kärl	Gryta/panna	Keramik	Buk	1	1	10	ca 1600–1750	
167:1916:5	Kärl	Fat/skål	Keramik	Buk	1	1	22	ca 1620–1650	
167:1916:6	Kärl	Skål	Keramik	Mynning	1	1	22	ca 1620–1720	
167:1916:7	Kärl	Gryta/kruka	Keramik	Buk	1	1	4	ca 1600–1725	
167:1916:8	Kärl	Gryta/kruka	Keramik	Buk	2	2	7	ca 1540–1750	x
167:1916:9	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Mynning	1	1	9	ca 1600–1725	x
167:1916:10	Kärl	Kruka/trebensgryta	Keramik	Buk	1	1	9	ca 1540–1750	x
167:1917:1	Bordsglas	Passglas	Glas	Botten,buk, mynning		7	6	ca 1525–1675	
167:1917:2	Fönsterglas		Glas			1	2	ca 1620–1800	x
167:1917:3	Fönsterglas		Glas			2	5	ca 1620–1800	x
167:1917:4	Fönsterglas		Glas			16	20	ca 1620–1800	x
167:1917:5	Fönsterglas		Glas			2	3	ca 1550–1700	x
167:1917:6	Spik	Spik	Järn		3	3	30		x
196:4187:1	Kärl	Krus	Keramik	Buk	1	1	3	ca 1300–1550	
196:4303:1	Kärl	Trebensgryta	Keramik	Buk, botten		2	47	ca 1540–1750	
205:3118:1	Redskap	Nätflöte	Trä		1	1	22		
205:3118:2	Obest.	Äggformat föremål	Sten		1	1	28		
205:3176:1	Sko	Sleijfsko	Läder			1		ca 1250–1300	x
205:3176:2	Sko		Läder	Ovanläder		1			x
207:3174:1	Kärl	Krus	Keramik	Buk	1	1	34	ca 1270–1400	
222:4188:1	Pimpsten		Sten		1	1	83		
222:4188:2	Ugn	Ugn	Bränd lera	Vägg		18	1430		
231:3965:1	Obest.		Cu-legering		1	1	4		Konserverad
231:3965:2	Sko		Läder	Ovanläder		1		ca 1250–1330	x
231:4055:1	Kärl	Krus	Keramik	Buk, fot	1	1	15	ca 1270–1400	
235:4189:1	Redskap	Bryne	Eidsborgs-skiffer		1	1	166		x
235:4189:2	Redskap	Bryne	Glimmerskiffer		1	2	137		
235:4494:1	Kärl	Kanna	Keramik	Buk	1	1	4	ca 1160–1400	
235:4494:2	Kärl	Krus	Keramik	Buk	1	1	3	ca 1200–1350	
237:4304:1	Sko	Sleijfsko	Läder			1		ca 1250–1400	x
243:4496:1	Sko		Läder	Sula		1			x
243:4496:2	Sko		Läder	Sidodel, ovanläder, snörning		1			x
243:4496:3	Sko		Läder	Ovanläder, sidsnörd sko		1			x

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 3. Fynd, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls-typ	Material	Del	Antal	Antal fragm.	Vikt (g)	Datering	Gallrad (X)/konserverad
243:4496:4	Sko		Läder	Ovanläder, sidsnörd sko		1			x
243:4496:5	Sko		Läder	Ovanläder, sidsnörd sko		1			x
243:4496:6	Sko		Läder	Kantband		1			x
243:4496:7	Sko	Sidsnörsko	Läder			1		ca 1210–1325	x
251:4385:1	Kärl	Gryta	Keramik	Mynning	1	1	7	ca 1200–1225	
259:4487:1	Sko	Stövel	Läder	Ovanläder, sula		2		ca 1180–1260	x
Lösfynd	Hantverksavfall	Sågat ben	Ben		1	1	65		x

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

BILAGA 4. KERAMIK – Michel Carlsson, Arkeologikonsult

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Del	Godstyp	Antal	Vikt (g)	Datering	Tillverkning	Godsfärg, glasstyp	Ytbe- Handling	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Motiv
101:102:1	Kärl	Kruka	Botten, tummad fot	Stengods	1	154	ca 1600–1750		Grå, byglasyr utv		Gulgrå	Gulgrå		
101:102:2	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	2	34	ca 1720–1850		Röd, byglasyr inv		Brun			
101:102:3	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Mynning, buk	Yngre vitgods	1	28	ca 1600–1725	Tyskland	Ljusröd, byglasyr inv		Gulgrön			
101:102:4	Kärl	Kruka	Buk	Oglaserat grått legods	2	11	ca 1540–1625	Böhmen – Polen	Ljusgrå		Grå	Grå		
101:102:5	Kärl	Gryta	Buk, vertikal bandhänkel	Yngre svart- gods	2	17	ca 1140–1400		Grå		Mörkgrå	Mörkgrå		
101:102:6	Kärl	Trebensgryta	Buk	Yngre rödgods	2	12	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv		Brun			
101:102:7	Kärl	Fat/skål		Fajans/ majolika	1	1	ca 1500–1700		Ljusbak, tennglasyr inv		Blå, vit			
101:102:8	Kakel	Rumpkakel			1	32								
102:104:1	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	2	33	ca 1540–1580		Röd, byglasyr inv		Brunröd			
102:104:2	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	1	17	ca 1540–1580		Röd, byglasyr inv		Brunröd			
102:104:3	Kärl	Trebensgryta	Buk, rörskaft	Yngre rödgods	1	55	ca 1630–1690		Röd, byglasyr inv					
102:104:4	Kärl	Trebensgryta	Rörskaft	Yngre rödgods	1	32	ca 1540–1600		Röd, byglasyr inv					
102:104:5	Kärl	Trebensgryta	Rörskaft	Yngre rödgods	1	79	ca 1600–1690		Röd,					
102:104:6	Kärl	Trebensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	1	39	ca 1650–1680		Röd, byglasyr inv		Ljusgrön			
102:104:7	Kärl	Trebensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	2	93	ca 1650–1680		Röd, byglasyr inv		Mörkgrön			
102:104:8	Kärl	Trebensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	2	53	ca 1650–1680		Röd, byglasyr inv		Mörkgrön			
102:104:9	Kärl	Trebensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	1	34	ca 1650–1680		Röd, byglasyr inv		Mörkgrön			
102:104:10	Kärl	Trebensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	1	19	ca 1650–1680		Röd, byglasyr inv		Mörkgrön			

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inventeringen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 4. Keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Del	Godstyp	Antal	Vikt (g)	Datering	Tillverkning	Godsfärg, glasstyp	Ytbe- Handling	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Motiv
102:104:11	Kärl	Trebensgryta	Mynning	Yngre rödgods	3	45	ca 1600–1750		Röd, blyglasyr inv		Mörkgrön			
102:104:12	Kärl	Trebensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	1	26	ca 1650–1680		Röd, blyglasyr inv		Brun			
102:104:13	Kärl	Trebensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	1	73	ca 1600–1750		Röd, blyglasyr inv		Mörkgrön			
102:104:14	Kärl	Krukaltre- bensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	2	21	ca 1540–1580		Röd, blyglasyr inv		Brun			
102:104:15	Kärl	Skål	Mynning	Yngre rödgods	1	22	ca 1630–1700		Röd, blyglasyr inv	Engobe inv	Gröngul		Ristad	Vågband på utsida mynning
102:104:16	Kärl	Krukaltre- bensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	1	11	ca 1650–1680		Röd, blyglasyr inv		Grönbrun		Ristad	Vågband på utsida mynning
102:104:17	Kärl	Trebensgryta	Mynning	Yngre rödgods	2	36	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Brun			
102:104:18	Kärl	Trebensgryta	Mynning	Yngre rödgods	1	19	ca 1600–1640		Röd, blyglasyr inv		Gröngul			
102:104:19	Kärl	Trebensgryta	Buk, botten, ben	Yngre rödgods	8	191	ca 1600–1750		Röd, blyglasyr inv		Brun			
102:104:20	Kärl	Trebensgryta	Buk, botten	Yngre rödgods	3	83	ca 1600–1750		Röd, blyglasyr inv		Grön			
102:104:21	Kärl	Trebensgryta	Buk, botten, ben	Yngre rödgods	9	307	ca 1600–1750		Röd, blyglasyr inv		Brun			
102:104:22	Kärl	Trebensgryta	Buk	Yngre rödgods	1	6	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Mörkgrön			
102:104:23	Kärl	Trebensgryta	Rörskåft, ben	Yngre rödgods	7	211	ca 1540–1750		Röd,					
102:104:24	Kärl	Krukaltre- bensgryta	Mynning, buk, botten	Yngre rödgods	19	151	ca 1540–1750		Röd,					
102:104:25	Kärl	Krukaltre- bensgryta	Buk	Yngre rödgods	2	40	ca 1540–1750							
102:104:26	Kärl	Skål	Horisontell bandhänkel	Yngre rödgods	1	42	ca 1540–1750		Röd,					

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 4. Keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Del	Godstyp	Antal	Vikt (g)	Datering	Tillverkning	Godsfärg, glasstyp	Ytbe- handling	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Motiv
102:104:27	Kärl	Skål	Mynning, buk, horisontell bandhänkel, botten	Yngre rödgods	7	243	ca 1620–1700		Röd, byglasyr inv	Engobe inv	Brun, gul		Horn- målad	Koncentriska cirklar. Fylla punktcirklar.
102:104:28	Kärl	Skål	Buk, botten	Yngre rödgods	1	46	ca 1600–1750		Röd, byglasyr inv	Engobe inv	Brun, gul		Horn- målad	Koncentriska cirklar.
102:104:29	Kärl	Fat/skål	Buk botten	Yngre rödgods	9	98	ca 1600–1750		Röd, byglasyr inv	Engobe inv	Brun, gul		Horn- målad	Koncentriska cirklar.
102:104:30	Kärl	Skål	Mynning	Yngre rödgods	1	9	ca 1600–1750		Röd, byglasyr inv utv	Engobe inv utv	Brun, gul		Horn- målad	
102:104:31	Kärl	Fat/skål	Buk	Yngre rödgods	1	13	ca 1620–1700		Röd, byglasyr inv	Engobe utv	Brun, gul	Brun	Horn- målad	Koncentriska cirklar. Fylla punktcirklar.
102:104:32	Kärl	Skål	Mynning, buk	Yngre rödgods	3	19	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv		Gröngul			
102:104:33	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Buk, botten	Yngre rödgods	17	109	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv		Brun, gul			
102:104:34	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Buk, botten	Yngre rödgods	29	127	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv		Gröngul			
102:104:35	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Buk	Yngre rödgods	2	14	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv		Grön			
102:104:36	Kärl	Trebensgryta	Buk	Yngre rödgods	1	16	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv		Mörkgrön			
102:104:37	Kärl	Skål	Mynning	Yngre rödgods	1	12	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv		Grön			
102:104:38	Kärl			Yngre rödgods	7	33	ca 1540–1750		Röd,					
102:104:39	Kärl	Skål	Mynning	Yngre rödgods	1	12	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv		Grön			
102:104:40	Kärl	Fat	Bräm	Yngre rödgods	4	28	ca 1675–1750		Röd, byglasyr inv	Engobe inv	Brun, grön, gul		Målad	Mamorerad
102:104:41	Kärl	Fat/skål	Buk	Yngre rödgods	1	5	ca 1650–1750		Röd, byglasyr inv	Engobe inv	Grön, gul, mörkbrun		Horn- målad	Nätmönster
102:104:42	Kärl	Fat	Mynning, bräm	Yngre rödgods	1	7	ca 1620–1750		Röd, byglasyr inv	Engobe inv	Brun, gul		Hemning	

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid mätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 4. Keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Del	Godstyp	Antal	Vikt (g)	Datering	Tillverkning	Godsfärg, glasstyp	Ytbe- handling	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Motiv
102:104:43	Kärl	Fat	Buk	Yngre rödgods	1	16	ca 1620–1750		Röd, byglasyr inv	Engobe inv	Brun, gul, grön, mörkbrun		Målad	
102:104:44	Kärl	Kruka	Buk	Yngre rödgods	1	17	ca 1600–1750	Nederländerna	Röd, byglasyr inv		Brun			
102:104:45	Kärl	Skål	Buk	Yngre rödgods	1	7	ca 1600–1750		Röd, byglasyr inv		Mörkgrön		Ristad	Väglinje utv
102:104:46	Kärl	Skål	Mynning	Yngre rödgods	1	23	ca 1550–1600		Röd, byglasyr inv	Engobe inv	Brun, gul		Horn- målad	Linje längs mynningen
102:104:47	Kärl	Skål	Mynning	Yngre rödgods	1	5	ca 1600–1750		Röd, byglasyr inv	Engobe inv	Brun, gul		Horn- målad	Linje längs mynningen
102:104:48	Kärl	Kruka/skål	Mynning, buk	Yngre vitgods	10	36	ca 1550–1700	Nederländerna/ Tyskland	Rosa, byglasyr inv	Engobe inv	Gul			
102:104:49	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Mynning	Yngre vitgods	3	9	ca 1550–1650	Tyskland	Vit,byglasyr inv utv		Gul			
102:104:50	Kärl			Yngre rödgods	5	20	ca 1600–1750	Nederländerna	Ljusröd, byglasyr inv utv		Gulbrun			
102:104:51	Kärl	Fat	Mynning, bräm	Yngre rödgods	1	2	ca 1625–1700	Nederländerna	Ljusröd, byglasyr inv		Gulbrun			
102:104:52	Kärl	Skål	Buk	Yngre rödgods	1	5	ca 1550–1650	Nederländerna/ Tyskland	Röd, byglasyr inv utv	Engobe utv	Brun	Gul		
102:104:53	Kärl	Fat/skål	Buk	Yngre vitgods	1	5	ca 1550–1650	Nederländerna/ Tyskland	Rosa, byglasyr inv		Grön			
102:104:54	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Buk	Yngre rödgods	2	15	ca 1550–1600		Röd, byglasyr inv		Gulgrön			
102:104:55	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Buk	Yngre rödgods	1	17	ca 1550–1600		Röd, byglasyr inv		Grön			
102:104:56	Kärl	Skål	Mynning	Yngre rödgods	1	15	ca 1600–1750		Röd, byglasyr inv	Engobe inv	Grön			
102:104:57	Kärl	Fat	Buk, botten	Yngre rödgods	2	51	ca 1600–1750		Röd, byglasyr inv	Engobe inv			Horn- målad	Koncentriska cirklar (växter)
102:104:58	Kärl	Fat	Mynning, bräm	Yngre rödgods	1	25	ca 1575–1650	Norra Tyskland	Röd, byglasyr inv	Engobe inv	Gul , ljus- brun		Horn- målad	Parallella linjer

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 4. Keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Del	Godstyp	Antal	Vikt (g)	Datering	Tillverkning	Godsfärg, glasstyp	Ytbe- Handling	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Motiv
102:104:59	Kärl	Krus	Buk	Stengods	1	7	ca 1375–1450	Tyskland – Siegburg	Grå,		Grå	Grå	Relief	Cirkel med hallonopor
102:104:60	Kärl	Krus	Buk	Stengods	1	6	ca 1580–1620	Tyskland – (Aachen)	Ljusgrå, blyglasyr utv		Ljusgrå	Brun, Svart	Ristad Relief	
102:104:61	Kärl	Fat	Spiegel, fot- ring	Majolika	1	45	ca 1590–1640	Nederländerna	Gul, tennglasyr inv blyglasyr utv		Blå, vit	Gulgrå	Målad	
102:104:62	Kärl	(Kruka)	Buk, botten	Fajans	1	5	ca 1650–1800		Gul, tennglasyr inv utv		Vit	Blå, vit	Målad	
102:104:63	Kärl	Tallrik	Mynning, bräm, kep	Fajans	1	18	ca 1750–1780	Sverige – (Rörstrand)	Ljusgul, tennglasyr inv utv		Blå, vit	Vit	Målad	Linje längs mynningen
102:104:64	Kärl			Fajans	3	5	ca 1650–1800		Ljusgul, tennglasyr inv utv					
102:104:65	Kakel	Rumpkakel	Rump		1	20								
102:215:1	Kärl			Yngre rödgods	4	47	ca 1540–1850							
102:215:2	Kärl	Fat	Mynning, bräm	Yngre rödgods	1	17	ca 1600–1750		Blyglasyr inv					
102:215:3	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Mynning	Yngre rödgods	4	34	ca 1600–1700		Röd					
102:215:5	Kärl	Fat	Buk	Yngre rödgods	1	4	ca 1540–1750		Röd					
102:215:6	Kärl	Trebensgryta	Ben	Yngre rödgods	2	47	ca 1540–1750		Röd					
102:215:7	Kärl	Trebensgryta	Buk	Yngre rödgods	2	11	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Grön			
102:215:8	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Buk	Yngre rödgods	2	19	ca 1600–1750		Röd, blyglasyr inv	Engobe inv	Brun			
102:215:9	Kärl	Kruka botten	Botten	Yngre rödgods	1	19	ca 1600–1800		Röd,					
102:215:10	Kärl	Skål	Buk, botten	Yngre rödgods	1	23	ca 1540–1750		Röd,					
102:215:11	Kärl	Fat/skål	Mynning	Yngre rödgods	2	25	ca 1600–1750		Röd, blyglasyr inv		Gul			

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 4. Keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Del	Godstyp	Antal	Vikt (g)	Datering	Tillverkning	Godsfärg, glasstyp	Ytbe- Handling	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Motiv
102.215:12	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Buk	Yngre rödgods	1	11	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Grön			
102.215:13	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Buk	Yngre rödgods	4	21	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Grön			
102.215:14	Kärl	Fat/skål	Buk, horison- tell hänkel	Yngre rödgods	2	11	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr utv			Brun		
102.215:15	Kärl	Fat/skål	Mynning	Yngre rödgods	2	5	ca 1600–1750		Röd, blyglasyr inv		Grön, gul			
102.215:16	Kärl	Fat/skål		Yngre rödgods	1	5	ca 1600–1750		Röd, blyglasyr inv	Engobe inv	Brun, gul			
102.215:17	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Buk	Yngre rödgods	2	12	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Grönbrun			
102.215:18	Kärl	Trebensgryta	Buk	Yngre rödgods	1	10	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Brun			
102.215:19	Kärl	Trebensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	2	91	ca 1540–1650		Röd, blyglasyr inv		Grön			
102.215:20	Kärl	Trebensgryta	Botten	Yngre rödgods	1	33	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Brun			
102.215:21	Kärl	Trebensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	1	57	ca 1690–1720		Röd, blyglasyr inv		Brun			
102.215:22	Kärl	Trebensgryta	Buk, botten	Yngre rödgods	2	63	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Mörkgrön			
102.215:23	Kärl	Trebensgryta	Botten ben	Yngre rödgods	1	57	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Brun			
102.215:24	Kärl	Skål	Mynning	Yngre rödgods	1	19	ca 1650–1690		Röd, blyglasyr inv		Brun			
102.215:25	Kärl	Skål		Yngre rödgods	1	26	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Ljusbrun			
102.215:26	Kärl	Kruka/skål	Buk, botten	Yngre rödgods	1	51	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Gröngul			
102.215:27	Kärl	Trebensgryta	Buk, botten	Yngre rödgods	2	27	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Gulbrun			
102.215:28	Kärl	Buk	Buk	Yngre rödgods	2	8	ca 1540–1600		Röd, blyglasyr inv utv		Ljusbrun	Brungrün		

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 4. Keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremålstyp	Del	Godstyp	Antal	Vikt (g)	Datering	Tillverkning	Godsfärg, glasyrtyp	Ytbehandling	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Motiv
102-215:29	Kärl	Supkopp	Buk, horisontell hänkel	Yngre rödgods	1	7	ca 1540–1650		Röd, blyglasyr utv			Ljusbrun		
102-215:30	Kärl	Fat/skål	Mynning	Yngre rödgods	1	9	ca 1650–1690		Röd, blyglasyr inv	Engobe inv	Brun, vit			
102-215:31	Kärl	Fat	Buk	Yngre rödgods	1	23	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv	Engobe inv	Brun, gul		Målad	Koncentriska cirklar
102-215:32	Kärl	Fat	Bräm	Yngre rödgods	1	25	ca 1675–1750		Röd, blyglasyr inv	Engobe inv	Brun, gul, grön		Hornmålad	Mamorerad
102-215:33	Kärl	Skål	Bräm, buk, spegel	Yngre rödgods	1	116	ca 1600–1650		Röd, blyglasyr inv	Engobe inv	Grön, gul, ljusgul		Hornmålad	Koncentriska cirklar, växtdekor
102-215:34	Kärl	Fat (tallrik)	Bräm, spegel	Yngre rödgods	1	25	ca 1540–1550		Röd, blyglasyr inv	Engobe inv	Grön			
102-215:35	Kärl	Fat	Buk	Yngre rödgods	1	6	ca 1575–1625	Tyskland – Weser	Ljusröd, blyglasyr inv	Engobe inv	Brun, gul		Hornmålad	
102-215:36	Kärl	Fat/skålbuk	Buk	Yngre rödgods	1	4	ca 1575–1625	(Nederländerna/Tyskland)	Ljusröd, blyglasyr inv		Grön			
102-215:37	Kärl	Bräm	Bräm buk	Yngre rödgods	3	34	ca 1700–1850		Ljusröd, blyglasyr inv		Brungul, gul		Stänkekör	
102-215:38	Kärl	Skål	Buk, botten	Yngre rödgods	1	21	ca 1550–1700	Nederländerna/Tyskland	Ljusröd, blyglasyr inv	Engobe inv	Gul			
102-215:40	Kärl	Fat	Buk, botten	Majolika	1	65	ca 1625–1650	Nederländerna	Vit, tennglasyr inv, blyglasyr utv		Blå, vit		Målad	Blomma
102-215:43	Kakel	Rumpkakel	Blad		1	14								
102-215:44	Kakel	Pottkakel	Mynning, buk		1	38								
102-215:45	Kärl	Kruka/trebensgryta	Buk	Yngre rödgods	4	20	ca 1540–1750		Röd					
102-216:1	Kärl		Buk	Stengods	1	5	ca 1600–1750	Tyskland – Westenwald	Grå, saltglasyr utv		Grå	Blå, grå	Målad, pressad	
102-216:2	Kärl		Buk	Stengods	1	3	ca 1500–1700		Grå, saltglasyr utv		Grå	Grå		
134-297:1	Kärl	Trebensgryta	Buk	Yngre rödgods	8	89	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Grönbrun			

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 4. Keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Del	Godstyp	Antal	Vikt (g)	Datering	Tillverkning	Godsfärg, glasertyp	Ytbe- handling	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Motiv
134:297:2	Kärl	Skål	Buk	Yngre rödgods	1	3	ca 1600–1725	Tyskland	Gulröd, byglasyr inv		Gul			
134:297:3	Kärl	Fat	Bräm, buk	Yngre rödgods	2	15	ca 1600–1725	Tyskland	Ljusröd, byglasyr inv		Gul			
134:297:4	Kärl	Fat	Mynning	Yngre vitgods	1	19	ca 1600–1725	Tyskland	Vitgul, byglasyr inv		Gul			
134:297:5	Kärl	Skål	Buk, botten	Yngre vitgods	2	66	ca 1600–1725	Tyskland	Vitrosa, byglasyr inv	Engobe inv	Gul			
134:297:6	Kärl	Skål	Mynning, buk, horisontell bandhänkel	Yngre rödgods	3	88	ca 1600–1725	Nederländema/ Tyskland	Ljusröd, byglasyr inv	Engobe inv utv	Gul	Gråvit		
134:297:7	Kärl	Kruka	Mynning, buk	Yngre rödgods	2	38	ca 1620–1640		Röd, byglasyr inv		Brun			
134:297:8	Kärl	Kruka	Mynning, buk	Yngre rödgods	1	13	ca 1620–1640		Röd, byglasyr inv		Brun			
134:297:9	Kärl	Fat	Botten	Yngre rödgods	1	53	ca 1575–1625	Tyskland	Röd, byglasyr inv		Brun		Ristad (kam- ristad)	Blomma, cirkellinjer, vagband
134:297:10	Kärl	Fat	Botten	Yngre rödgods	1	4	ca 1575–1625	Tyskland	Röd, byglasyr inv		Grön		Ristad (kam- ristad)	
134:297:11	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Mynning	Yngre rödgods	1	13	ca 1620–1640		Röd, byglasyr inv		Brun			
134:297:12	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Buk, botten	Yngre rödgods	4	32	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv		Brun			
134:297:13	Kärl	Trebensgryta	Botten	Yngre rödgods	1	20	ca 1550–1650	(Nederländema)	Röd, byglasyr inv		Brun			
134:297:14	Kärl	Fat	Bräm, buk	Yngre rödgods	1	18	ca 1550–1700	Nederländema/ Tyskland	Röd, byglasyr inv		Brun			
134:297:15	Kärl	Fatiskål		Yngre rödgods	1	30	ca 1550–1650	Nederländema	Röd, byglasyr inv		Brun			
134:297:16	Kärl	Trebensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	4	20	ca 1550–1650		Röd, byglasyr inv		Brun			
134:297:17	Kärl	Skål	Buk	Yngre rödgods	1	21	ca 1600–1750		Röd, byglasyr inv fläckvis utv		Gul	Brungrün		

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 4. Keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ sakord typ	Föremåls- typ	Del	Godstyp	Antal	Vikt (g)	Datering	Tillverkning	Godsfärg, glasstyp	Ytbe- handling	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Motiv
134:297:18	Kärl		Buk	Yngre vitgods	2	13		(England/ Frankrike)	Vit, byglasyr utv			Brun, vit	Sgraffito	
134:297:19	Kärl			Yngre rödgods	1	4	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv utv		Grön	Grön		
134:297:20	Kärl	Fat	Bräm	Yngre rödgods	1	16	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv		Grön			
134:297:21	Kärl	Kruka/skål	Buk	(Yngre rödgods)	1	15	ca 1540–1750		Röd, byglasyr fläck- vis utv			Grön		
134:297:22	Kärl	Fat	Buk	Yngre rödgods	2	16	ca 1600–1750		Röd, byglasyr inv	Engobe inv				
134:297:23	Kärl		Botten	Yngre rödgods	1	7	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv		Grön			
134:297:24	Kärl	Trebensgryta	Rörskåft, ben	Yngre rödgods	3	177	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv					
134:297:25	Kärl	Fat/skål	Buk	Yngre vitgods	1	7	ca 1540–1750	Nederländerna/ Tyskland	Vit, byglasyr inv		Grön			
138:400:1	Kärl	Buk	Buk	Yngre rödgods	1	1	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv utv		Brun	Brun		
138:400:2	Kärl	Kanna	Buk	Äldre rödgods	1	18	ca 1200–1330	(Danmark)	Röd, byglasyr utv			Brun, gul	Målad	Linjer (blommor)
138:400:3	Kärl	Gryta	Mynning	Yngre svart- gods	1	12	ca 1140–1400		Grå		Svart	Svart		
140:607:1	Kärl	Kanna	Buk	Äldre rödgods	1	10	ca 1160–1330		Röd, byglasyr utv		Brun, svart			
141:606:1	Kärl	Krus	Botten, tummad fot	Tidigt stengods	1	27	ca 1250–1330	Tyskland – Niedersachsen	Grå	Engobe inv utv	Brungrå	Brun		
141:606:2	Kärl	Kruka	Buk	Inhemska servikingatida	1	28	ca 1090–1225		Grå		Svart	Grå		
142:650:1	Kärl	Fat		Yngre vitgods	1	4	ca 1575–1625	Tyskland – (Köln/Frechen)	Gulvit, byglasyr inv		Gulgrön		Ristad (kam- ornerad)	
142:650:2	Kärl			Yngre vitgods	1	5	ca 1600–1725	Tyskland	Ljusgul, byglasyr inv		Gul			

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 4. Keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Del	Godstyp	Antal	Vikt (g)	Datering	Tillverkning	Godsfärg, glasertyp	Ytbe- handling	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Motiv
142:650:3	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	1	57	ca 1650–1690		Röd, blyglasyr inv		Brun			
142:650:4	Kärl	Krus	Buk, botten	Stengods	1	89	ca 1575–1650	Tyskland – Westenwald	Grå, blyglasyr utv		Grå	Blå, ljus- grå	Relieff, pressad	
142:650:5	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	2	57	ca 1540–1650		Röd, blyglasyr inv		Grön			
142:650:6	Kärl	Fat	Mynning, bräm	Yngre rödgods	1	21	ca 1620–1650		Röd, blyglasyr inv		Brun, gul		Horn- målad	(Träd)
142:650:7	Kärl	Skål	Mynning, buk, vertikal hänkel	Yngre rödgods	3	49	ca 1600–1750	(Tyskland)	Röd, blyglasyr inv	Engobe utv	Brun, gul	Gulvit	Horn- målad	
142:650:8	Kärl	Skål	Mynning	Yngre rödgods	1	16	ca 1600–1700		Röd, blyglasyr inv		Grön			
142:650:9	Kärl	Skålbuk	Buk	Oglaserat rött lergods	1	33	ca 1540–1650		Röd,					
142:650:10	Kärl	Trebensgryta	Buk, rörskaft	Yngre rödgods	1	366	ca 1630–1690		Röd, blyglasyr inv		Brun			
142:650:11	Kärl	Skål	Buk	Yngre rödgods	1	5	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv utv		Brun	Brun		
142:650:12	Kärl		Buk	Yngre rödgods	2	8	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Ljusbrun			
142:650:13	Kärl	Trebensgryta	Buk	Yngre rödgods	1	13	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Mörkgrön			
142:650:14	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Buk	Yngre rödgods	3	25	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Brun			
142:650:15	Kärl	Trebensgryta	Ben	Yngre rödgods	1	19	ca 1540–1750		Röd,					
142:650:16	Kärl	Trebensgryta	Rörskaft	Yngre rödgods	1	5	ca 1630–1690		Röd,					
142:650:17	Kärl	Fat		Majolika	1	2	ca 1600–1650	Nederländerna	Gul, tennglasyr inv blyglasyr utv		Blå, gul, vit		Målad	Linjer
143:652:1	Kärl	Skål	Buk	Oglaserat rött lergods	1	48	ca 1540–1650		Röd,					

*Fyndnumret består av tre delar (X:X.X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 4. Keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ sakord	Föremåls- typ	Del	Godstyp	Antal	Vikt (g)	Datering	Tillverkning	Godsfärg, glasstyp	Ytbe- Handling	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Motiv
143.652:2	Kärl	Krus	Buk	Stengods	1	9	ca 1630–1650	Tyskland – Westenwald	Grå, blyglasyr inv utv		Grå	Blå Grå	Målad, pressad relief	Maskaron
143.652:3	Kärl	Trebensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	2	25	ca 1540–1650		Röd, blyglasyr inv		Grönblå			
143.652:4	Kärl	Fat	Kep	Fajans/ majolika	1	3	ca 1600–1750		Gul, blyglasyr utv		Vit			
143.652:5	Kärl	Trebensgryta	Rörskåp	Yngre rödgods	1	95	ca 1540–1750		Röd,					
143.652:6	Kärl		Buk	Yngre rödgods	1	1	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Grön			
143.652:7	Kärl	Fat/skål		Yngre rödgods	2	4	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Grön, gul		Horn- mål	
143.652:8	Kärl	Trebensgryta	Buk	Yngre rödgods	3	15	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Brun			
143.652:9	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	6	48	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Grön			
143.652:10	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	2	24	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv		Ljusbrun			
143.652:11	Kärl	Kruka	Vertikal band- hänkel	Yngre rödgods	1	42	ca 1540–1750		Röd, blyglasyr inv					
146.671:1	Kärl	Skål	Mynning, buk, botten	Yngre rödgods	22	375	ca 1700–1850		Röd, blyglasyr inv övre delen utv		Brun	Brun		
146.671:2	Kärl	Fat	Mynning, buk	Yngre rödgods	1	31	ca 1720–1800		Röd, blyglasyr inv		Grön			
146.671:3	Kärl	Fat	Mynning, buk	(Yngre vit- gods)	1	12	ca 1700–1850		Grå, blyglasyr inv		Grön			
146.671:4	Kärl	Trebensgryta	Mynning	Yngre rödgods	1	35	ca 1650–1750		Röd, blyglasyr inv		Grönbrun			
146.671:5	Kärl	Krukaltre- bensgryta	Mynning	Yngre rödgods	1	18	ca 1650–1750		Röd, blyglasyr inv		Grönbrun			
146.671:6	Kärl	Skål (saltkar)	Mynning, bräm	Yngre rödgods	1	7	ca 1600–1700	Nederländerna	Röd, blyglasyr inv	Engobe inv utv	Gul	Vit		
146.671:7	Kärl	Kruka	Mynning, buk	Yngre rödgods	1	13	ca 1650–1750		Röd, blyglasyr inv		Brun			

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 4. Keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/ sakord	Föremåls- typ	Del	Godstyp	Antal	Vikt (g)	Datering	Tillverkning	Godsfärg, glasstyp	Ytbe- Handling	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Motiv
146:671:8	Kärl	Skål	Mynning, buk	Yngre rödgods	1	6	ca 1600–1750		Röd, byglasyr inv utv		Grön	Grön		
146:671:9	Kärl		Buk	Stengods	1	3	ca 1500–1650	Tyskland	Grå, askglasyr utv		Grå	Brun, grå		
146:671:10	Kärl	Skål	Mynning	Yngre vitgods	2	16	ca 1550–1650	Nederländerna/ Tyskland	Ljusgul, byglasyr inv	Engobe inv	Gul			
146:671:11	Kärl	Trebensgryta	Botten, ben	Yngre vitgods	1	24	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv		Ljusbrun			
146:671:12	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Buk	Yngre rödgods	1	8	ca 1600–1750		Röd, byglasyr inv	Engobe inv	Grön			
146:671:13	Kärl	Skål (supkopp)	Horisontell hänkel	Yngre rödgods	1	5	ca 1550–1650		Röd,			Gul		
146:671:14	Kärl	Fat/skål		Yngre rödgods	1	1	ca 1600–1750		Röd, byglasyr inv		Grön, gul			
146:671:15	Kärl			Yngre rödgods	8	38	ca 1550–1750		Röd, byglasyr inv		Brun			
154:1337:1	Kärl	Trebensgryta	Ben	Yngre rödgods	1	19	ca 1540–1750		Röd,					
154:1337:2	Kärl	Buk	Buk	Yngre rödgods	1	3	ca 1600–1750		Röd, byglasyr inv	Engobe inv utv	Gulbrun	Vit		
154:1337:3	Kärl	Trebensgryta	Buk	Yngre rödgods	3	32	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv		Brun			
154:1337:4	Kärl	Krus (salvekrus)	Buk, botten	Yngre rödgods	1	3	ca 1540–1750		Röd, byglasyr inv		Brun			
154:1337:5	Kärl	Supkopp	Mynning, buk, horisontell bandhänkel	Yngre rödgods	1	20	ca 1540–1650		Röd, byglasyr inv		Brun			
154:1337:6	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Mynning, buk	Yngre rödgods	1	14	ca 1540–1580		Röd, byglasyr inv		Brun			
154:1337:7	Kärl	Trebensgryta	Mynning, buk, rörskåft	Yngre rödgods	3	231	ca 1520–1600		Röd, byglasyr inv		Brun			
154:1337:8	Kärl	Burk/skal	Buk	Majolika	1	3	ca 1550–1700		Gul, tennglasyr inv byglasyr utv		Vit	Blå, vit	Målad	
154:1337:9	Kakel	Pottkakel	Mynning, buk		1	47			.					

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 4. Keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Del	Godstyp	Antal	Vikt (g)	Datering	Tillverkning	Godsfärg, glasstyp	Ytbe- Handling	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Motiv
157:1782:1	Kärl	Skål	Buk, botten	Yngre rödgods	2	45	ca 1550–1750		Röd, byglasyr inv		Brun			
157:1782:2	Kärl	Skål	Buk, botten	Yngre rödgods	3	129	ca 1550–1750		Röd, byglasyr inv	Engobe inv	Brun, gul			
157:1782:3	Kärl	Fat	Mynning, bräm	Yngre rödgods	2	32	ca 1550–1750		Röd, byglasyr inv		Grön			
157:1782:4	Kärl	Skål	Horisontell trindhänkel	Yngre rödgods	1	26	ca 1550–1750		Röd,					
157:1782:5	Kärl	Kruka	Vertikal band- hänkel	Yngre rödgods	1	32	ca 1550–1750		Röd,					
157:1782:6	Kärl	Fat/skål		Yngre rödgods	2	6	ca 1550–1750		Röd, byglasyr inv		Brun, gul			
157:1782:7	Kärl			Yngre rödgods	1	4	ca 1550–1750		Röd, byglasyr inv		Grön			
157:1782:8	Kärl	Skål	Mynning	Yngre rödgods	1	9	ca 1600–1750		Röd, byglasyr inv	Engobe inv utv	Grön	Gulvit		
157:1782:9	Kärl	Fat/skål	Buk	Yngre rödgods	2	12	ca 1550–1750		Röd, byglasyr inv		Grön			
157:1782:10	Kärl	Trebensgryta	Botten	Yngre rödgods	1	22	ca 1550–1750		Röd, byglasyr inv		Brun			
157:1782:11	Kärl	Fat/skål	Buk	Yngre rödgods	9	67	ca 1550–1750		Röd, byglasyr inv		Grön			
157:1782:12	Kärl	Trebensgryta	Buk	Yngre rödgods	1	6	ca 1550–1750		Röd, byglasyr inv		Mörkgrön			
157:1782:13	Kärl			Yngre rödgods	3	6	ca 1550–1750		Röd, byglasyr inv		Brun			
157:1782:14	Kärl	Skål	Mynning	Yngre rödgods	1	4	ca 1550–1750		Röd, byglasyr inv		Brun, gul		Horn- målad	Linjelängs mynningen
157:1782:15	Kärl	Skål	Buk	Yngre rödgods	1	3	ca 1640–1680		Röd, byglasyr inv utv		Brun	Brun, grön, gul	Horn- målad	
157:1782:16	Kärl	Fat/skål		Yngre rödgods	1	5	ca 1600–1750		Röd, byglasyr inv	Engobe inv	Grön, gul		Horn- målad	

*Fyndnumret består av tre delar (X:X.X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 4. Keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Del	Godstyp	Antal	Vikt (g)	Datering	Tillverkning	Godsfärg, glasstyp	Ytbe- Handling	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Motiv
157:1782:17	Kärl	Skål	Mynning, horisontell häntel	Yngre rödgods	1	52	ca 1630–1770		Röd, blyglasr inv		Ljusbrun, gul		Horn- målad	Linjelängs mynningen
157:1782:18	Kärl	Skål	Mynning	Yngre vitgods	1	14	ca 1600–1725	Nederländena/ Tyskland	Vit, blyglasr inv		Gulbrun			
157:1782:19	Kärl	Skål	Mynning, buk	Yngre vitgods	5	33	ca 1600–1725	Nederländena/ Tyskland	Vit, blyglasr inv		Ljusgrön			
157:1782:20	Kärl		Buk	Yngre vitgods	1	2	ca 1540–1725	Nederländena/ Tyskland	Vit, blyglasr inv	Engobe utv	Gul	Orange		
157:1782:21	Kärl	Skål	Buk	Yngre vitgods	1	17	ca 1575–1675	Nederländena/ Tyskland	Vit, blyglasr inv fläckvis utv		Ljusgrön	Brun		
157:1782:22	Kärl			(Yngre vitgods)	1	1	ca 1600–1725	Nederländena/ Tyskland	Grå, blyglasr inv utv		Grön	Grön		
157:1782:23	Kärl	Fat/skål	Buk	Yngre rödgods	2	16	ca 1600–1725	Tyskland	Ljusröd, blyglasr inv		Ljusbrun			
157:1782:24	Kärl	Fat	Mynning, buk	Yngre rödgods	2	31	ca 1600–1725	Tyskland	Ljusröd, blyglasr inv		Gröngul			
157:1782:25	Kärl	Fat	Bräm	Yngre rödgods	1	6	ca 1700–1800		Röd, blyglasr inv	Engobe inv	Brun, grön			
157:1782:26	Kärl	Krus	Buk	Stengods	1	15	ca 1575–1650	Tyskland – Westenwald	Grå, blygla- syr utv		Grå	Blå, grå	Målad, pressad relief	Medaljong, blomma
157:1782:27	Kärl	Krus	Buk	Stengods	1	27	ca 1575–1625	Tyskland – Raeren	Grå, blyglasr inv utv		Brun	Brun	Pressad relief	
162:215:39	Kärl	Skål	Mynning	Yngre vitgods	1	11	ca 1550–1700	Nederländena/ Tyskland	Vit, blyglasr inv		Gul			
162:215:41	Kärl			Porslin	1	1	ca 1740–1800	Kina	Vit,		Blå, vit	Vit	Målad	Linje
162:2096:1	Kärl	Krus	Buk	Stengods	1	14	ca 1300–1650	Tyskland – Siegburg	Ljusgrå, askglasr utv		Grå	Gråbrun		
162:2096:2	Kärl	Krus	Botten	Stengods	1	10	ca 1300–1650	Tyskland – Siegburg	Ljusgrå,		Grå	Grå		
162:2096:3	Kärl	Krus	Buk	Tidigt stengods	1	4	ca 1300–1350	Tyskland – Nie- dersachsen	Ljusgul,	Engobe inv utv	Rödbrun	Rödbrun		

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid mätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 4. Keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Del	Godstyp	Antal	Vikt (g)	Datering	Tillverkning	Godsfärg, glasstyp	Ytbe- Handling	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Motiv
162:2096:5	Kärl	Krus	Buk	Tidigt stengods	2	12	ca 1300–1400	Tyskland – Niedersachsen	Ljusgul, saltglas yr utv					
162:2096:6	Kärl	Krus	Buk	Stengods	3	9	ca 1300–1650	Tyskland – Siegburg	Ljusgrå, saltglas yr utv		Grå	Grå		
162:2096:7	Kärl	Krus	Buk	Stengods	1	13	ca 1350–1400	Tyskland – (Raeren)	Grå, saltglas yr utv		Grå	Gråbrun		
162:2096:8	Kärl		Buk	Yngre svart- gods	1	4	ca 1200–1450		Grå,		Grå	Gråsvart		
167:1916:1	Kärl	Krus	Buk	Stengods	4	30	ca 1575–1625	Tyskland – Raeren	Grå, saltglas yr utv	Engobe inv	Ljusbrun	Brun	Relief, pressad	
167:1916:2	Kärl	Trebens- panna	Botten, ben	Yngre rödgods	4	100	ca 1625–1725	Nederländerna	Röd, byglas yr inv		Brun			
167:1916:3	Kärl	Sill	Botten	Yngre rödgods	1	7	ca 1625–1700	Nederländerna	Röd, byglas yr inv		Brun	Brun		
167:1916:4	Kärl	Gryta/panna	Buk	Yngre rödgods	1	10	ca 1600–1750	Nederländerna	Röd, byglas yr inv		Brun			
167:1916:5	Kärl	Fat/skål	Buk	Yngre rödgods	1	22	ca 1620–1650	Tyskland	Röd, byglas yr inv	Engobe inv	Gul, ljus- grön		Horn- målad	Koncentriska cirklar
167:1916:6	Kärl	Skål	Mynning	Yngre rödgods	1	22	ca 1620–1720		Röd, byglas yr inv	Engobe inv	Gul, röd- brun		Horn- målad	Linjer
167:1916:7	Kärl	Gryta/kruka	Buk	Yngre vitgods	1	4	ca 1600–1725	Tyskland	Vit, byglas yr inv		Gulgrön			
167:1916:8	Kärl	Gryta/kruka	Buk	Yngre rödgods	2	7	ca 1540–1750		Röd, byglas yr inv		Brun			
167:1916:9	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Mynning	Yngre rödgods	1	9	ca 1600–1725		Mörkgrön,					
167:1916:10	Kärl	Kruka/tre- bensgryta	Buk	Yngre rödgods	1	9	ca 1540–1750		Röd					
196:4187:1	Kärl	Krus	Buk	Stengods	1	3	ca 1300–1550	Tyskland – Siegburg	Grå		Grå	Grå		
196:4303:1	Kärl	Trebensgryta	Buk, botten	Yngre rödgods	2	47	ca 1540–1750		Röd, byglas yr inv		Brun			
207:3174:1	Kärl	rus	Buk	Tidigt stengods	1	34	ca 1270–1400	Tyskland – Niedersachsen	Grå		Grå- orange	Grå		

*Fyndnumret består av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

Bilaga 4. Keramik, forts.

Fynd-nr*	Objekt/sakord	Föremåls- typ	Del	Godstyp	Antal	Vikt (g)	Datering	Tillverkning	Godsfärg, glasyrtyp	Ytbe- handling	Inv färg	Utv färg	Dekortyp	Motiv
2314055:1	Kärl	Krus	Buk, fot	Stengods	1	15	ca 1270–1400	Tyskland – (Niedersach- sen)	Grå	Engobe utv	Brun	Brunröd		
2354494:1	Kärl	Kanna	Buk	Yngre svart- gods	1	4	ca 1160–1400	Tyskland	Grå		Grå	Svart		
2354494:2	Kärl	Krus	Buk	Stengods	1	3	ca 1200–1350	Tyskland – Langenwehe	Grå	Engobe utv	Brungrå	Rödbrun		
2514385:1	Kärl	Gryta	Mynning	Yngre svart- gods	1	7	ca 1200–1225	Tyskland	Grå		Svart	Gråsvart		

*Fyndnumret består av tre delar (X:X.X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer.

BILAGA 5. ARKEOBOTANISK ANALYS

Stefan Gustafsson,
Arkeologikonsult

Inledning

Stora delar av det material som de undersökta proverna bestod av får anses utgöra ett utsnitt av Nyköpings avfallshistoria i vid mening. Städernas utveckling har alltid medfört att både hushållens och verksamheternas avfall måste hanteras samtidigt som jordmassor av olika slag flyttas runt i städerna. Kvarter rivs och nya byggs upp. Det schaktas ur för källare, det planas ut för torg och kajer byggs ut. Avfall och jordmassor av olika slag blev en del av det utfyllnadsmaterial som behövdes när städerna förändrades.

Resultatet från den här analysen ger en begränsad men intressant inblick i Nyköpingsborna kosthåll och odling men också information om fiske, hantverk och djurhållning (se artlistan i figur 2 sida 87).

Trädgårdsodling, inklusive kålgårdar och örtaträdgårdar var en viktig del av stadsbornas livsmedelsförsörjning. Fynd av frön, frukter, nötter och vilda bär ger oss ett smakprov på vad som fanns att tillgå i Nyköping under åren 1180 till 1400.

Proverna innehöll med ett undantag inga sädeskorn. Detta ska inte ses som ett utslag för begränsad odling eller hantering av sädesslagen. Orsaken står att finna i hur sädeskornen bevaras. I färskt tillstånd bryts sädeskornen snabbt ner och försvinner. Det är främst i förkolnat skick som de bevaras och kan identifieras. I fallet med den här analysen påträffades förkolnad malt (mältat skalkorn) i ett brandlager. Utifrån de ogräsfrön som påträffades i samma brandlager var Nyköpings stadsjordar väl bearbetade och gödslade där en rik flora av ogräs trängdes tillsammans med grödorna.

Resultat

Fas 1, före 1300

Prov-nr 133:384 – grop i schakt 2

Prov-nr 259:4489– träflislager i schakt 3

Huvuddelen av materialet i proverna bestod av träflis och spån av olika slag. Detta avfallsmaterial tolkades som en sekundär utfyllnad. En snabb genomgång visar att det fanns träavfall från en rad olika aktiviteter. Huggspån från olika yxor och verktyg vittnar om byggnationer och konstruktioner i fur och gran. Mindre spån från olika järn och knivar vittnar om hantverk av olika slag. Bland dessa mindre träspån fanns björk, ask och al vilka för tankarna till hantverk.

Frömaterialet bestod till övervägande del av ogräsfrön och frön från äng och våtmark. Ogräsen växte naturligtvis på åkern men också längs stadens gränder, torg, bakgårdar och ruderatmark. Gemensamt för alla ogräsarterna var att de hörde hemma i jordar med högt näringsinnehåll. Därav kan man dra slutsatsen att odlingarna både i och omkring staden var väl gödslade.

Ängsväxterna kom från i första hand fuktig mark, troligen översilningsängar och våtmarker i stadens närhet. Ett markslag som var svårt att nyttja till annat än djurfoder. Inslaget av nate visar också att vattenväxter tillvaratogs för att användas som djurfoder.

Sammantaget så visar analysen att provet innehöll, förutom avfall från byggnationer och hantverk även innehöll en hel del gödsel.

Prov-nr 141:605 – träflislager i schakt 2

Provet från denna period bestod främst av träspån av samma typ som från föregående period. Tolkningen blev den samma, att det rörde sig om sekundärt avfall från byggnationer och hantverk.

Även det arkeobotaniska materialet var snarlikt föregående period. Förutom ogräs och ängsväxter påträffades gott om halm. Troligen utgjorde uttrak från fähus och stall en inte helt oansenlig del av utfyllnaden.

Ett lite mer ovanligt fynd var rester av linknippen. Mindre bitar och fragment från stjälkar och kapslar fanns det gott om men framför allt hittades linfrö. Troligen utgör fyndet rester från bråkning av linknippen. Linfynden visar på textilframställning baserat på spånadslin. Kanske var det till hushållsbehov eller så var det något av stadens mer organiserade verksamheter som låg bakom tillverkningen.

Fas 3, cirka 1250

Prov-nr 236:4190 – golvlager i schakt 4

Provet togs i ett golvlagert i ett hus. Provet innehöll en del huggspån och trärester men framför allt hittades rester efter granris. Både kvistar och tusentals granbarr vittnar om en golvtäckning av granris (figur 1).

I övrigt påträffades en del frö från ängsväxter men inte i någon större omfattning. Det kan vara rester efter gödsel eller så kan man förvarat hö i huset.

Figur 1. Golvströ från lager 236 i hus 16. Foto från sydost.

Provet innehöll även gott om fiskfjäll från i första hand abborre och gädda men även enstaka fjäll från gös och lax. Flera tidigare analyser från närliggande kvarter till Polisen har visat att fiskenäringen i Nyköping har varit av stor vikt (Bergman m.fl. 2016: 193–220).

Fas 4, före 1350

Prov-nr 207:3175 – brandlager i schakt 3

Provet kom från ett brandlager i ett hus. Även detta prov innehöll huggspån av olika slag samt gott om näver. Eftersom detta material inte var förkolnat så hör det kanske inte samman med uppkomsten av själva brandlagret. I provet hittades även mindre mängder av frön från ängsmark.

Träkolet i brandlagret kom uteslutande från gran men det var inte det mest intressanta med provet. Flera klumpar av förkolnade skalkornskärnor hittades också. Det visade sig att klumparna var malt, antingen avsiltningsrester från öltillverkning eller också var det malt som skulle användas vid öltillverkning. Tyvärr fanns inga ölkryddor bevarade men vi vet att humle, pors och älggräs användes vid ölbryggning. Det fanns även starka geografiska variationer i hur man bryggde och kryddade sitt öl och utifrån dessa kan man tänka sig att ölet i Nyköping hade kryddning av både humle och pors (Heimdahl 2018).

Referenser

Litteratur

BERGMAN, J., BÄCK, M., HEIMDAHL, J. OCH NORDSTRÖM, A. 2016. Stadsbornas näringar. I Nordström, A. och Lindeblad, K. (red.). *Båthus, stadsgårdar och stadsliv i Nyköping 1650–1700*. Arkeologerna rapport 2016:77.

HEIMDAHL, J. 2018. Brewing an Ethnic Identity: Local and Foreign Beer Brewing Traditions in 15th- and 17th-century Sweden – an example from Nya Lödöse. In Naum & Ekengren (ed.). *Facin otherness in early modern Sweden. Travel, migration an material transformations 1500–1800*. The Boydell Press.

Bilaga 5. Artlista arkeobotanisk analys

		133:384	259:4489	141:605	236:4190	207:3175
Odlade växter	Prov-nr					
	Malt (skalkorn)					++
Åkergräs	Lin (frö, kapslar/stjälkar)			+++		
	Svinmålla	13	27			16
	Trampört	4	2			3
	Brännässla	18				
	Vägtistel		3			
	Åkerbinda		1			
	Molke		5	7		
	Åkerrättika		2			
Ängsväxt	Dån			4		
	Tiggarranunkel	86	52			
	Starr	33	43	11	91	8
	Smörblomma	9	15	17	49	
	Blodrot		2	5		
Vatten-växt	Säv		8	2		
	Nate		7			
Trädslag	Al	+				
	Ask	+				
	Björk	++				+
	Gran	+++				+
	Tall	+++				+
	Träkol					
	Gran					++
Övrigt	Huggspån (timring/byggnationsarbeten)	+++	+++		+++	+++
	Täljspån av olika slag (hantverk/finare arbeten)	++	+			+
	Bark		+			
	Granris		+		+++	
	Näver				+++	++
	Insekter	++	+++			+
	Halm		++	+++		
	Fiskfjäll			+	+++	+

Figur 2. Innehåll av analyserade kontexter.

(+) ringa förekomst, + enstaka bitar, ++ god förekomst, +++ riklig förekomst

BILAGA 6. OSTEOLOGISK ANALYS

Sara Malmström,
Arkeologikonsult

Inledning

Benmaterialet från denna analys härstammar från kvarteret Polisen inom Nyköpings stadslager, L1984:6709. Vid undersökningen grävdes en provruta (1x1 meter) i lager 162 med ett beninnehåll på cirka 1,9 kg, varav alla 79 fragment var obrända (se artlistan i figur 1 sida 90f).

Metod

Vid analysen undersöktes ålder efter tandframbrutt och fusionering (Silver 1969) och tandslitage (Grant 1982) med stöd från Vretemark (1997), kön vid förekomst av kindtand hos svin, mankhöjd av mellanhandsben hos får (Teichert 1975) samt tafonomisk förekomst av erosion, gnagspår och slaktspår. Utöver dessa parametrar kvantifierades materialet utifrån art, benslag, bendel (enbart kotor och rörben), anatomisk region (efter Sigvallius 1988), vikt och antal fragment.

Resultat

Art och benslag

Artförekomsten i materialet var i fallande ordning nötkreatur, får/get, svin, kyckling (ett fragment) och abborre (fjäll) samt ett fiskfjäll av okänd art. I materialet var det enbart två rörbensfragment som inte definieras närmare än till större däggdjur, vilket troligtvis kan kategoriseras som nötkreatur. Nötkreatur

utgör mer än hälften av benmaterialet och det beror särskilt på förekomsten av revben (12 fragment) och kotor (11 fragment). Närvaron av får/get och svin är betydligt lägre, då det handlar om 13 respektive 7 fragment. För dessa arter går det inte att se en tendens för utvalda benslag, då det handlar om enstaka fragment.

Ålder, kön och mankhöjd

Åldern bedömdes i huvudsak genom fusionering. För nötkreatur indikerar resultatet att djuren i majoritet slaktats före full utveckling, eftersom det främst handlar om ofusionerade benelement. I materialet finns dock ett fåtal fusionerade kotor, som visar på nötkreatur över 5 år. Detta är i motsats till får/get, som har högre frekvens av fusionerade benelement. Det var genom ett fusionerat mellanhandsben som mankhöjden hos en individ kunde mätas till cirka 58,7 cm. Den högsta uppmätta åldern för får/get i materialet är 4–6 år genom tandslitageanalys. Det är även genom tandslitage som åldern på svin analyserats, vilket visat förekomsten av två vuxna individer (en hona och en hane). En ofusionerad bröstkota visar också förekomsten av ett ungt svin.

Slakt och gnagspår

Trots att det handlar om ett litet benmaterial, saknar enbart ett fåtal fragment spår av hugg-och/eller snittspår (en kombination av båda är det vanligaste). Fragmenten utan slaktspår är uteslutande ben från framben och bakben av nötkreatur. Gnagspår från hund går också att observera på flera fragment tillsammans med ett fåtal observationer av eroderade ben.

Slutsats

Det analyserade benmaterialet ger en liten inblick i matvanor och slaktmönster. Mer än hälften av fragmenten tillhörde nötkreatur, vilket i sig inte behöver indikera den huvudsakliga födan, eftersom ett stort djur lämnar fler fragment efter sig. Nötkreatur följdes av får/get och svin samt ett kycklingfragment och fiskfjäll, varav de flesta kan bedömas till abborre.

Utifrån den åldersbedömning som kunde göras på materialet, finns det tendenser att nötkreaturen slaktades i ung ålder, medan får/get slaktades vid vuxen ålder. För svin är det för få fragment, för att kunna kommentera närmare. Närvaron av slaktspår är väldigt hög, och då oftast i kombination av hugg och snitt. Enbart ben från framben och bakben av nötkreatur saknar slaktspår, vilket möjligen kan indikera att fot- och handregionerna slaktades som hela stycken och inte separata delar.

En annan intressant aspekt är även observationerna av gnagspår från hund samt några eroderade fragment. Detta kan visa på en medveten handling om att ge matrester till sitt husdjur eller att slaktavfallet förvarats på en plats som gett hundar tillgång.

Referenser

Litteratur

- GRANT, A. 1982. *The use of tooth wear as a guide to the age of domestic ungulates. Ageing and sexing animal bones from Archaeological sites*. BAR, British Series 109. S. 91–108
- SIGVALLIUS, B. 1988. Husdjur från förhistoriska platser – en utvärdering av osteologiska undersökningar. I: *Gotländskt arkiv*.
- SILVER, I. A. 1969. The ageing of domestic Animals. *Science in Archaeology*, s. 283–309. London.
- TEICHERT, M. 1975. Osteometrische Untersuchungen zur Berechnung der Wiederristhöhe bei Schafen. I: A.T. Clason (Hrsg.), *Archaeozoological studies*, s. 51–69. Amsterdam.
- VRETEMARK, M. 1997. *Från ben till boskap. Kosthåll och djurhållning med utgångspunkt i medeltida benmaterial från Skara*. Skrifter från länsmuseum Skara nr 25.

Bilaga 6. Artlista osteologisk analys

Fynd-nr	Art	Benslag	Bendel	Anat. region	Antal fragm.	Vikt (g)	Ålder	Beskrivning ålder	Hona/hane	Tafonomi	B/ OB	Hugg/snitt	Övriga observationer
162:2097	Nötkreatur	Kranium		1	4	1502,3					OB	Hugg	
162:2097	Nötkreatur	Framtand	Intakt	1	1						OB	Snitt	
162:2097	Nötkreatur	Första halskota	Del av kotkropp	1	1						OB	Hugg	Vuxenstorlek.
162:2097	Nötkreatur	Halskota	Utskott	2	1					Gnagspår (hund)	OB	Hugg + snitt	
162:2097	Nötkreatur	Halskota	Del av kotkropp	2	2		<5 år	Ofus.			OB	Hugg	
162:2097	Nötkreatur	Bröstkota	Kotkropp	2	1		<5 år	Ofus.			OB	Hugg + snitt	Juvenil.
162:2097	Nötkreatur	Bröstkota	Utskott	2	2					Gnagspår (hund)	OB	Hugg + snitt	
162:2097	Nötkreatur	Bröstkota	Utskott	2	1						OB	Hugg + snitt	
162:2097	Nötkreatur	Bröstkota	Del av kotkropp	2	2		>5 år	Fus.			OB	Hugg + snitt	
162:2097	Nötkreatur	Ländkota	Intakt	2	1		<5 år	Ofus.		Eroderad	OB	Hugg	Ofusionerad caudalt.
162:2097	Nötkreatur	Ländkota	Intakt	2	1		<5 år	Ofus.			OB	Hugg + snitt	Juvenil.
162:2097	Nötkreatur	Revben		2	12						OB	Hugg + snitt	
162:2097	Nötkreatur	Skulderblad		4	1						OB	Hugg	
162:2097	Nötkreatur	Överarmsben	Diafys, prox led	3	1		>3,5–4 år	Fus.			OB	Hugg + snitt	
162:2097	Nötkreatur	Strålben	Diafys, prox led	4	1		>12–18 mån.	Fus.			OB	Hugg + snitt	
162:2097	Nötkreatur	Strålben	Diafys	4	1						OB	Hugg	
162:2097	Nötkreatur	Höftben	Tamben	5	1						OB	Hugg + snitt	Vuxenstorlek.
162:2097	Nötkreatur	Höftben	Blygdben	5	1						OB	Hugg	
162:2097	Nötkreatur	Lårben	Prox led	5	1		<3,5 år	Ofus.			OB	Hugg + snitt	
162:2097	Nötkreatur	Lårben	Diafys, dist led	5	1		<3,5–4 år	Ofus.		Eroderad	OB	Hugg + snitt	
162:2097	Nötkreatur	Lårben	Diafys	5	1					Gnagspår (hund)	OB	Hugg	
162:2097	Nötkreatur	Korsben	Kotkropp	2	1						OB	Hugg	
162:2097	Nötkreatur	Skenben	Diafys	6	1						OB	Hugg + snitt	
162:2097	Nötkreatur	Mellanfotsben	Diafys, dist led	7	1		>2,5–3 år	Fus.			OB	Hugg + snitt	
162:2097	Nötkreatur	Språngben	Intakt	7	2						OB		1 snitt.
162:2097	Nötkreatur	Hälben	Intakt	7	1		<3–3,5 år	Ofus.			OB		
162:2097	Nötkreatur	Tå/fingerben 3	Intakt	7	1						OB		
162:2097	Nötkreatur	Fotrotsben	Intakt	7	1						OB		

Bilaga 6. Artlista osteologisk analys. forts.

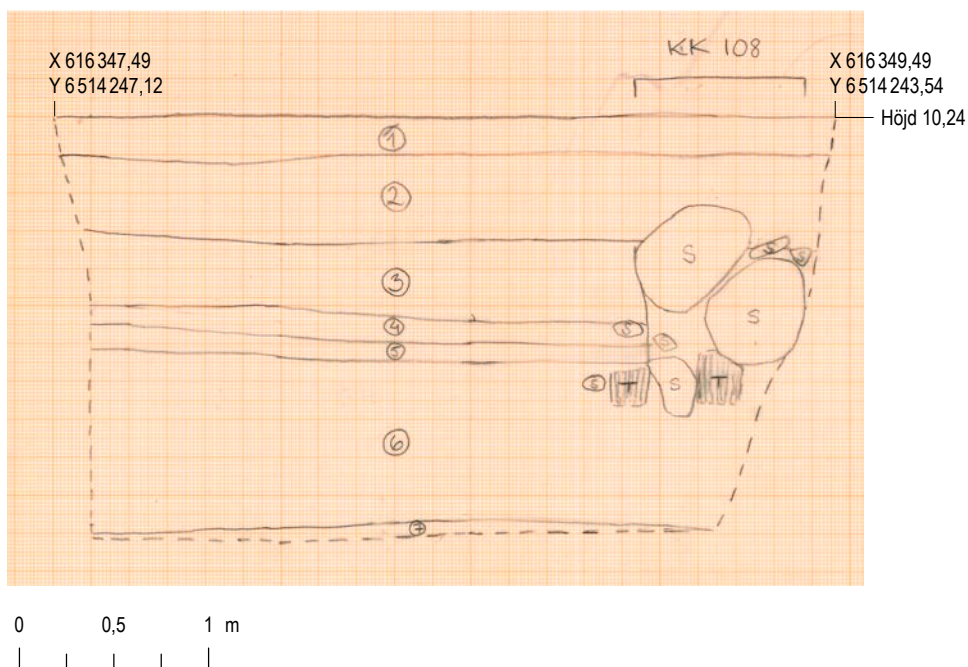
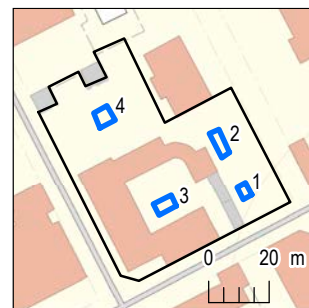
Fynd-nr	Art	Benslag	Bendel	Anat. region	Antal fragm.	Vikt (g)	Ålder	Beskrivning ålder	Hona/hane	Tafonomi	B/ OB	Hugg/snitt	Övriga observationer
162:2097	Får/get	Kranium		1	1	191,9					OB	Hugg	Bas för hom – hane?
162:2097	Får/get	Kranium		1	1						OB	Hugg	Juvenil.
162:2097	Får/get	Överkäke P2-M1		1	1						OB	Hugg + snitt	
162:2097	Får/get	Underkäke P2-M3	Intakt	1	1		4-6 år	F+G+F+U = 39 p		Gnagspår (hund)	OB		
162:2097	Får/get	Första halskota	Kotkropp	1	1						OB	Hugg	
162:2097	Får/get	Bröstkota	Utskott	1	1						OB	Hugg	
162:2097	Får/get	Skulderblad		4	1						OB	Hugg + snitt	
162:2097	Får/get	Stråben/ armbågsben	Diatys, dist led	4	1		>3 år	Fus.			OB	Hugg	Pågående fus. Mellan amb/strb.
162:2097	Får/get	Stråben	Diatys	4	1					Gnagspår (hund)	OB	Hugg	
162:2097	Får/get	Höftben	Ledyta	5	1		>3,5 år	Fus.		Gnagspår (hund)	OB	Hugg + snitt	
162:2097	Får/get	Skenben	Diatys, dist led	5	1		>1,5-2 år	Fus.			OB	Hugg	
162:2097	Får/get	Mellanhandsben	Intakt	7	1		>18-24 mån.	Fus.		Gnagspår (hund)	OB		Mankhöjd 58,68 cm.
162:2097	Får/get	Mellanhandsben	Diatys, dist led	7	1		>18-24 mån.	Fus.			OB	Hugg	Gnagspår (hund)?
162:2097	Svin	Första halskota	Kotkropp	1	1	236,3				Eroderad	OB	Hugg	
162:2097	Svin	Överkäke P3-M2		1	1			Underkäke C, P2-P4, M1-M3			OB	Hugg	
162:2097	Svin	Underkäke I2, C, P2-P4		1	1		>13-16 mån.	Tandframbrott	Hane		OB	Hugg	
162:2097	Svin	Underkäke C, P2-P4, M1-M3		1	1		3 år	1/2 + E+ A+ C = 21 p	Hona		OB	Hugg	
162:2097	Svin	Bröstkota	Intakt	2	1		>3-6 mån.	Ofus.			OB	Hugg	Juvenil.
162:2097	Svin	Lårben	Diatys	5	2					Gnagspår (hund)	OB	Hugg	
162:2097	Kyckling	Armbågsben	Diatys	4	1	1					OB	Hugg + snitt	
162:2097	Abborre	Fjäll		10		0,1					OB		Sommarfjäll.
162:2097	Fisk ospec	Fjäll		1		0,01					OB		
162:2097	Däggdjur större	Rörben	Diatys	2		9,2					OB	Hugg	

BILAGA 7. PROFILRITNINGAR

Schaktbeskrivningar

Schakt 1 (Kulturlager +7,8 till +8,0)

1. Makadam med markduk.
2. Bärlager till makadam med plast i botten.
3. Lucker sentida utfyllnad av sand och småsten
4. Kompakt, sandigt utfyllnadslager = utfyllnadslager 101.
5. Kompakt konstruktionslager med stora mängder träfragment och en träkonstruktion = underliggare 104.
6. Träffislager. Mycket kompakt innehållande en stor mängd djurben. Sandigt till en början sedan övergående i silt. Förekomst av enstaka tegelkross = utfyllnadslager 111.
7. Orörd silt/blålera.

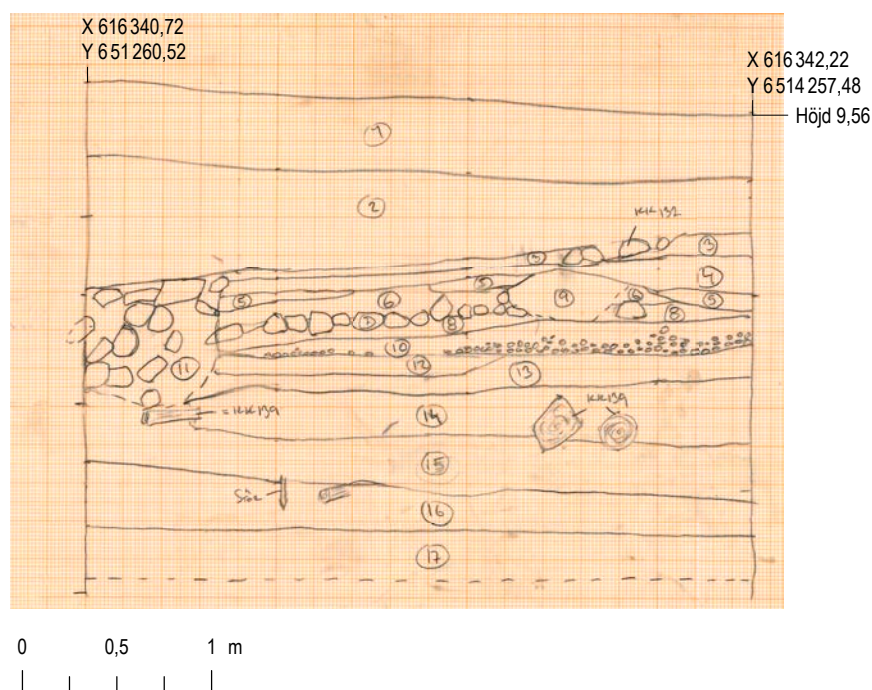

Figur 1. Profilritning i schakt 1, från sydväst. Skala 1:40. S = Sten, T = Träpåle.

Bilaga 7. Profiliritningar, forts.

Schakt 2

1. Bärlager. Grus och makadam.
2. Raserings-/utfyllnadslager. Mörkbrun humus. Rikligt med tegel och keramik samt ben = utfyllnadslager 102.
3. Ljus sättsand.
4. Grått sättsandslager. Kulturjordsinfiltrerat.
5. Linser med ljus sättsand.
6. Mörkgrått kompakt brukningslager. Siltig humus = tramphorisont 134.
7. Kullerstensbeläggning = stenläggning 135.
8. Ljus sättsand = sättmaterial 137.
9. Nedgrävning. Omrörda lager med mörk kulturjord och ljus sättsand.
10. Mörkbrunt "fett" kulturlager med stor mängd grus och småsten, framför allt i södra delen och i botten av lagret. Övre delen kompakt brukningslager, förmodligen äldsta gatubeläggningen innan kullerstensgatorna.
11. Nedgrävning, 0,1–0,25 m stora stenar, möjligen stolphål.
12. Gulbrun sand.
13. Gråbrunt något siltigt kulturlager.
14. Kompakt lager, mörkbrunt med stora mängder huggspån och gödsel. Rikligt med djurben = utfyllnadslager 138.
15. Som (14) men med stora mängder läderspill, framför allt i den norra delen = utfyllnadslager 138.
16. Kompakt mörkbrunt lerlager med inblandning av en del kvistar, huggspån och ben = träffis-lager 141.
17. Grå lera, orörd marknivå.

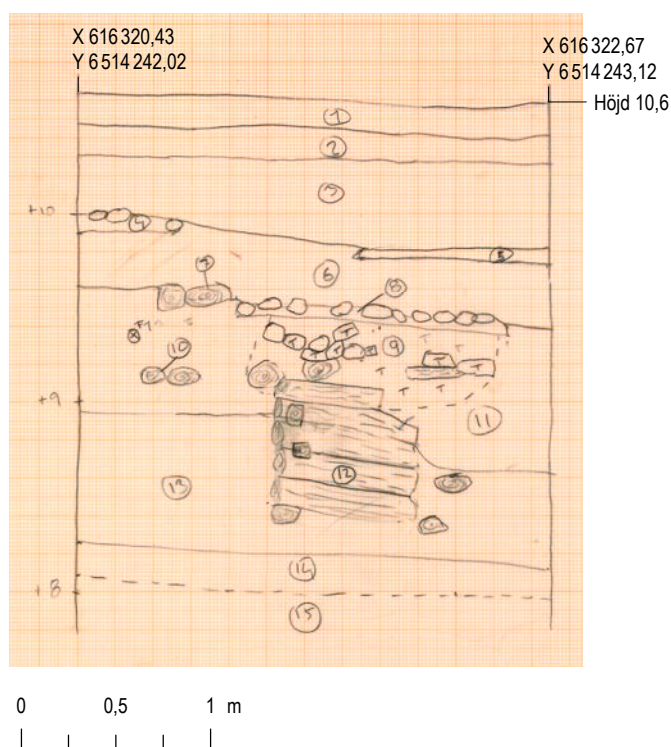

Figur 2. Profiliritning i schakt 2, från väster. Skala 1:40.

Bilaga 7. Profiliritningar, forts.

Schakt 3

1. Asfalt.
2. Bärlager. Sand, grus och inslag av krossat tegel 0,12–0,20 m tjockt.
3. Brunt raserings-/utfyllnadslager bestående av humus, sand, sten och krossat tegel, 0,3–0,5 m tjockt = utfyllnadslager 142
4. Kullerstengata = 145:2.
5. Sättsand till kullerstengata, 0,05–0,08 m tjockt. Ljus sand = sättmaterial 148.
6. Mörkbrun humus med stor mängd kvistar, grenar, huggspån och mindre kolbitar. Utfyllnadslager 0,3–0,4 m tjockt = träflislager 162.
7. Liggande timmer, eventuellt byggnad = trävägg 180:2.
8. Kullerstengata (ej synlig i plan).
9. Spis.
10. Liggande timmer (kavelbron) = underliggare 230.
11. Som (6) men utan kvistar och grenar = träflislager 205 och 231.
12. Byggnad, del av vägg, cirka 0,7 m hög, liggande timmer, både rundtimmer och bilat.
13. Mörkbrun humus, riklig förekomst av huggspån och grenar, cirka 0,5–0,6 m tjockt = utfyllnadslager 243.
14. Mörkbrun mjäla med inslag av en del grenar och kvistar = träflislager 259.
15. Ljusgrå lera.

Figur 3. Profiliritning i schakt 3, från söder. Skala 1:40.

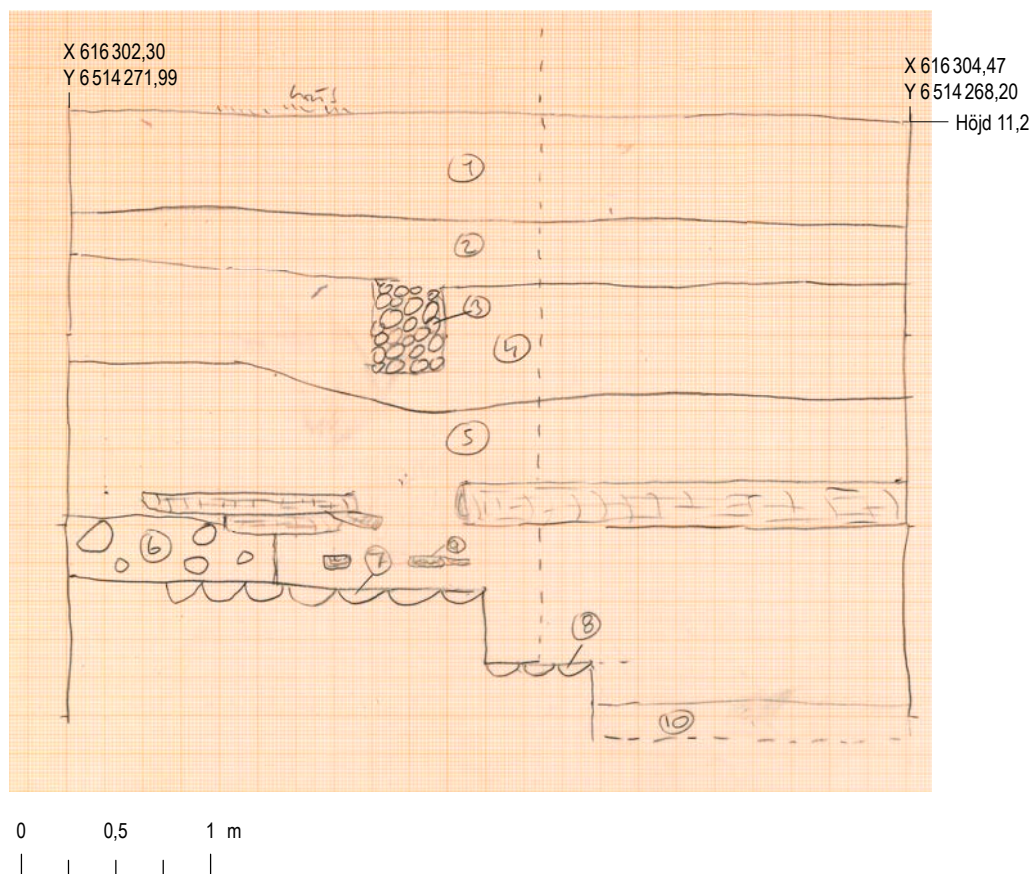
Bilaga 7. Profiliritningar, forts.

Schakt 4

1. Matjord 0,5–0,6 meter tjockt.
2. Grågul mjäla med mindre stenar och krossat tegel = utfyllnadslager 156.
3. Dräneringsdike fyllt med sten = stenfyllt täckdike 159.
4. Raseringslager med sot, sten, krossat tegel 0,5–0,6 m tjockt = raseringslager 157.
5. Mörkt lager med humus, dynga, träflis, stenar med mera. Går ej att urskilja lagerskikten = utfyllnadslager 196 samt träflislager 235, 250, 253 och 258.

6. Nedgrävning med ljus ren lera och rundade stenar.
7. Golv i byggnad = trägolv 251.
8. Golv i byggnad = trägolv 254.
9. Golv i byggnad = trägolv 241.
10. Ljusgrå lera.

Den östra delen av sektionen från 2,5 meter är inritad på fri hand på grund av vattenfylld del av schaktet och rasrisk.

Figur 4. Profiliritning i schakt 4, från väster. Skala 1:40.

BILAGA 8. ANALYS LÄDER

Henrik Summanen,
Historiska skor, Summanen Berg Konsult AB

Lädermaterialet från kv Polisen har påträffats i tolv kontexter och består huvudsakligen av spill från läderhantverk samt i viss mån av medeltida skor. Samtliga dateringsbara skofragment har dokumenterats.

Dokumentation

Dokumentationen av varje enskilt fragment är gjord på ritfilm i A3-format, vanligen från lädrets insida med lädret utplattat så gott detta varit möjligt för att ge en bild av hur tillskärningen ser ut för just detta specifika objekt.

Stygn har dokumenterats i enlighet med den metod som beskrivs i Goubitz (2001, s. 36–37). Markeringarna är så gott det varit möjligt en direkt avbild av det faktiska antalet stygn eller avtryck av en söm, men det är i enlighet med Goubitz beskrivning inte nödvändigtvis en exakt avritning utan ibland en schematisk bedömning av sömmar och deras placering. I de fall det är oklart eller otydligt har en mer exakt dokumentation av vad man kan se på lädret utförts.

Tjockleken på varje fragment har kontrollerats med ett mätverktyg med hög precision. Mätningen har utförts på en plats på lädret som antas vara så nära originaltjockleken som möjligt. Ibland är dock lädret spaltat (skiktat) eftersom den mindre genomgående delen i mitten av lädret bryts ned snabbare, och då är det svårare att göra en bedömning av hur tjockt lädret har varit från början. Särdrag för varje enskilt fynd har noterats separat. Läderbestämning, till exempel nöt, get eller häst, har inte angivits.

Föremålen och tolkning

Stora delar av materialet består av spill från läderhantverk som är svårt att närmare datera. Flera av fragmenten härrör sannolikt från skomakeri, till exempel treflikiga läderfragment i tjockleken 3-5mm som normalt sett är en restprodukt från tillskärning av medeltida sulor. Även rester från modifieringar eller plundringar av skor, där materialet troligen återanvänts till andra produkter finns representerade.

Flera av kontexterna kan dateras med hjälp av remskor av Volkens typ Schleswig (138:401, 205:3176 och 231:3965). Detta är en mycket vanlig modell under 1200-talets andra halva och 1300-talets första del. Några kontexter dateras till andra halvan av 1300-talet eller 1400-talet, baserat på Volkens modeller Greyfriars (162:2099) och Haaksbergen (162:1830). Den äldsta modellen är en öppen stövel av modell Huissen, som normalt sett dateras till slutet av 1100-talet fram till mitten av 1200-talet. Objektet är dock fragmenterat, och modellbestämningen kan vara något osäker.

Det intressantaste objektet i undersökningen är en sidsnörsko med ornament (243:4496), Volkens modell Trave (normal datering ca 1210-1325). Just dekorerade skor av denna typ brukar dateras mer specifikt till slutet av 1200-talet eller början av 1300-talet (Volkens:148). Ornamentet består av halvmåneformade uthuggningar i rader på ovanlädrets framsida, kombinerade med fem längsgående snitt, som delar av de halvmåneformiga uthuggningarna. Ovanlädrets form vid spetsen antyder att det har handlat om en sko med snabel.

Figur 1. Dokumentationsritning av sidsnörsko med ornament, kontext 243:4496, Volkens modell Trave

Sammanfattningsvis relaterar de dateringsbara kontexterna till varandra i följande ordning, med utgångspunkt i Volkens generella kronologi. Breda dateringar kan förstas hänföras till början eller slutet av tidsspannet. Den äldsta dateringen bedöms som något osäker beroende på objektets grad av fragmentering:

259:4487 troligen 1180-1260
138:401 ca 1250-1330
205:3176 ca 1250-1330
231:3965 ca 1250-1330
243:4496 ca 1280-1325
237:4304 1250-1400
162:1830 ca 1330-1400
162:2099, 163 Ca 1350-1500

Bilaga 8. Analys läder, forts.

Beskrivning av kontexter

138:401

Ca 1 liter läderspill, typiska restprodukter från medeltida skomakeri, dokumenterat i ett fotografi. 138:401:1 är ett fragment av en låg remsko, Volken typ Schleswig (normal datering ca 1250-1330), dokumenterat på ark 1.

141:605

Ca 3 liter spill från läderhantverk. Dokumenterat i tre fotografier.

143:673

Medeltida barnsula dokumenterad på ark 1.

162:1829

Ej bedömningsbart spill, dokumenterat i ett fotografi.

162:2099

Ca 3 liter spill dokumenterat i ett fotografi. Daterbara fynd dokumenterade i ark 1-3:

162:2099:1, skaft till snörstövel, Volken modell Greyfriars (normal datering 1350-1500 ca)

162:2099:2, bakre del av sula

162:2099:3, fragment av snörstövel, Greyfriars

162:2099:4, fragment av snörstövel, Greyfriars

162:2099:5, plös till stövel/känga

162:2099:6, plös till stövel/känga

162:2099:7, ornerat fragment, uthuggna cirklar, troligen kröndel av känga/stövel

162:2099:8, sula, häldel

162:2099:9 (1), skaft till snörstövel, Volken modell Greyfriars (normal datering 1350-1500 ca)

162:2099:9 (2), ovanläder till slejfsko, modellen stämmer in på flera olika av Volkens modeller mellan ca 1250 och 1400 ca, men troligast är en datering runt mitten av 1300-talet.

162:2099:10, fragment av sula

162:2099:11, fragment av ovanläder (avskuret/plundrat)

162:2099:12, knutrem

162:2099:13, del av ovanläder (avskuret/plundrat)

162:2099:14, snörning/rem

205:3176

Har dokumenterats med ett foto, där trädetalj och flintabit finns med. Två delar av ovanläder på ark 4.

205:3176:1, del av slejfsko, Volken Schleswig (normal datering ca 1250-1330)

205:3176 :2 del av ovanläder, lagat med rem i nederkant

237:4304

Del av slejfsko, stämmer på flera modeller i spannet 1250-1400 ca.

243:4496

Sidsnörsko med ornament, Volken modell Trave (normal datering ca 1210-1325).

243:4496:1, sula - bakre del

243:4496:2, sidodel ovanläder, snörning

243:4496:3, ovanläder sidsnörd sko (Volken Trave)

243:4496:4, fragment ovanläder sidsnörd sko

243:4496:5, fragment ovanläder sidsnörd sko

243:4496:6, kantband

231:3965

Dokumenterat med ett fotografi. Dokumentationsritning av del av ovanläder till remsko på ark 6.

231:3965:1, del av ovanläder, Volken typ Schleswig (normal datering ca 1250-1330)

138:398

Dokumenterat på ark 6.

138:398:1, spaltad sula

138:398:2, plös till medeltida sko, ej daterbar

138:398:3, stor medeltida sula med förstärkning framtill

162:1830

Fragment av låg snörsko, Volken typ Haaksbergen (normal datering ca 1330-1400 ca). Dokumenterat på ark 7.

259:4487

Ovanläder och sula, dokumenterat på ark 8. Det mycket fragmentariska ovanlädret gör modellen lite svår att bestämma. Det mest troliga är att det handlar om en dra-på-stövel av Volkens modell Huissen, med normal datering 1180-1260 ca.

Referenser

Goubitz, O., 2001. Stepping Through Time: Archaeological Footwear from Prehistoric Times until 1800. Zwolle.

Volken, M., 2014. Archaeological Footwear. Zwolle.

BILAGA 9. DENDROKRONOLOGISK ANALYS

Anton Hansson & Hans Linderson,
Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi,
Kvartärgeologiska avdelningen, Lunds universitet
Rapport-nr 2025:16

Resultattabell

Dendro-nr:	Prov-nr;	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Kommentarer (mer vågat dateringsförslag inom parantes)
72870	121:1; trästolpe	Ek	141; 4	Sp 23, Nära W	1288	1288–1291	
72871	139:405; hus 1	Ek	176; 3	Sp 15, Ej W	1287	1287–1296	
72872	183:2586; hus 2	Gran	39	W	Ej datering		
72873	230:3944; kavelbro	Gran	28	W	Ej datering		
72874	211:3666; hus 3	Ek	110	Ej Sp, Ej W	1226	E 1236	(1236–1260)
72875	238:4077; hus 4	Ek	129; 3	Sp 19, Ej W	1266	1266–1271	
72876	248:4298; hus 4	Ek	108	Ej Sp, Ej W	1229	E 1239	
72877	252:4386; hus 5	Tall	80	Sp 40, W	1246	V 1246/47	
72878	256:4441; hus 6	Gran	41	W	Ej datering		

Kommentarer till resultattabell

Virket till träkonstruktionen, prov 72870 har avverkats **någon gång 1288–1291** medan virket till hus 1 har avverkats **någon gång 1287–1296**.

Enligt följebrevet är hus 3 yngst, följt av hus 4, hus 5 och hus 6 (äldst). Virket från hus 5 är avverkat **vinterhalvåret 1246/47** medan om de två proven från hus 4, om de är avverkade vid ett gemensamt tillfälle, har avverkats **någon gång 1266–1271**. Virket från hus 3 har avverkats **någon gång efter 1236**. Baserat på virkets kurvatur är vår bedömning att splintveden ligger precis utanför år 1226 och det innebär i så fall att virket bör ha fällts senast 1260.

Granvirket, prov 72872–873 samt 72878 har ej gått att datera på grund av få antal årsringar och att grankronologier i stort sett saknas för tidsperioden. Okulär jämförelse med gran- och tall-virkets årsringsmönster tyder inte på att något av dessa fyra prover är samtida med varandra, utan det rör sig om fyra skilda avverkningstillfällen.

Ekvirket korrelerar väl inbördes vilket tyder på att det är hämtat från ett gemensamt skogsområde. Höga korrelationer för både ekvirket och tallvirket fås mot kronologier från Södermanland och angränsande landskap vilket tyder på att virket kan vara helt lokalt avverkat.

Bilaga 9. Dendrokronologisk analys, forts.

Beskrivning av resultattabell

"Dendroidentitetsnummer", är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

"Antal år", årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med "+n".

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen "ew" eller "lw" dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

"splint, vankant, bark" indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). "nära vankant" uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten ("ej sp") anges en så kallad "efterdatering" (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjlig datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges sp=0 menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

"Datering av yttersta årsring i provet", är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges "ej datering". Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

"Beräknat fällningsår" här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare
Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund
E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se Tel: 046-2227891

BILAGA 10. KONSERVERING, PRELIMINÄR RAPPORT

Max Jahrehorn,
OXIDER
Rapport mars 2025, K24-544

Inledning

Materialet kommer från undersökningarna vid kv. Polisen, Nyköping.

Föremålen består av silver samt cu-legeringar.

Sammanlagt består fynden av 6 fyndposter.

Oxider har fått uppdraget att utföra konserveringsarbetet. Följande rapport avser arbetets utförande.

Mål

- Dokumentation av de olika föremålen
- Konservering av materialet
- Dokumentation av uppdraget

Syfte

Det övergripande syftet med konserveringsarbetet är att säkra materialet från fortsatt nedbrytning och öka läsbarheten. Föroreningar avlägsnas tills nivån för ursprunglig yta nås.

Metod

Varje föremål bedöms individuellt med fokus på läsbarhet och korrosionsgrad. För att säkerställa informationen innan konservering fotograferas materialet, även röntgen utförs. Konserveringsmetoden väljs efter objektens status samt efter de föroreningar som vidhäftar dess ytor. Metoden skall vara skonsam mot föremålen.

Föremålsstatus

Föroreningarna och korrosionsprodukterna varierar i materialet, allt från tunt sittande jord till extremt hårda produkter. I några fall är ytorna svåravlästa på grund av krustbildningar eller föroreningar.

Konservering

Konserveringsmetoden valdes efter varje enskilt föremål, efter dess specifika status och nedbrytningsgrad.

Målet med konserveringen var att avlägsna föroreningar på ett sådant sätt att nivån nåddes till ursprunglig yta om möjligt. Arbetet fram dit var att tillföra så lite kemikalier som möjligt, i kombination med mekanisk rengöring.

Bilaga 10. Konservering, forts.

Ort/Anläggning: Kv. Polisen, Nyköping

Fynd nr: 102:106:1

Kontaktperson: Anna Lagerstedt, Arkeologikonsult

Kons nr:

Datum in: 2024-10-17

Datum ut:

Föremål: Mynt

Material: Silver

Antal: 1

Mått:

Vikt in: 0,95g **Vikt ut:** xxxg

Foto: Ja

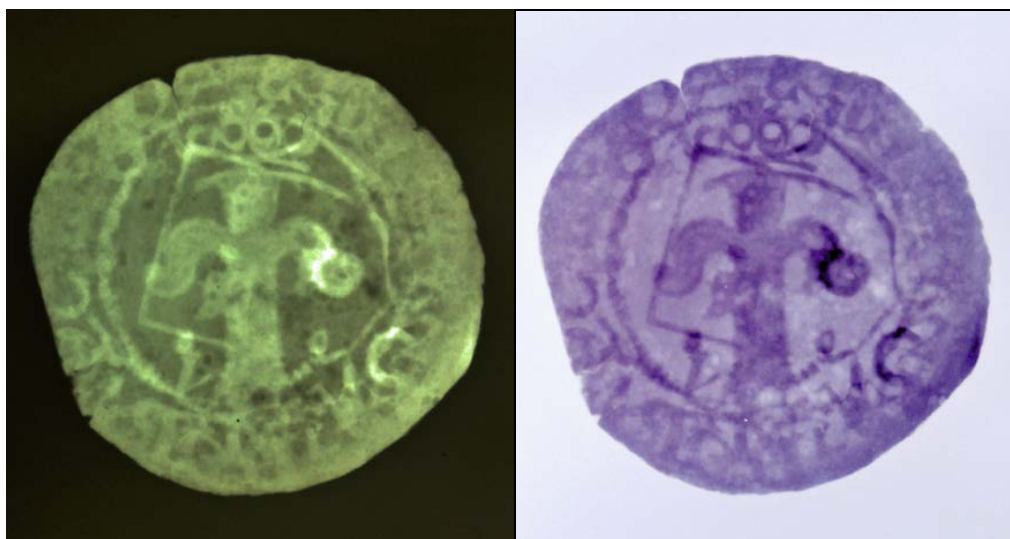
Behandling:

Myntet täcks av tät jämma föroreningar, präglingen finns i ett tunt skal som saknar underliggande support. På några ställen är detta skal skadat och exponerar ett vittrat och instabilt inre. Präglingen är synlig på bägge sidor, inslag av koppar(II)klorid noteras.

Myntet före konservering.

Bilaga 10. Konservering, forts.

Myntet röntgas för att studera nedbrytningsgrad och eventuella präglingselement.

Myntet rengörs mekaniskt under mikroskop med dentalverktyg och trästicka samt mjuk pensel, för att avlägsna hårdare föroreningar. För att nå något djupare så rengörs ytorna lätt med EDTA-diNa 1,5-3,5% samt följande urlakning i varmt avjoniserat vatten i flera bad. Dehydrering i 95%-ig etanol med följande kontrollerad torkning. Behandling med BTA 3% i etanol, lufttorkning. Ytorna skyddas med Inkralack 3% i toluen samt lufttorkas.

Bilaga 10. Konservering, forts.

Ort/Anläggning: Kv. Polisen, Nyköping

Fynd nr: 146:1131:1

Kontaktperson: Anna Lagerstedt, Arkeologikonsult

Kons nr:

Datum in: 2024-10-17

Datum ut:

Föremål: Mynt

Material: Cu-legering

Antal: 1

Mått:

Vikt in: 2,73g **Vikt ut:** xxxg

Foto: Ja

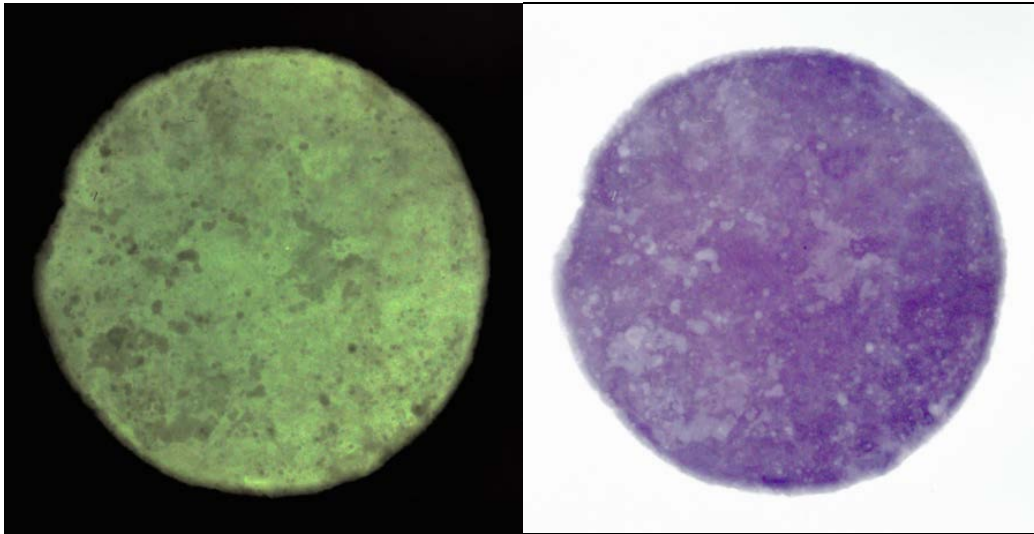
Behandling:

Myntets ytor täcks av skal liknande föroreningar och på flera ställen skymtas underliggande brunröda metall. Ingenpräglad yta är synlig. Myntet bedöms vara hårt korroderat.

Myntet före behandling.

Bilaga 10. Konservering, forts.

Myntet röntgas för att studera nedbrytningsgrad och eventuella präglingselement.

Myntet rengörs mekaniskt under mikroskop med dentalverktyg och trästicka samt mjuk pensel, för att avlägsna hårdare föroreningar. För att nå något djupare så rengörs ytorna lätt med EDTA-diNa 0,5% samt följande urlakning i varmt avjoniserat vatten i flera bad. Dehydrering i 95%-ig etanol med följande kontrollerad torkning. Behandling med BTA 3% i etanol, lufttorkning. Ytorna skyddas med Inkralack 3% i toluen samt lufttorkas.

Bilaga 10. Konservering, forts.

Ort/Anläggning: Kv. Polisen, Nyköping

Fynd nr: 154:1336:1

Kontaktperson: Anna Lagerstedt, Arkeologikonsult

Kons nr:

Datum in: 2024-10-17

Datum ut:

Föremål: Mynt

Material: Silver

Antal: 1

Mått:

Vikt in: 2,56g **Vikt ut:** xxxg

Foto: Ja

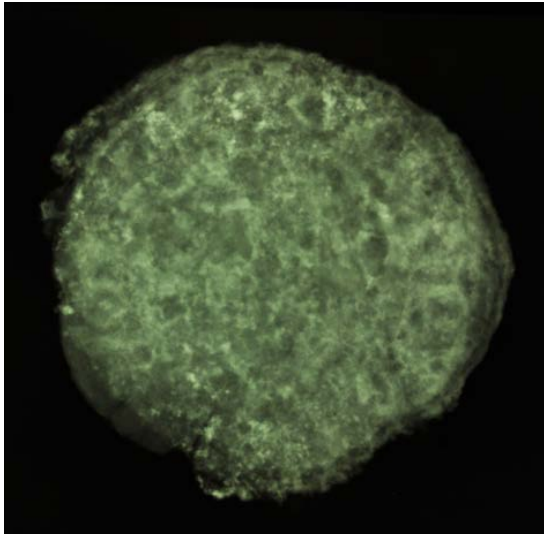
Behandling:

Myntet är i det närmaste helt inneslutet i kraftiga sandblandade föroreningar, vid dess ena kant syns ett vittrat inneslutet mynt.

Myntet före konservering.

Bilaga 10. Konservering, forts.

Myntet röntgas för att studera nedbrytningsgrad och eventuella präglingsselement.

Myntet rengörs mekaniskt under mikroskop med dentalverktyg och trästicka samt mjuk pensel, för att avlägsna hårdare föroreningar. För att nå något djupare så rengörs ytorna lätt med EDTA-diNa 1,5% samt följande urlakning i varmt avjoniserat vatten i flera bad. Dehydrering i 95%-ig etanol med följande kontrollerad torkning. Behandling med BTA 3% i etanol, lufttorkning. Ytorna skyddas med Inkralack 3% i toluen samt lufttorkas.

Bilaga 10. Konservering, forts.

Ort/Anläggning: Kv. Polisen, Nyköping

Fynd nr: 160:1353:1

Kontaktperson: Anna Lagerstedt, Arkeologikonsult

Kons nr:

Datum in: 2024-10-17

Datum ut:

Föremål: Mynt

Material: Silver

Antal: 1

Mått:

Vikt in: 0,50g **Vikt ut:** xxxg

Foto: Ja

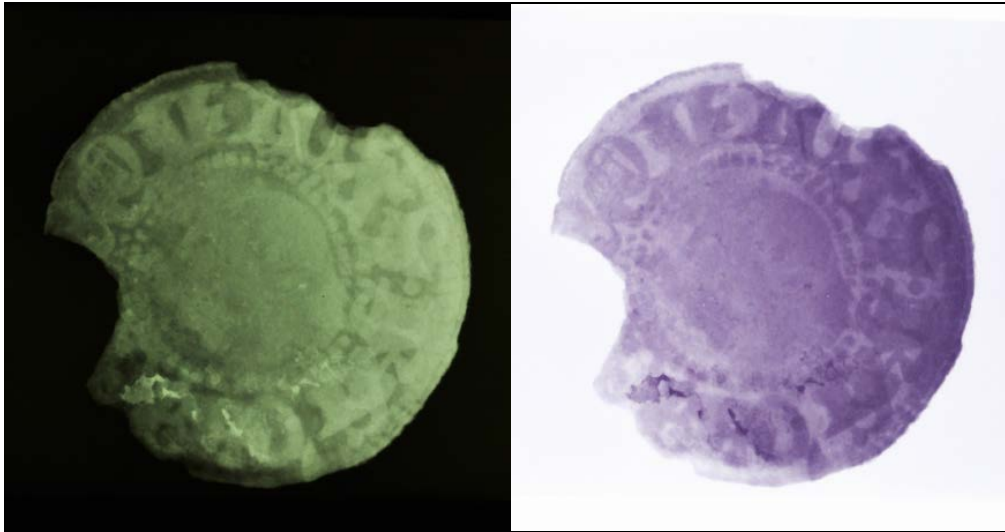
Behandling:

Myntet täcks av tunna föroreningar med ett större inslag av silversulfid, på dess ena sida finns en större krusta. Präglingen är synlig på bägge sidor.

Myntet innan behandling.

Bilaga 10. Konservering, forts.

Myntet röntgas för att studera nedbrytningsgrad och eventuella präglingselement.

Myntet rengörs under mikroskop med trästicka, för att avlägsna hårdare produkter. Tätare oxideringar av silversulfid mjukgörs med EDTA-diNa 3,5-6%, under mikroskop med mjuk pensel samt trästicka, lättare behandling i ultraljudsbad. Föremålet urlakas från kemikalier med flera bad av avjoniserat varmt vatten. Silverytorna justeras något med Goddard's™. Dehydrering i 95%-ig etanol med följande kontrollerad torkning. Behandling med BTA 3% i etanol, lufttorkning. Ytorna skyddas med Inkralack 3% i toluen samt lufttorkas.

Bilaga 10. Konservering, forts.

Ort/Anläggning: Kv. Polisen, Nyköping

Fynd nr: 162:2094:1

Kontaktperson: Anna Lagerstedt, Arkeologikonsult

Kons nr:

Datum in: 2024-10-17

Datum ut:

Föremål: Hänge

Material: Silver

Antal: 1

Mått:

Vikt in: 3,91g **Vikt ut:** xxxg

Foto: Ja

Behandling:

Föremålets ytor är relativt rena, men några mindre ansamlingar av krustbildningar är synliga. På dess baksida syns ett par små områden där underliggande strukturer visas och dessa bedöms vara instabila och svagt vittrade. Mellan hängets två läppar finns möjliga rester av läder.

Hänget före konservering.

Hänget rengörs mekaniskt under mikroskop med dentalverktyg och trästicka samt mjuk pensel, för att avlägsna hårdare föroreningar. Ämnet mellan läpparna ser ut att vara fragmentariskt läder/trä samt delar av frön, dessa avlägsnas och placeras i provrör märkt :A. För att nå något djupare så rengörs ytorna lätt med EDTA-diNa 1,5% samt följande urlakning i varmt avjoniserat vatten i flera bad. Dehydrering i 95%-ig etanol med följande kontrollerad torkning. Behandling med BTA 3% i etanol, lufttorkning. Ytorna skyddas med Inkralack 3% i toluen samt lufttorkas.

Bilaga 10. Konservering, forts.

Ort/Anläggning: Kv. Polisen, Nyköping

Fynd nr: 231:3965:1

Kontaktperson: Anna Lagerstedt, Arkeologikonsult

Kons nr:

Datum in: 2024-10-17

Datum ut:

Föremål: Beslag

Material: Cu-legering

Antal: 1

Mått:

Vikt in: 3,90g **Vikt ut:** xxxg

Foto: Ja

Behandling:

Föremålets bägge sidor är kraftigt förorenade och längst ytterkanterna på ett par sällan har dessa lossnat och exponerar en något vittrad metall.

Beslaget innan konservering.

Bilaga 10. Konservering, forts.

För att studera nedbrytningsgrad och eventuella dold ornamentik, röntgas föremålet.

Beslaget rengörs mekaniskt under mikroskop med dentalverktyg och trästicka samt mjuk pensel, för att avlägsna hårdare föroreningar. För att nå något djupare så rengörs ytorna lätt med EDTA-diNa 0,5% samt följande urlakning i varmt avjoniserat vatten i flera bad. Dehydrering i 95%-ig etanol med följande kontrollerad torkning. Behandling med BTA 3% i etanol, lufttorkning. Ytorna skyddas med Inkralack 3% i toluen samt lufttorkas.

Rapporter från Arkeologikonsult 2025:3720